

ISSN 1331-9124

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

God. 7 (2000.) 10. veljače GLASNIK POSTULATURE Broj 1 Cijena 5 kn

Blaženi Alojzije Stepinac,
moli za nas!

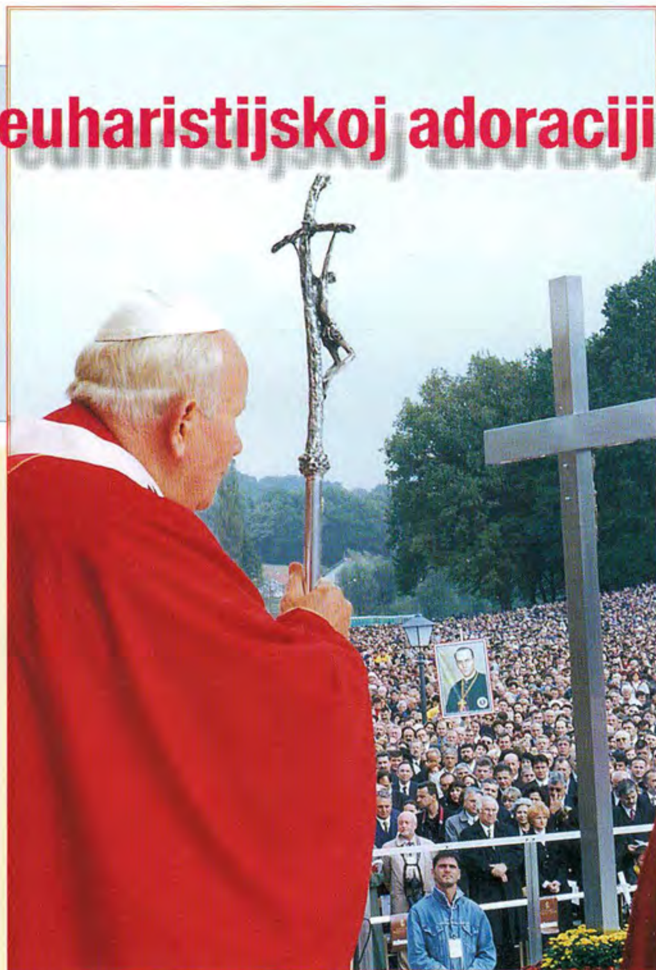
IVAN PAVAO II. – Misli o euharistijskoj adoraciji

Na početku jubilarne godine, posvećene sakramentu Euharistije, donosimo čitateljima Glasnika odlomke iz pisma što ga je Sveti Otac uputio biskupu Li gea prigodom 750. obljetnice svetkovine Presvetog Tijela i Krvi Kristove, 28. svibnja 1996.

Isus nije više prisutan među ljudima na isti način kako je to bio duž palestinskih puteva. Nakon uskrsnuća, u svom proslavljenom tijelu, pokazao se ženama i svojim učenicima. Zatim je apostole poveo »izvan Betanije i, uzdignuvši ruke, blagoslovio ih..., odijelio se od njih i bio ponešen prema nebu« (Lk 24,50-51). Ipak, uzlazeći Ocu Krist se nije udaljio od ljudi. On ostaje uvijek među svojom braćom i, kako je obećao, prati ih i vodi posredstvom svoga Duha.

Njegova prisutnost sada je jednog drugog reda. Naime, »na posljednjoj večeri nakon što je slavio Pashu sa svojim učenicima, dok je polazio s ovoga svijeta k Ocu, Krist je ustanovio ovaj sakramenat kao trajni spomen svoje muke... najveće od svih čuda; onima koje bi njegova odsutnost napunila žalošću, ostavio je ovaj sakramenat kao neizmjernu utjehu« (Toma Akvinski, Liturgija Tijelova, 57,4).

Svaki put kad u crkvi slavimo Euharistiju spominjemo Spasiteljevu smrt, naviještamo njegovo uskrsnuće, u iščekivanju njegovoga dolaska. Nijedan, dakle, sakramenat nije dragocjeniji niti veći od Euharistije; primajući pričest bivamo utjelovljeni u Krista. Naš život je preobražen i preuzet od Gospodina.

Ivan Pavao II. predvodi misno slavlje prigodom proglašenja blaženim časnog sluge Božjega Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

Mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i metropolit, pozdravlja Svetog Oca Ivana Pavla II. prigodom proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

Izvan euharistijskog slavlja, Crkva se brine častiti Euharistiju koja mora biti »čuvana... kao duhovno središte vjerničke i župske zajednice« (PAVAO VI., Mysterium fidei, br. 68).

Kontemplacija produžuje zajedništvo i omogućuje trajno susretanje Krista, pravog Boga i pravog čovjeka, i omogućuje da ga ona gleda imajući iskustvo Njegove nazočnosti. Kad Ga promatramo nazočnoga u Presvetome Oltarskome Sakramentu, Krist se nama približava i postaje blizak s nama više negoli smo mi sa samima sobom, čini nas dionicima svoga božanskog života u sjedinjenju koje preobražava i, posredstvom Duha, otvara nam vrata koja vode Ocu, kako je On sam rekao Filipu: »Tko je vidio mene, vidio je i Oca!« (Iv 14,9).

Kontemplacija, koja je ujedno i pričest željom, unutarnje nas pridružuje Kristu i na osobit način združuje one koji su onemogućeni primiti Ga.

Dok ostajemo u šutnji pred Presvetim Sakramentom, otkrivamo Krista potpuno i stvarno prisutnoga, kojemu se klanjamo i s kojim smo u odnosu.

Na naslovnici: *Božidar POSILOVIĆ, Blaženi kardinal Alojzije Stepinac (1980). Original (ulje) čuva se u dvorani crkve Naša Gospa Kraljica Hrvata u Torontu.*

Stoga se naša zamisao o Njemu i blizina ne događaju po osjećajima. Naime vjera i ljubav su čimbenici koji nam omogućuju da prepoznamo Gospodina pod prilikama kruha i vina, Njega koji nam potpuno priopćuje »plodove onoga spasenja koje je izvršio, On, Učitelj, Dobri pastir, Posrednik najmiliji Ocu« (LEON XIII., *Mirae caritatis*). /.../

Kad se vjernici klanjaju Kristu, prisutnome u Presvetome Sakramentu, moraju se sjetiti da ta prisutnost dolazi od Žrtve i teži za sakramentalnom ili duhovnom pričešću (Congregazione dei Riti, *Istruzione sul culto dell'Eucaristia*, br. 50).

Potičem, dakle, kršćane da redovito pohađaju Krista prisutnog u Presvetom Oltarskom Sakramentu, jer smo svi pozvani na trajan način stajati u Božjoj nazočnosti, zahvaljujući Onome koji će ostati s nama sve do svršetka svijeta.

U kontemplaciji kršćani poimaju s većom dubinom da je pashalno otajstvo središte svega kršćanskog života. Taj put vodi ih u najtješnje sjedinjenje s pashalnim otajstvom, da od euharistijske žrtve, savršenoga dara, učine središte svoga života, prema osobitosti njihova poziva, ukoliko on posreduje kršćanskom narodu neusporedivo dostojanstvo (usp. PAVAO VI., *Mysterium fidei*, br. 67).

U stvari, s darom Euharistije mi bivamo zahvaćeni Kristom, primamo Njegovo oproštenje, hranimo se Njegovom riječju i Njegovim kruhom, te nas šalje izvršiti vlastitu zadaću u svijetu; svaki je tako pozvan da dadne svjedočanstvo o onome što je primio, i da to isto učini sa svojom braćom.

Sličica iz ostavštine bl. Alojzija Stepinca - uspomena na zlatnu Misu dr. Ivana Šarića, nadbiskupa i metropolita vrhbosanskoga (31. srpnja 1944).

Molitva svetoga oca Ivana Pavla II. za slavlje velikoga jubileja 2000. godine

Blagoslovljen budi, Oče!

U svojoj si neizmjernoj ljubavi darovao svoga Sina koji se po Duhu Svetom utjelovio u prečistu krilu Djevice Marije i rodio se u Betlehemu prije dvije tisuće godina.

Postao je našim suputnikom i dao je novo značenje povijesti, koja je zajednički hod u muci i trpljenju, u vjernosti i ljubavi prema novomu nebu i novoj zemlji u kojima ćeš Ti, pobjedivši smrt, biti sve u svima.

Hvala ti i slava, Presveto Trojstvo, jedini i preuzvišeni Bože!

Neka po tvojoj milosti, Oče, jubilarna godina bude vrijeme istinskoga obraćenja i radosna povratka k Tebi; neka bude vrijeme pomirenja među ljudima i pronađene sloge među narodima; vrijeme u kojemu nek se koplja prekuju u srpove, a zveket oružja nek zamijene pjesme mira.

Podari nam, Oče, da jubilarnu godinu živimo poslušni glasu Duha Svetoga, vjerni u nasljedovanju Krista, revni u slušanju Riječi i u pohađanju vrela milosti.

Hvala ti i slava, Presveto Trojstvo, jedini i preuzvišeni Bože!

Podupri, Oče, snagom Duha Svetoga zajedništvo Crkve za novu evangelizaciju i korake nam vodi stazama svijeta, da naviještamo Krista životom, usmjeravajući svoje zemaljsko hodočašće prema Gradu svjetlosti.

Neka Kristovi učenici zrače svojom ljubavlju prema siromašnima i potlačenima; neka budu solidarni prema potrebnima i velikodušni u djelima milosrđa; neka budu oprostoljubivi prema braći i sestrama kako bi i sami od sebe primili oproštenje.

Hvala ti i slava, Presveto Trojstvo, jedini i preuzvišeni Bože!

Udijeli, Oče, da učenici tvoga Sina, pročišćena sjećanja, priznavši vlastite krivnje budu jedno, da svijet uzvjeruje. Neka se proširi razgovor među sljedbenicima velikih religija te da svi ljudi otkriju radost u tomu što su Tvoja djeca. Neka se s molitvenim glasom Marije, Majke naroda, stope molitveni glasi apostola i kršćanskih mučenika, pravednika svih naroda i svih vremena kako bi Sveta godina za pojedince i za Crkvu bila razlogom obnovljene nade i radosti u Duhu.

Hvala ti i slava, Presveto Trojstvo, jedini i preuzvišeni Bože!

Tebi, Oče svemogući, istoče svijeta i čovjeka, po Kristu, Živomu, Gospodaru vremena i povijesti, u Duhu koji posvećuje svemir hvala, čast i slava danas i u vjekove bez kraja.

Amen!

Molitva XLVII. međunarodnoga Euharistijskog kongresa
Rim, 18.-25. lipnja 2000.

Bože, Oče milosrđa i vrelo života, ti nas iz cijeloga svijeta pozivaš da obnovljenim žarom slavimo veliko euharistijsko otajstvo, trajni spomenčin Vazma tvoga Sina.

Ulazeći u treće tisućljeće zahvalni za darovano nam spasenje, puni pouzdanja te molimo da, kao dionici jednoga kruha i kaleža, postanemo jedno u tijelu u Kristu i da živimo od božanskoga života koji nam je stekao cijenom svoje Krvi.

Oživljeni njegovim Svetim Duhom naviještat ćemo svijetu čudesna djela tvoje ljubavi. Po Isusu Kristu, tvome Sinu, rođenom od Djevice Marije, koji je Bog i koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga u sve vijeke vjekova.

Amen.

Ostajemo postojano uz vječna Kristova načela i uz svoj narod

Svim čitateljima Glasnika čestitam blagoslovljene dane u godini velikog 2.000. jubileja kršćanstva. Radujem se sa svim prijateljima Kauze za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca. Zahvaljujem svim čitateljima, suradnicima, dopisnicima i dobrim ljudima, koji iz ljubavi prema Crkvi svojim darom, molitvenim i novčanim, podupiru da ovo djelo, po kojemu svima Krist postaje bliži i draži, što prije prispije svome sretnom završetku.

Pokupsko, 21. rujna 1936.

Pri zakoračaju u ovu jubilarnu godinu vrijedno se prisjetiti svete godine što ju je blaženi Alojzije Stepinac ishodio za 1940./41., hoteći proslaviti 1300. obljetnicu prvih veza Hrvata sa Svetom Stolicom i početak njihova pokrštavanja. Na njegovu usmenu i pismenu zamolbu Pio XII. je breveom *Cum ex venerabilis*, 12. svibnja 1940. proglasio izvanrednu, svetu godinu hrvatskog naroda kao osobiti dar hrvatskom narodu. Ta je sveta godina započela 29. lipnja 1940., a imala je završiti veličanstvenim Euharistijskim kongresom u Zagrebu 29. lipnja 1941. Znakovito je da se ta hrvatska sveta godina, sveta godina hrvatskog jubileja, imala dogoditi između svetkovine apostolskih prvaka Petra i Pavla, čime je blaženi Alojzije sa svom braćom u episkopatu i hrvatskim katoličkim vjernicima želio iskazati svoje poštovanje i ljubav prema Petrovome nasljedniku, prijatelju hrvatskoga naroda. Spomenimo samo da je priprema te jubilarne godine i prvi mjeseci njezina slavlja pobudila više pastoralnih djelatnosti, od kojih Crkva u Hrvata i danas živi. Osim preporuke o čestom i sve brojnijem pristupanju svetim sakramentima Ispovijedi i Pričesti, hrvatski su katolici polazili na brojna hodočašća, osobito u marijanska svetišta, osobito svečano slavili sakramenat Krštenja, svetkovinu Tijelova, obiteljskom molitvom, čitanjem Svetog pisma u obiteljima, dobrotvornim pothvatima u korist nezaposlenih i siromašnih, izdanjem Svetog pisma na narodnom jeziku, povratkom iz Venecije Višeslavove krstionice, provedbenom odlukom o izgradnji kapelice u čast Predragocjene Krvi Kristove u Ludbregu, naknadnim pobožnostima koje su imale za cilj iskorjenjenje narodnih grijeha: bogumrske psovke, alkoholizma i abortusa među hrvatskim katolicima, te podignućem brojnih kapela, krajputaša i svečanosti kojima je Crkva u Hrvata željela obnoviti svoju vjernost Isusu Kristu.

Blaženi Alojzije Stepinac kao hodočasnik u Svetu Zemlju u srpnju 1937.

Vrijedno se spomenuti Blaženikove inicijative da se u svim župama Zagrebačke nadbiskupije održe velike pučke misije. Isti se pastoralni plan trebao odviti po svim župama grada Zagreba i u svim samostanskim crkvama. Kao plod te inicijative, koja i današnjem vremenu može biti nadahnuće, podignute su brojne dobrotvorne ustanove, katolički dom zagrebačke župe Sv. Blaža, izdane dobre knjige i časopisi, osnovano »Djelo za svećenička zvanja«, održani brojni mjesni euharistijski kongresi. Prosvjetni vid te hrvatske jubilarne godine, po kojemu je cijeli narod bio uključen u liturgijska slavlja i dublju spoznaju Kristove osobe, bio je potpomognut i moralnom obnovom naroda, osobito po uređenju svetišta Majke

Božje Bistričke Kraljice Hrvata. Šteta što je početak 2. svjetskog rata onemogućio brojne inicijative, odluke i nastojanja, kao i sam svečani završetak predviđen Euharistijskim kongresom u Zagrebu. Blaženi je Alojzije unatoč svim poteškoćama na taj dan u crkvi Sv. Petra u Zagrebu nakon svečanog misnog slavlja posvetio hrvatski narod Presvetom Srcu Isusovu, a Hrvatsku blaženoj Djevici Mariji. Hvala mu za tu ljubav prema euharistijskom Isusu, kojom nas želi pohoditi i u ovogodišnjem jubileju.

Za dublje shvaćanje Stepinčeva euharistijskog duha već ćemo u ovom broju Glasnika donijeti njegovu propovijed održanu na otvorenju Euharistijskog kongresa u Karlovcu, te nekoliko njegovih misli o žrtvi Sv. mise i o sakramentu pričesti.

Blaženi Alojzije Stepinac, neumorni navjestitelj, slavitelj i klanjatelj Svetih Tajni u Euharistiji, postao je najtješnje sjedinjen sa svetom Žrtvom kroz čistoću kršćanske misli, evanđeosko poimanje života, čistoću srca i čiste savjesti. Ta je čistoća, nama tako draga i jasna, progovorila u završnoj riječi na suđenju 3. listopada 1946. No, ona je kao program njegova biskupskog života i kršćanskog svjedočanstva zasjala već 24. kolovoza 1935., kad je na Euharistijskom kongresu u Čakovcu rekao: »Naši euharistijski kongresi čisto su crkvena proslava. Oni nemaju ništa zajednička sa kakvom bilo politikom. Ali ipak uza sve to baš ti euharistijski kongresi postali su pravi trn u očima protivnika katolicizma. Oni bi u njima silom htjeli naći ono, čega u njima nema, da nas katolike i nas biskupe mogu onda denuncirati i prikazivati kao bundžije i protivnike države. Mi kratko odgovaramo, da se izazivati ne ćemo dati, da ćemo sačuvati potpuni mir i prisebnost duha, jer je naša savjest čista. Ali je savjest naših protivnika nečista. Glavno je, da mi ostajemo postojano uz vječna Kristova načela i uz svoj narod. Toga nitko u našim dušama ne može razoriti. Od toga nas nitko ne će moći otrgnuti. Raziđite se dakle mirno svojim kućama i dokažite izazivačima, da mi znamo dostojanstveno slaviti Euharistijskoga Spasitelja. Agenti provokatori, koji se danas među nas guraju i koji okolo putuju po svim našim crkvenim svečanostima, ne bi li nešto našli za sebe, neka znadu, da im ne ćemo nasjedati. Istina Katoličke crkve spojena s pravdom mora pobijediti!« (*Hrvatska straža*, 25. kolovoza 1935. br. 195. str. 3.)

Osim na euharistijske misli i uobičajene rubrike, te bilješke uz 40. obljetnicu smrti blaženog Alojzija, želim čitateljima Glasnika skrenuti pozornost na sadržaj upravo objavljene »Crne knjige o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj«. Knjiga je svečano predstavljena u Zagrebu, 23. studenoga 1999. godine. Pronađena je pred kratko vrijeme, i među brojnim dokumentima priložena u postupku za proglašenje blaženim Alojzija Stepinca. Ona svjedoči kako u Hrvatskoj po dolasku na vlast Komunističke partije 1945. nije bilo slobode sudstva, misli, govora, slobode od straha, slobode izbora, o strahotnom križnom putu hrvatskog naroda, koji je kao posljedicu imao grozovita ubojstva nepreglednog mnoštva Kristovih vjernika laika te svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništaraca. Alojzije Stepinac je žrtva upravo tih strahota i grozota, »oluje« što se po dolasku komunista na vlast u Jugoslaviji oborila na Katoličku crkvu i hrvatski narod.

J. Botteri: Bl. A. Stepinac (Split)

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca, ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

Propovijed na otvaranju Euharistijskog kongresa u Karlovcu, 28. lipnja 1936.

Mons. Alojzije Stepinac predvodi euharistijsko slavlje na Euharistijskom kongresu u Požegi 1937.

Sv. Matej evanđelist pripovijeda, kad je Isus došao u krajeve Cezareje Filipove, da je upitao svoje učenike: »Za koga drže ljudi Sina Čovječjega?« Oni odgovoriše: »Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju, opet drugi za Jeremiju ili za koga od proroka«. Reče im Isus: »A za koga me vi držite?« Odgovori Šimun Petar: »Ti si Krist, Sin Boga živoga.« (Mt 16,13-17)

Varali su se dakle mnogi ljudi već onda u ocjeni Krista. Jedni su mu oduzeli božanstvo, govoreći da je samo čovjek, kao i Ivan Krstitelj ili Ilija. Drugi, objesniji, porekoše mu mudrost, govoreći da je lud: »Poludio je.« (Mk 3,21) Treći mu porekoše svetost nazivajući ga samaritancem: »Ti si Samaritanac.« (Iv 8,48) Četvrti mu porekoše svemoć, klevećući ga da pomoću đavla čini svoja čudesa: »Po Belzebubu poglavici đavolskom izgoni đavle.« (Lk 11,15) Peti mu porekoše čak razboritost, nazivajući djela njegova nerazumnima, kao oni što rekoše prigodom smrti Lazarove: »Zar nije mogao ovaj, koji je otvorio oči slijepcu od rođenja, učiniti da ovaj ne umre?« (Iv 11,37)

Tako su dakle sudili o Kristu Bogu mnogi koji su Ga gledali skrivena u ljudskom tijelu.

I danas ne sude mnogi bolje o njemu, pogotovo kad ga vide skrivena u svetoj Hostiji. I to ne samo pojedinci, nego i čitave obitelji i narodi, kao što govori psalmist: »Podigoše se kraljevi zemlje i knezovi se okupiše ujedno protiv Gospoda i protiv Krista njegova.« (Ps 2,2)

Ona zloglasna tajna družba masonska hoće Kristu da oduzme božanstvo te ga na svojim slikama stavlja u isti red s nemoćnim ljudima: Budom, Muhamedom i drugima, degradirajući svemogućnog Boga na nemoćna čovjeka.

Krvoločni komunizam poriče mu osim božanstva i svaku mudrost, nazivajući zakon njegov ludošću, i javno pozivajući na gaženje svakog zakona njegova.

Razni krivovjerci poriču mu svetost, nazivajući Crkvu Svetu Njegovu djelom vražjim. Drugi opet poriču Mu moć, govoreći da je 2-tisućgodišnji opstanak Crkve djelo zavaravanja i prešućivanja istine. Pače i među samim katolicima nađe ih se koji mu znadu poreći mudrost, smatrajući da je zakon Njegov za današnje doba ipak suviše strog. Prestrog im je Njegov zakon o postu, njegov zakon o braku, njegov zakon o vlasništvu.

Koliko krivih mišljenja i danas u svijetu o Kristu Bogu!

Evo što nas dovodi svake godine na naše kongrese i što nas je i danas dovelo na Euharistijski kongres u ovaj starodrevni katolički grad.

Došli smo da javno ispovijedimo svoju vjeru u Krista Boga. Došli smo da se javno odreknemo svih krivih mišljenja o Kristu, što se i danas šire po svijetu, i da mu kažemo iz sve duše naše: »Nisi Ti Kriste u presv. Sakramentu možda samo pusti hljeb, ne! Ti si Bog! – Nisi Ti Kriste u Presv. Sakramentu samo kakav čovjek. Ti si Bog! – Nisi Ti nikakvi varalica. Ti si Božanska Istina! Nisi nikakav nerazumni stvor. Ti si božanska Mudrost! – Nisi Ti kakav nemoćni čovjek, već si prije svega Svemogući Bog! – Mi Ti evo dovikujemo uoči ovoga Euharistijskog kongresa ono što je već davno prije izustio Izaija prorok: »Vere tu es Deus absconditus Deus Israel Salvator.« (Is 45,15). Kriste! Ti si Bog skriven, Bog Izraelov, Spasitelj!

Da! Mi priznajemo prije svega, da si Ti u ovom svetom Sakramentu Bog skriven. Ne zato što bi se Ti možda bojao ovoga opakog svijeta ili što im ne bi znao odgovoriti na njihove napadaje, nego iz mnogo plemenitijih motiva.

Prije svega, kako bismo mogli gledati u Tebe, kad bi se Ti pokazao u svome sjaju, kad znamo, da već za

sunce što si ga stvorio govori sv. Pismo: »I pred sjajem žara njegova tko može opstati!« (Sir 43,3) Kako bismo se usudili doći k Tebi kad bi se Ti pokazao u svoj svojoj ljepoti, kad znamo da pred Tobom padaju na koljena milijuni anđela nebeskih bez prestanka pjevajući – svet, svet, svet, Gospod Bog nad vojskama, puna su nebesa i zemlja slave Tvoje! A mi smo samo bijedni grešnici, i najpravedniji od nas moraju uvijek misliti na riječi sv. Pisma: »Septies enim cadet justus.« (Izr 24,16) I pravednik pada sedam puta na dan. Ovako sakrivenog možemo da Te gledamo, ovako sakrivenom možemo da Ti dođemo s punim pouzdanjem i iznesemo naše nevolje.

Ali, iako si sakriven, Ti si ipak naš Bog, Bog Izraelov, Spasitelj. ... *(nejasan tekst, J.B.)*. Možemo doći do Tebe, sakrivenog, govoreći: »Raskinimo uzde njegove i zbacimo sa sebe jaram njegov«. (Ps 2,3) Ali mi smo uvjereni da će doći dan, kad će se i na današnjim Tvojim protivnicima, ako se za vremena ne opamete, ispuniti ono, što je sluga Tvoj David prorekao: »Vladat ćeš nad njima gvozdenom šakom i razbit ćeš ih kao sud lončarev. « (Ps 2,9). Doći će dan, kad ćeš Ti, sakriveni Bog u Presv. Sakramentu, opet uspostaviti red u ljudskome društvu. Kad će se božanska čast dati samo Tebi, pravome Bogu, a ne stvorovima, zvali se kako mu drago. Kad će se opet poštivati blagdani Tvoji! Kad će se poštivati roditelji, i zakoniti duhovni i svjetovni poglavari! Kad se neće klati i ubijati kao divlje zvijeri one, koji poštuju i ljube zakon Tvoj! Kad će se poštivati svetost bračnog života. Kad će se poštivati privatno vlasništvo. Kad će škole biti opet rasadište istinske kulture duha, a ne leglo pokreta koji ruši temelje ljudskoga društva. Kad će se ubogome i nejakome dijeliti jednako pravda, kao i mogućniku i bogatašu. Kad će se opet poštivati dobro ime i čast bližnjega. Mi vjerujemo u pobjedu Tvoju, Kriste Bože Svetootajstveni! Nema te sile na ovome svijetu, koja bi nas bila kadra i za čas samo pokolebati u tom našem vjerovanju.

Ti jedini Kriste, kadar si da spasiš svakog nas pojedinca. Ti jedini Kriste, kadar si da spasiš obitelji naše! Ti jedini Kriste, kadar si da spasiš narod naš i domovinu našu! Bez Tebe ne će koristiti nikakovi državnici, nikakvi vojskovođe, nikakvi političari, nikakvi ideolozi.

Tu, eto, našu živu vjeru došli smo da ispovijedimo na ovom Kongresu.

Predragi vjernici! Narod Izraelski smatrao se sretnim što mu je Bog preko oblaka pokazivao svoju nazočnost u svetinji, kao što govori Mojsije: »I nema drugog naroda tako velikoga, kojemu bi bili bogovi tako blizu, kao što je Bog naš nama u svim prošnjama našim«. (Pnz 4,7). Kud smo više sretniji mi, da Bog naš stanuje među nama, spreman da nam pomogne u svim nevoljama našim. Sretni smo upravo mi katolici! Mi imamo Isusa u svojoj sredini, dok ga drugi moraju istom tražiti. Neki protestantski propovjednik u Londonu pokazivao je svojoj petogodišnjoj kćerkici znamenitosti grada. Doveo ju je i u jednu katoličku ckrvu. Dijete se ogledavalo brižno na sve strane. Najednom mu padne pogled na crvenu lampicu pred oltarom. Oče, upita dijete, zašto gori svjetlo po bijelom danu? »To znači, da je u ovoj crkvi nazočan Isus!«, odgovori otac. »On je tamo naime za onim malenim pozlaćenim vrataščima na oltaru.« »Ja bih htjela vidjeti Isusa!«, reče kćerkica. Ali to nije moguće, odgovori otac, jer su vratašca zatvorena, a i kad bi otvorena bila, ne bi ga mogla vidjeti, jer je on skriven pod koprenom. Potom se oboje udaljiše, a otac ju povede u protestantsku crkvu. Kako dijete nije vidjelo vječnog svjetla, upita odmah: »A zašto ovdje ne gori svjetlo?« Jer tu nema Isusa, odvrati otac. »Onda idemo van, reče dijete, kad tu nema Isusa. Ja hoću ići tamo, gdje je Isus«. – Ove riječi silno djelovaše na oca. Postajao je sve više zamišljen, tražio je i tražio, dok nije napokon našao istinu i smirio se u katoličkoj crkvi.

Nama je dobri Bog prištedio traženje istine. Mi je imademo u svoj punini, jer imademo u našoj sredini Isusa, koji je rekao: »Ja sam put, istina i život«. (Iv 14,6)

Ovaj Kongres ima da nas utvrdi u našoj vjeri u Sina Božjega Isusa Krista.

A naša vjera ima da nas utvrdi u našoj odluci, da ne ćemo mirovati dok ne vidimo potpunu pobjedu zakona Božjega na svim područjima privatnoga i javnog života u našoj domovini. Amen.

Hrvatska straža, 1. srpnja 1936., br. 148., str. 1–2

Ova propovijed bl. Alojzija bit će objavljena u mjesecu ožujku 2.000 godine, u zbirci njegovih homilija, nagovora i poruka izgovorenih u razdoblju od 1934. do 1940. godine uključno. Budući da je najveći dio tih razmišljanja duboko prožet euharistijskim i karitativnim (socijalnim) odrednicama, dobro će poslužiti braći svećenicima u Euharistijskoj godini Jubileja. Čitatelji Glasnika već se sada mogu predbilježiti na zbirku ovih Blaženikovih propovijedi.

Što znači Isus?

Biti bez Isusa gorki je pakao
Biti sa Isusom slatki je raj,
Bez Isusa svaki čovjek je skapao
Zato o Isuse, sebe mi daj!

Boli i jadi, tuge i žalost
gdje nema Isusa, imaju moć,
Smijeh i veselje, sreća i radost
Gdje bude Isus, opet će doć.

Oj sinci Adama kad biste znali
Što znači Isus za svakoga nas,
Blago i život, sve biste dali,
Samo da Isus bude uz vas.

A. Stepinac

STEPINČEVE MISLI O EUHARISTIJI

»Ako se na zemlji može naći nekog raja, to ga svećenik nalazi u svetoj Misi.«

(18. rujna 1931.)

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, predvodi Euharistijski kongres u Starom gradu na Hvaru, 18. kolovoza 1940.

»Središte naše pobožnosti kao i glavni predmet naše ljubavi mora biti Isus Krist u presv. Oltarskom Sakramentu. Pobožnost prema presv. Euharistiji je najmoćnije i najsigurnije sredstvo za obnovu svake župe. Nikada naime neće u župi procvasti pravi kršćanski život, niti će u ljudima proplamsati oganj ljubavi Božje, ako se srca ljudska ne griju na vatri ljubavi presv. Srca, što neprestano boravi u našim tabernakulima pod skromnim prilikama kruha. Jedino onaj ima život i ljubav u sebi, tko se hrani kruhom života, i koji se grije na vatri božanske ljubavi.«

»Žrtve su najsigurniji znak ljubavi prema dragom Bogu, i dok taj znak nosite u sebi, tj. živite životom žrtve, bit ćete na dobrom putu. Ali za žrtvu treba snage! Naći je pak nigdje nećete koliko u sv. Euharistiji, koja je izašla iz najveće žrtve na svijetu, žrtve Isusa na drvetu križa.«

»Nije istina da bi mi dobro došao televizor. Imam Isusa u tabernakulu. Što mi još treba.«

»Ovakav sakrament mogla je izmisliti samo beskrajna ljubav Boga prema čovjeku, zato se pristoji, da mu čovjek barem koji put kroz godinu iskaže najsvečanije štovanje, kao što sveta Crkva čini na blagdan Tijelova, i da mu barem donekle vrati ljubav za ljubav, koju je pokazao i pokazuje prema nama svaki dan, kao hrana naših duša u ovoj dolini suza i naša Poputbina u času smrti i zalog vječnog života.«

»Vjera u Isusa u Presv. Sakramentu uvjet je za naše vječno spasenje, za našu vječnu sreću u nebu, za kojom toliko žudi svako ljudsko srce.«

»Euharistija je najveće čudo i najveće dobročinstvo u ovoj dolini suza. Sve što je lijepo i dobro na toj zemlji, u toj pustinji ovoga zemaljskog života, ima svoj izvor u Euharistiji.«

»Imamo razloga, braćo, da se danas iz dna srca zahvalimo Isusu, Bogu našemu, na ovom neizmjernom daru, o kojem ovisi naša vječna sreća i naš vječni život... Na nama je, da ne prezremo ljubavi Isusove, nego mu vratimo ljubav za ljubav, a napose čestim i pobožnim primanjem Njegova Presvetog Tijela u svetoj pričesti.«

»Braćo, nigdje se toliko ne očituje Božja svemoć, Božja mudrost, Božja dobrota i Božja ljubav, kao u Presvetom oltarskom Sakramentu.«

»U raju svete Crkve, zasadio je drugo stablo života, Presveti Oltarski Sakrament, 'kruh života vječnoga'. Mana s neba je Presveta Euharistija. Došla nam je od Duha Svetoga, kojemu se pripisuje utjelovljenje Sina Božjega u krilu Djevice Marije. To tijelo Kristovo bilo je samljeveno u mukama i ispečeno u ognju boli na drvetu križa, da bude dušama našim za hranu.«

»Sveto Pismo uz služenje mise, jedina je utjeha i jedina povlastica koju uživam.«

»Jer mi, dok su nam skučene ruke u djelovanju tako reći na svim stranama, bez štampe, bez radija, bez kina i tolikih drugih pomagala u modernom životu Crkve u slobodnom svijetu, vrlo lako zaboravljamo, da *najvažnije i najmoćnije sredstvo* za osvajanje svijeta, za posvećenje duša, za procvat naših obitelji, za spas naše mladeži itd., još uvijek ostaje u našim rukama, a to je Sveta Misa.«

»Mi se moramo danas svaki dan zajedno s našim stadom žrtvovati, često puta i krvavo, kako dokazuje nedavna prošlost i još bi se moglo ponoviti, pa gdje ćemo naći više snage i pouke u tu svrhu nego li u Svetoj Misi?... Izrabite dakle

Brojni su Kristovi vjernici sudjelovali na Euharistijskom kongresu u Starom gradu na Hvaru, 18. kolovoza 1940.

ovogodišnju skupnu poslanicu korizmenu Episkopata o Svetoj Misi, te je puku dobro protumačite i stavite na srce, da još revnije, još pobožnije i još s većim razumijevanjem polazi Svetu Misu, ako želi osigurati blagoslov Božji sebi i skratiti dane kušnje u ovom obliku, kakvom ih proživljavamo već drugi decenij.«

* * *

»Kao što znaš, lice zemlje se obnovilo dolaskom Kristovim na svijet i dovršenjem Njegove krvave žrtve na drvetu križa... Ako je pak tako, a tako sigurno jest, onda moramo i mi svećenici 'ernst machen' (svojski postupati) s najsvetijim činom na zemlji, svetom Misom, po kojoj se u prvom redu obnavlja lice zemlje.«

* * *

»Ne znam samo, hoćemo li se mi svećenici ikada pravo uživiti u neizmjerno bogatstvo, koje nam je Isus ostavio u svetoj Misi i sakramentima.«

* * *

»Sveta Misa... ona je živa i bitna predstava žrtve na križu, jer je tu isti svećenik i isto žrtveno Janje kao na križu. Tu žrtvuje Isus Krist Sebe, svoje na križu ubijeno Tijelo i svoju na križu prolivenu Krv, na nekrvni doduše, ali zbiljski i istinski način. Prema tomu, i tu se skrivaju neiscrpiva i neistraživa bogatstva našeg Otkupljenja.«

* * *

»I zato nikada ne mogu ni sebi ni vama dosta doviknuti: izrabiti, izrabiti (kad je Isus naš tako dobar, da se upravo želi dati izrabljivati) to božansko bogatstvo, te divne plodove svete Mise, žrtve Isusove na križu.«

* * *

»Tko se bude trudio, toga će upravo Misa svojim bogatstvom dizati iz dana u dan i činiti ga sve jačim, dok ga ne učini na neki način svemogućim, kao župnika arškoga, koji je udovoljavao ne samo svojim vjernicima nego i tisućama drugih, koji su grnuli svake godine u Ars, da ga čuju i vide.«

* * *

»Na nas, na nas svećenike u prvom redu, spada da preko žrtve svete Mise pomognemo *mundo naufrago*, ne dakako svojim silama, nego milošću Onoga, koji se u Misi žrtvuje i nas ovlašćuje, da ju izrabljujemo za čitav svijet. Nitko drugi neće bez toga uspjeti, i *naufragium* (brodolom) svijeta bio bi siguran, kad bi na svijetu prestala prinositi se Misna Žrtva.«

* * *

»Ni ne slutimo, kakva je snaga u našim rukama, samo ako se njome, kako treba, poslužimo.«

* * *

»Euharistija je na poseban način veza ljubavi. Euharistija je dar Božje ljubavi za sve narode. Po njoj sjedimo kao djeca jednoga Oca oko jednoga stola i lomimo jedan te isti kruh s neba. Blagujući taj kruh svi se mi sjedinjujemo s istim Kristom, svojim vođom i učiteljem. Po tom kruhu postajemo svi bez razlike međusobno prava braća, jer sjedinjujući se u Bogu, koji je ljubav, nužno se moramo i svi međusobno ljubiti.«

* * *

»Euharistija postaje na taj način ona tajanstvena veza, koja svojim nitima najneposrednijeg bratstva i sestrinstva povezuje i pojedince i narode preko sviju državnih granica, narodnih razlika, kulturnih nejednakosti i rasnih oprečnih zemaljskih interesa u jednu veliku obitelj. Blagovanje tijela Isusova u svetoj pričesti jest dakle ono, po čemu postajemo krvni srodnici najprije sa samim Kristom, a zatim i sami međusobno. Jer jedno te isto tijelo Bogo-čovjeka sve nas hrani, i ista krv Bogo-čovjeka struji našim žilama.«

* * *

»Zato i velimo, da je Euharistija kao internacionalna veza ljubavi, ujedno i jedini temelj pravoga mira na svijetu.«

* * *

»Euharistija je sila ljubavi koja sve povezuje i ujedinjuje.«

* * *

»Spasitelj u sv. Euharistiji sigurno je sklonište za sve izmučene duše, koje već klonu u borbi života. Isus u sv. Euharistiji naša je najjača obrana. Isus u sv. Euharistiji, naša je nesavladiva snaga, naša utjeha i radost u nevoljama života.«

* * *

»Ako se i sav svijet pokoleba u svome vjerovanju u ovoga euharistijskog Boga, kao nekad neki njegovi učenici, mi ćemo ostati uz njega i govoriti sa svetim Petrom: 'Gospode, kamo ćemo ići od Tebe, ta ti imaš riječi života vječnoga!' (Iv 6,69)... Ti budi jedini Gospodar naših srdaca, jedini Gospodar naše domovine, jer si Ti jedina naša

nada i sreća. Kako si bio naša nada u svoj našoj prošlosti, tako budi i u našoj budućnosti! Tebi jedinome neka bude hvala i slava u sve vijeke vjekova!«

* * *

»Sveta Euharistija zaista je najljepši zlatni vez ljubavi među pojedincima, obiteljima, narodima i državama. Ako čovječanstvo želi isplivati iz svojih poteškoća i naći sreću i mir, nema mu drugog puta nego li vraćanje svetoj Euharistiji.«

* * *

»Materijalizam prošloga stoljeća, (...) prekinuo je vezu čovjeka s Bogom, i zbog toga je nužno morao donijeti pakao u ljudsko srce i očaj u ljudsku dušu. Sveta Euharistija veže čovjeka s Bogom, i zbog toga nužno uspostavlja mir i sreću u ljudskom srcu, a prema tome donosi sreću i blaženstvo cijelom ljudskom društvu.«

* * *

»Presveta Euharistija je sunce, kojemu se moramo izložiti da se ne sledimo u gijehu i ne izgubimo zauvijek.«

* * *

»Bez Presvete Euharistije naša bi vjera bila mrtva i hladna, kao što su mrtve i hladne sve sekte koje su odbacile ovu nedokučivu tajnu svete vjere.«

* * *

»Trebao bih imati ljubav i gorljivost kerubina i serafina da bih je mogao kako opisati.«

* * *

»O koliki bi blagoslovi sišli na obitelji kad bi i u radne dane jedan njezin član mogao pribivati kod svete Mise.«

* * *

»Žrtva svete Mise su ljestve po kojima Krist silazi na zemlju i po kojima on odnosi našu muku, naše vapaje i naše molitve na nebo.«

Iz knjige dojmova s izložbe o životu i radu Sluge Božjega kard. Alojzija StepincaSplit, 13. - 20. rujna 1998.

Iz knjige dojmova s izložbe o životu i radu Sluge Božjega kard. Alojzija Stepinca, Split, 13. - 20. rujna 1998.

»Hvala ti za sve i za Hrvatski narod koji si toliko ljubio.« - Nediljko Šimić

—

»Vječna slava mučeniku kardinalu Alojziju Stepincu - velikom svjetlu Božjem u teškim vremenima za Crkvu i za Hrvatski narod.« - N.N.

—

»Radostan sam što je otvorena ova izložba i u Splitu. I u ovom času dok s radošću očekujemo pravorijek o Stepincu kroz beatifikaciju, klevete i laži protiv njega drsko oživljuju. Smatram da će ova izložba pomoći dobronamjernim ljudima i vjernicima da steknu čvrsto uvjerenje da je Alojzije kard. Stepinac mučenik, svetac i nepokolebljivi svjedok vjere, koji i danas može poticati i oduševljavati na život svjedočenja vjernosti Kristu i Crkvi.« - + Ante Jurić, nadbiskup

—

»Hvala Svevišnjemu za ovog bogolikog čovjeka od kojeg učimo i uvijek možemo učiti prave vrijednosti života - jučer, danas i sutra.« - David Baton

—

»Izložba me je ugodno iznenadila, mislim sve najbolje o našem svecu Alojziju Stepincu. Zahvaljujem dragom Bogu, što je naš svetac postao blaženim, jer mislim da je s punim pravom to i zaslužio.« - Asja C.

—

»Poštovani kardinale Alojzije Stepinac! Neka tvoja ljubav prema Bogu i čovjeku bude svjetlost vodilja budućim pokoljenjima. Ova izložba sve nam je dočarala. Laka ti zamlja.« - obitelj Eterović

—

»Sluga Božji, Alojzije Stepinac je s radošću prigrlio križ - svom dušom za spas Crkve, svećenstva i cijeloga Hrvatskog naroda.« - Amalija M. Palinić

—

»Kardinal Alojzije Stepinac svojim je životom i djelom ostavio neizbrisiv trag u hrvatskom narodu. Zahvaljujemo Bogu što će uskoro njegovo svjedočanstvo vjere javno iskazati i Sv. Otac - na čast čitavom hrvatskom narodu.« - Biblijska grupa O.Š. »Manuš«

—

»1960. bio sam pognute glave na Tvojoj sahrani. Sada sam uzdignuta čela i ponosa što ćeš biti podignut na čast oltara. Preporučam svoju obitelj u tvoju zaštitu.« - Jerko Leventić i NN.

—

»Kardinal Alojzije Stepinac je svojim životom bio putokaz i svjetlo u najtežim vremenima za hrvatski narod te ga tako spasio od boljševičke nesreće koja je zadesila hrvatski narod. Sretan sam što će uskoro Sv. Otac papa Ivan Pavao II. u našoj Hrvatskoj proglasiti kardinala Stepinca blaženim.« - N.N.

—

»Gospodine, hvala Ti, hvala Ti što je naš hrvatski narod doživio ovaj veliki povijesni događaj i što sam sudionik i suvremenik. Hvala Ti, Gospodine, na proglašenju kardinala Alojzija Stepinca blaženim.« - N.N.

—

»Teško je biti čovjek, ali je jako lijepo.« - N.N.

Autobiografija bl. Alojzija Stepinca

Nekoliko čitatelja Glasnika uputilo je pismene upite, a neki su i usmeno zaiskali očitovanje o ulozi mons. Antuna Ivandije u otkrivanju »Nadbiskupskih dnevnika«, koje su povjerenici blaženog Alojzija, po vlastitoj odluci pohranili na krovu Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu.

Tko je, naime, otkrio gdje su »zazidani« ti dnevnici?

Blaženi Alojzije je u pismu, nepoznatog datuma, jer je izvornik napisan Blaženikovom rukom odrezan u gornjem dijelu, a upućenom mons. Dragutinu Nežiću, napisao iz sužanjstva u Krašiću i ovo: »Ja naime, kao što sam već pisao nekim osobama, nemam nikakve ambicije na tom svijetu osim izdržati do kraja i preminuti u milosti Božjoj. Mislim, da je i volja Božja tako, kad su eto moji neprijatelji uspjeli pokrasti sve moje dnevnike, za koje sam Vas molio, da ih uništite, a eto niste, pa je radi njih i siromak Ivandija prispio u tamnicu.«

O otimačini tih »Nadbiskupskih dnevnika« sam će Blaženik više puta govoriti župniku Vranekoviću. O tome ćemo, dakle, čitati. Da se izbjegne zabuna želim istaknuti da prema vlastitom kazivanju mons. Ivandija nije izdao mjesto kamo su dnevnici pohranjeni i to ne zbog straha od njihova sadržaja, već zbog sigurnosti. Ime čovjeka koji je Udbi otkrio dnevnike, mons. Ivandija je prema očitovanju danom Postulatoru, zabilježio u spisima koje je zajedno s oporukom predao Kaptolskom arhivu u Zagrebu. Blaženi Alojzije o tome nije ništa znao, niti je zamjerio osobi koja je to učinila.

Mons. Antun Ivandija je, prema dokumentima iz državnih arhiva nekoliko europskih zemalja, otišao pred sud i na robiju zato, što je spriječio i, pravodobno reagirajući na teške crkvene prilike u Zagrebu, onemogućio provedbu Titove želje da na mjesto zagrebačkog nadbiskupa bude postavljen dr. Svetozar Ritig.

U prije navedenom Blaženikovom pismu susrećemo i njegov vlastoručni autobiografski zapis na latinskom jeziku, kojemu se ovdje pridodaje hrvatski prijevod:

»Ja sam tajniku (vlč. Mijo Pišonić, op. J.B.) dao svoju **autobiografiju** u sedam poglavlja, koja je vrlo kratka, ali istinita.

I. 'Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. – Evo, grješan sam već rođen, u grijehu me zače majka moja.'

II. 'Tantillus puer et tantus peccator.' – Takav mališ, no tolik grešnik.' (Kardinal se poslužio riječima sv. Augustina o samome sebi)

III. 'Gratia Dei sum id, quod sum. – Milošću sam Božjom ono što jesam.' (1 Kor 15,10)

IV. 'Quis sum ego canis mortuus quoniam respexisti me? – Što je tvoj sluga te iskazuješ milost mrtvom psu kao što sam ja?' (2 Sam 9,8)

V. 'Dinumerare nos doce dies nostros, ut perveniamus ad sapientiam cordis. – Nauči nas brojiti dane naše, da steknemo mudro srce.' (Ps 90,12)

VI. 'Misericordiae Domini, quia non sumus consumpti. – Božje je milosrđe što nas nije nestalo.' (Tuž 3,22)

VII. 'In Te, Domine, speravi, non confundar in aeternum! – U tebe sam se, Gospodine, pouzdao, o da se ne postidim nikada!' (Ps 31,2)

Kako vidite kratka biografija, ali istinita, što je vrlo važno.«

Vjernici Krašića su u molitvi i suzama bdjeli uz odar svoga Natpastira

Život u Krašiću zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca (3)

24. XII. 1951.

/.../ Uvečer dolazi američki novinar s fotoreporterom. Na zamolbu Preuzvišeni sastavi Božićnu čestitku američkom narodu, koja glasi: »Svima katolicima Amerike srdačna hvala na dobrim željama, koje su mi izrazili bilo pojedinačno, bilo u skupinama. Njima i svima ostalima prigodom Božića i Nove godine, želim ono, što su anđeli pjevali u svetoj Badnjoj noći: Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje.«

Novinar hitno autom prenese taj brzojav iz Zagreba u London, a odatle u New York, s nakanom, da tamo stigne do pola noći i na Božić osvane u novinama. Brzo se zatim vrati iz Zagreba, i na polnoćki je stalno snimao.

25. XII. 1951.

Polnoćka prošla u najljepšem redu i tišini. Preuzvišeni će sutra iza moje /mise/ Zornice imati tihu Sv. Misu i onda još poldanjicu. Smatrao sam, da je tako najbolje, i tako sam mu predložio. Drago mu je bilo, rekavši samo: »A Bogu hvala na svemu. Tako sam prije upravo imao i u Zagrebu.«

»Kako su nesretni jadnici, koji su zanemarili polazak crkve. Kako ugodno diraju čovjeka mile ove božićne pjesme. Čovjek zaboravi na svaku muku i težinu života. Ne znaju neki, a mnogi ne mare da znadu, da svaki koji skine sa sebe slatki jaram Gospodnji, da je tim samim naprtio na se 'jugum durissimum'.«

26. XII. 1951.

»A i u Lepoglavi smo jedan Božić lijepo proslavili. Još je bio tamo zajedno Borić i Pavunić. Za redom bilo je devet Sv. Misa. Svi smo bili cijelo vrijeme u kapeli, jedan drugome ministrirao. Ima i to svojih čara.«

31. XII. 1951.

/.../ »Kako je brzo prošla ova godina. 'Ruit tempus et imputatur!' Što sve nisu i ove godine poduzeli, da me slome. Kako su uljudno obilazili oko mene zadnjih nekoliko mjeseci, ne bi li izmamili od mene, da molim pomilovanje. Mislim ja, uz Božju pomoć, toga nećete doživjeti. Ili obnova procesa ili poništenje presude! U protivnom slučaju rado ću položiti i život. Scio cui credidi. –Jednog dana pristupi k meni komesar pa kaže: 'Znadete li, da su svećenici socijalno osigurani?'

'Ja imam osiguran metar zemlje. To mi je dosta. Toga mi ne može nitko oduzeti.' Kad sam mu to rekao, samo je zašutio. Vidio je, da se ništa ne miče naprijed. Iz njihovog sam držanja slutio, da ih nešto žulja. Tada sam još više molio za milost ustrajnosti i ponavljao: 'In Te, Domine, speravi!'«

1952.

1. I. 1952.

Za Božić i Novu godinu primio je mnogo pisama i čestitki iz cijeloga svijeta. »Žalim, što ne mogu odgovoriti nikome. Poštom se njihovom neću služiti. Oni su kadri svašta podmetnuti i izvrnuti u listu.«

»Gledao sam više puta tamo te naše 'osloboditelje' kako su nesretni. Nikad mirni. Nešto načine, pa onda sruše. Premještaju stvari, mijenjaju rasporede, viču, galame, drže te mitinge, sviraju, plešu, i opet boje se upravo svoje sjene. Slušajući onu dernjavu, pa gledajući tu fantastičnu civilizaciju, nazvao sam ih sa psalmistom: 'Hi in curribus et in equis, nos autem in nomine Domini...'«

2. I. 1952.

»Bilo je gorkih časova bez sumnje tamo, ali moram priznati, pazili su, da sve potrebno imam pri ruci. Hrana je bila dobra. Vino mi dali svaki dan. Mjesečno sam dobio i flašu rakije. Nisam je pio, nego sam je dao Pavuniću, kad je bila prilika. Jedno vrijeme smio je on i Borić svakog dana dolaziti k meni u sobu. U jednoj sobi sam imao krevet, stol i knjige. Imao sam pisaći stroj najprije svoj, a kasnije mi poslali Kolumbovi vitezovi novoga. U molitvi, šetnji (1 sat dnevno), čitanju i prevođenju knjiga brzo je prolazilo vrijeme. Do sobe uredili mi kapelicu. Misio sam svaki dan. Jedno vrijeme bio je sa mnom Pavunić, Borić, o. Han, o. Jerko Mihaljević, provincijal iz Hercegovine i nesretni onaj... (vlč. Vraneković ostavio je ovdje malo praznog prostora ne upisavši ime spomenutog svećenika, jer ga po svoj prilici nije upamtio. Radi se o vlč. Stjepanu Gabriću, svećeniku senjske biskupije, koga su komunisti nemilosrdno proganjali i mučili, op. J. B.) što se objesio. Kako mi je bolno bilo pri duši, kad mi javili ujutro, da se jadnik objesio! Vidio sam na njemu onih dana da je zbunjen, nastojao ga riječima pridići, ali eto, Bog znade što je i kako je bilo s njim.

Bl. Alojzije Stepinac, kao sužanj, moli Časoslov ispred župnog dvora u Krašiću

U početku bio sam upravo odsječen od svijeta. Nikoga ne vidiš.

Kad je posjet, trojica slušaju razgovor i stenografiraju svaku riječ. Smiješ razgovarati samo najobičnije stvari. Bolno je to bilo, ali velika je utjeha, kad sam pomislio: Sve ste mi uzeli, ali jedno niste, da kao Mojsije dižem ruke k nebu. –

Jednog dana silno se začudim i rečem Boriću: 'Čudno mi je nešto, evo nema tu više Jože (Staljina) na zidu. Dugo vremena je prošlo, skoro jedna godina, da smo doznali za lom s Rusijom. Kad sam mogao po vremenu primati 'Gore srca' iz Zagreba i beogradsku 'Blagovijest', bilo je mnogo lakše. Tu je bilo utješnih vijesti iz katoličkog svijeta, koje upravo osvježe čovjeka. Posebno me krijepilo, kad sam slušao pjevanje hodočasnika, koji su išli na Bistricu. Osjetio sam, kako su malo pojačali glasove prolazeći uz nas. A onda ona lijepa zvona župne crkve, prava je milina, kad ih čovjek sluša. Gledam onaj toranj – pa mislim, odolio je Josipu II. i tolikima, odoljet će i ovima.

Jednom sam bio sa sestrom u dvorištu prigodom jednog posjeta, i začudo vidim velika ulazna vrata otvorena, a vani auto i kraj njega Kranjčec, šofer. U to prolazi uz mene jedan iz Uprave i sve se samo smješka. Naivni su. Mislili su, da će time porasti u meni neka težnja za njihovom slobodom, da će time djelovati, da u čemu popustim, ali ne! Oprez! Znam da ne bi puno trebalo... samo malo kimnuti glavom. Oni bi se zadovoljili i pustili me. A što onda? – Triumfirali bi. Pred stranim svijetom bi se oprali, a ja bih bio u Zagrebu potpuno onemogućen u radu. No što je još najvažnije: što bi meni govorila moja savjest, kako bi bolno bilo Svetom Ocu, kad bih na neki način izdao Božju stvar. A ovako? – Prošlo je tih pet godina – oni su popustili! Kako bude dalje, u rukama je Božjim, a nama nema druge nego trpjeti i moliti. Tako je volja Božja. Ako treba, bolje je časno poginuti, nego sramotno ostati. Ni Tomi Moreu ni kardinalu Fischeru nije bilo lako, a eto Toma je danas na oltaru. Da je popustio, bio bi proklet, a ovako evo je blažen. Ako oni imadu svoje

Kardinal Stepinac i župnik Vraneković polaze na dopuštenu šetnju unutar granica krašićke župe.

metode, imamo i mi jasna načela. Tu su biskupi, koji nas vode, a kad bi i biskup zastranio, još je tu Sveta Stolica – Sv. Otac, koji neće nikada zalutati u stvarima vjere /.../.«

4. I. 1952.

»Rekao sam, da je bilo gorkih i neugodnih momenata u Lepoglavi. Ispočetka išao sam na kupanje. Kad sam se jednom zgodom vraćao, sretnem u hodniku robijaše, ali da me ne vide, morali se s jedne i druge strane hodnika okrenuti prema zidu, a ruke skrstiti na leđa. I sada ja prolazim kroz taj 'špalir'. Kad sam to vidio, rakao sam stražaru: 'Hvala vam na kupanju, ja se više ovdje ne kupam.' Svaki dan sam se namjesto toga dobro mokrim ručnikom isfrotirao i dobro je bilo.

Htjeli mi nekoga dodijeliti, da mi riba sobu. Hvala vam i na tome. Ribao sam dosta u životu, pa mogu još i sada. Kako mi je dobro došlo iskustvo iz vojske, pa iz Germanikuma. Sam si donesem vodu, izribam, izmetem, a oni se nisu mogli tomu načuditi. Nije ni čudno, kad znamo, kakvo je njihovo poimanje i naziranje.

Zubar popravljao mi zube. Jednom sam ga trebao ponovno, ali nisam ga mogao dobiti. Doznam po zapovjedniku moje straže Istraninu Ivici Beletiću, da je mjesec dana bačen u samicu – vjerojatno, jer je nešto sa mnom progovorio, dok mi je popravljao zube.

Bilo je i momenata, da se čovjek nasmije. Šećem po svojoj stazi, a tamo podalje na šetnji su malodobnici – koji su bili u ustaškom pokretu. Pjevaju, igraju se i onako sve gurajući primiču se prema meni, naklanjaju dok ne zaori stražarev: 'Odbij!' A eto, mali bi koji puta priuštili i stražaru. Zanimljiv je bio brico, što me šišao – iz Pakraca. Taj im je sve otvoreno znao skresati. Trebao je već izaći, pa ga opet vidim. Pitam ga, a kada ćete? 'E, to ne znam. Uprava bi me pustila, ali narod ne da!' –

Pitam ga, a tko će vas zamijeniti, kad odete? – 'E, za to je najlakše. Kakvog majstora ili činovnika Lepoglava treba, odmah ga vani prvoga zahvate i dovedu ovamo.'

Jednog dana šećem, kad najedamput čujem gore sa jednog prozora: 'Hvaljen Isus i Marija. Preuzvišeni, ovdje je dr. Ante Živković!' Bilo mu je valjda lakše, kad se javio, a i meni. Samo ako ga je stražar čuo, nije mu manjkalo mjesec dana samice.«

5. I. 1952.

Dolazi mi novi komandir milicije i predlaže, da bismo uveli telefon u kuću. – Ja odbijem... Preuzvišeni isto tako. »Barem lokalni«, kaže komandir, »tako da možete uvijek javiti, ako što treba. Tu mogu doći svakakovi ljudi. Mi Dr. Stepinca moramo čuvati, jer da se njemu što god dogodi, onda smo mi ovako mali (i pokaže rukom blizu zemlje) pred vanjskim svijetom.« Odbili smo. Lako bi oni u slušalicu ili gdje u kući stavili kakav sitan aparat i tako kontrolirali i slušali sve u kući!

Od grupe djece – jedne škole iz Amerike, primio je duhovno cvijeće. Veseli ga to, pa kaže: »Onda se neki čude, što nas još drži, da ne klonemo? – Evo, molitve dobrih duša, osobito nevinih mališana. Kad je ono O. Grimm bio kod mene i odmah nam prekinuli razgovor, na rastanku sklopio je samo ruke i malo podigao. Razumio sam, da mi kaže, da se za me mnogo moli. To nas je krijepilo.«

Razgovaramo kako su neprijatelji Crkve poduzimali sad ovo, sad ono. Planiraju, grade, organiziraju, ali uspjeha nema. Što god su poduzeli protiv Crkve, brzo se okrenulo protiv njih. Na to će Preuzvišeni: »Qui sedet in coelis irridebit eos.«

»Crkva je mnogo prepatila i još će pretrpjeti, ali će i doživjeti svoju proslavu. Neće to biti onaj vanjski sjaj, nego onaj nutarnji preporod duša. 'Potens est Dominus de lapidibus suscitare filios Abrahae.'«

»Kad su me vodili iz Lepoglave ovamo, činilo mi se, da je onih pet godina prošlo kao da sam se odvezao iz Zagreba do Zagrebačke gore.« (Znak je to, da je dobro bilo upotrebljeno vrijeme za molitvu i žrtvu!)

Jako je bio uznemiren, kad među stvarima, dopremljenim iz Lepoglave, nije našao malu sliku Marijinu. Na desetke puta pitao je kroz tri dana: »Gdje je ona moja Marijina sličica. Tako mi je draga. Poklonio mi ju je kao uspomenu rektor Germanikuma.« Nakon tri dana s još nekim stvarima donesu mu je iz Lepoglave. Tako je bio sretan, kad smo mu je pružili. Polako, pobožno primakne je ustima i poljubi.

Kako je skroman – jednostavan. Donijeli mu iz Zagreba namještaj za sobu i posteljinu – sve što je potrebno i dolično za nj, ali se opirao govoreći: »Vozite to natrag. Što će mi to? Čemu taj tepih na podu. Što će mi te mekane jastučnice. Dajte mi onu moju iz Lepoglave.« – Nagovorio sam ga, da tepih zadrži, i to s razlogom, jer je pod vrlo slab.

»Bože dragi, daj da mir Tvoj dođe na zemlju!«

Sve rublje, odijelo i cipele, do najnužnijega podijelio je sirotinji. Bolje je podijelio, a slabije – poderano i pokrpano zadržao za sebe. Kupili mu novo rublje, ali ga nismo stavili u njegov ormar, nego stoji u mojoj sobi, da mu se izda, kada mu treba. Onda opet ono iz pranja ide k meni. Inače, tko zna gdje bi za koji sat i kod koga bilo.

6. I. 1952.

Ovamo stigli o. Ivan Kukula, superior Isusovaca, i o. Josip Badalić, D. I. – rektor Dječačkog sjemeništa. Referiraju Preuzv. kako se naši akademičari odlično drže. O. Škvorc uspješno propovijeda svake nedjelje u 11 sati. Sluša ga redovito preko 2000 inteligenata.

O. Kukula priča zgodu iz jedne audijencije. Kad su nedavno Hrvati bili kod Sv. Oca, neki naš zapita Sv. Oca iskreno i djetinjski upravo: »Kada će naš Preuzvišeni Nadbiskup biti kardinalom?« – Sv. Otac se najprije pokaže kao da ne čuje to pitanje. Ide – obilazi dalje od jednog do drugog, a onda se iznenada natrag okrene, pa s veselim smiješkom kaže: »Nemate kardinala, ali imate sveca.«

Jug. delegacija liječnika bila na nekom kongresu u Parizu. Na stanici dočekaju liječnike. Francuzi odmah pitaju, koji je Dr. A. Šercer? »Nema ga s nama!« – odgovore naši. Francuzi se na to okrenu, ostave ih i odu. Evo im uspjeha! Napuhani su ohološću, ali ipak ne koristi! Prezreli su stručnjaka, jer nije njihov, a sada eto bruke za njih! /.../

8. I. 1952.

Sluteći, da bi opet moglo doći do sukoba među narodima, zavapio je bolno – i s nekim zanosnim pouzdanjem podigao oči prema gore: »Bože dragi, daj da mir Tvoj dođe na zemlju!«

9. I. 1952.

Došao Dr. Gabrijel Bukatko, adm. križevačke biskupije, i tajnik Mijo Pišonić! – Kad god su do sada dolazili svećenici k Preuzvišenom, glavna tema njegovih razgovora bila je: veličina Crkve Božje (kako se ona manifestira kroz stoljeća, a posebno, kako ju je on sam lijepo uočio čitajući Wadinga). Zatim vjernost toj Crkvi i Sv. Ocu, i konačno veliko pouzdanje u Boga i Bogorodicu, što će nam pribaviti ustrajnost – i pobjedu.

10. I. 1952.

S velikim poštovanjem i zahvalnošću govori o svojoj majci. »Moja mama« – tako je naziva, kad o njoj govori. »Dok sam bio još dijete u kolijevci – pričala mi mama – dođe u kuću župnik pok. Stjepan Huzek. Mama je stavila preko cijelog pokrivala u zipci na mene veliku svoju krunicu. Opazi to župnik, pa reče: 'Pa kako ne bude onda svetac, kad već sad moli!'

Iza rata istom, konačno, kad sam se vratio kao svećenik iz Rima, doznam, što je sve učinila moja mama za mene. Punih 50 godina ona je za mene obdržavala post i nemrs svake srijede, petka i subote. Koliko toga se kuhalo i peklo kod nas, kolike svadbe, svečanosti,

težaci, gosti, proštenja! Svaki put ona je sve u kuhinji vodila, ali nikada kroz 50 god. nije u te dane ni okusila mesa, i postila je. Počela je to dok sam bio još dijete, a s nakanom da budem svećenik. Dok sam bio na fronti, pronio se glas, da sam mrtav, ali ona i dalje posti i moli za mene – na istu nakanu – ne vjeruje da sam mrtav. Došao sam sa ratišta kući. Jedno vrijeme upisao sam se na agronomski fakultet, onda sve do 1924. godine bio sam kod kuće – radio sve seljačke poslove, ali ona ni tada ne gubi nade, posti i moli na istu nakanu. Ni slutila nije, kako je još na fronti, a onda pogotovo nakon povratka, moja čvrsta odluka bila: idem bilo kuda, bilo u koje zvanje, samo u bogosloviju ne! Gledao sam u blizini ovdje nekoliko žalosnih primjera svećeničkog života. Bojao sam se zato, da ne bih kojom nesrećom krenuo njihovim putem, odlučio sam: radije ne biti svećenik. Ali eto kao grom iz vedra neba pismo Msgr. Lončarića, koji mi uz pismo pošalje ovamo jedan broj 'Sacerdos Christi'. Tu završuje jedan članak od prilike ovako: pišući ovaj članak, imam pred očima jednoga mladića koji je u svijetu, a za kojega sam uvjeren, da ima svećeničko zvanje. Taj sam mladić bio ja. Njegovo pismo silno me je potreslo. Tri sam tjedna proživljavao jake nutarnje borbe. Savjetovao samo se u Zagrebu sa o. Foretićem, koji je bio moj ispovjednik, i konačno, nakon velike borbe odlučim: idem u svećenike. Samo – rekao sam Lončariću – u Zagrebačko sjemenište ne želim ići. Kako sam dobro vladao njemačkim, zaželio sam poći u Innsbruck. No, kako se u mom životu sve odvije drugačije nego u prvi mah poželim, tako je bilo i ovdje: treba ići u Rim. Lončarić je sve to uredio, tako da sam otišao od kuće, a da se nisam ni javio na Duhovnom stolu nikome, pa ni pokojnom nadbiskupu.

I kad sam postao svećenik, ona i dalje moli i posti, a sada na nakanu, da budem dobar svećenik. I dalje, kad sam bio biskup, ona ne prestaje sa svojim zavjetom sve do svoje smrti! Velika je moć majčine molitve i njezinog blagoslova!

Svake je godine u svibnju dan i noć gorjela uljanica pred Gospinom slikom u kući. Kad bih se još kao dijete u noći probudio, silno je na mene djelovalo ono upravo čarobno svjetlo pred slikom Bogorodice. Često kasnije u životu, a posebno na ratištu, iskrsla bi mi pred očima divna slika Marijina – osvijetljena u svibanjskoj noći. Tu sam primio i milost, da od ranog djetinjstva štujem Bogorodicu.«

»Nastojanjem franjevaca podignuta je u Kninu crkva Majke Božje. Lijepo je uredili Meštrović, Kljaković i drugi. Da se na neki način prikaže tu jedinstvo naših zemalja, nabavljena su tri zvona. Jedno – najveće moje, drugo Šarić, a treće Bonefačić.

Vidio sam, i kao da sam znao, da će se našem narodu nametnuti kojekakovi vođe, dao sam staviti na zvon ovaj natpis: 'Omnipotenti dominatori Christo, qui per saecula multa gentis Chroatorum dux fuit, hoc signum in laudem et gloriam sempiternam Archiepiscopus zagrebensis Dr. Aloysius Stepinac.' Meštroviću se silno svidio taj natpis. Čujem da je ta crkva demolirana. Srbi su i tu iskalili svoj bijes.«

11. I. 1952.

»Kad mi je pokojni nadbiskup priopćio, da me je izabrao za nasljednika, ja sam kleknuo pred njega i sklopljenih ruku ga molio, neka to ne čini... Toliko me iznenadio, da sam u prvi čas pomislio, da je starca ostavila pamet... Zaklinjao sam i nuncija Pelegrinettija, neka mi pomogne, da me to ne zapadne. Rekao sam mu, da tu imade dosta učenih ljudi i kreposnih, koji poznaju prilike u dijecezi, a ja da sam tako još mlad... On me prekine i kroz smijeh mi kaže: 'Budite mirni: Ta pogrješka da ste mlad, postaje svakim danom sve manja.' Nakon nagovaranja dano mi je na razmišljanje. Posavjetovao sam se i sa svojim ispovjednikom, i jednog dana sam nosim na poštu brzojav za nuncija u Beograd. Javio sam prema dogovoru samo: 'Affirmative'. Tko bi na pošti mogao slutiti što je sve sadržano u toj jednoj riječi? A meni je bilo prilično poznato, što to znači za mene. Gledao sam, da će neminovno izbiti novi svjetski sukob, da će biti još prije i stotine žrtava i neprilika, a na kraju možda i Sibirija. Ali ništa zato... U ruke Božje! Što sam mogao drugo uzeti za geslo nego: In te, Domine, speravi!

Prigodom konsekracije svijet je klicao i veselio se, a meni je srce krvarilo...«

12. I. 1952.

»Kad sam se ono prvi i do sada jedini puta sastao 1945. u Zagrebu s Titom, rekao mi je, da je jednom incognito kao ruski oficir došao u štab Draže Mihaljevića. Draža mu priopći, da će istrijebiti sve Hrvate. 'Nećeš, Draža, mislio sam u sebi' rekao je Tito. – Kod toga sastanka rekao sam maršalu, neka gleda, da što više oprašta, jer inače nikada neće biti kraja odmazdi. On je samo odgovorio: 'Zločince se mora kazniti.' – 'Jest, druže, mislim si ja,

Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

mora ih se kazniti, ali tko će odlučiti, da li je netko zločinac ili nije?!' Da me je poslušao, stvari bi svakako drugačije tekle. Ovako neka im bude!«

13. I. 1952.

»Slutio sam, da Božja pravda mora kazniti toliku pokvarenost. Pred rat predao sam državnom tužilaštvu jedan pornografski list. Uspio sam. List je zabranjen. Nije prošlo ni tjedan dana, kad Šeper opazi u nekom izlogu opet list jednaki onom zabranjenom, samo pod drugim imenom. A što smo onda mogli? Što mogu, rekao bi o. Lombardi, kad ljudi silom idu u pakao!«

Rekao sam mu, kako se novinstvo na najsramotniji način ruga Bogorodici. Nato reče: »Žalosni će biti svršetak svakomu, koji prezire Bogorodicu. Doživjeli smo, a još više toga sam čitao, da je Isusu više stalo do toga, da spasi i osveti čast svoje majke negoli svoju!«

Ugodno se sjeća života u Germanikumu. »Bilo je i teško. Vrućina je bila gotovo nesnosna. Šeper je dva puta radi zdravlja morao kući. Odlučio sam ili izdržati ili tamo umrijeti! Na kraju svake godine uvijek sam se javio za ispit u prvoj grupi, makar dobio i slabiju ocjenu, samo da što prije odem na praznike u San Pastore. Tu sam tišljario. Načinio sam oko 30 noćnih ormarića, klupa, stolova i sl. Moj 'šegrt' bio je Zauner, biskup u Linzu. Tu sam volio i planinariti. Jednom smo u zimi išli po velikom snijegu u talarima na veliko brdo. Mnogi su putem malaksali. Pošao sam uvijek najdalje. Čudili se, odakle mi tolika kondicija za planinarenje? Nisu ni slutili, koliki je trening bio za mene put u Vrhovac, Kamenarovo, a onda i prošli rat!«

14. I. 1952.

»Početkom 1945. pozove me na prijam japanski poslanik. Vidio sam, da je sve pri kraju, pa da ih ne žalostim došao sam. Bili svi zamišljeni. Budak je rekao nimalo kršćansku riječ: 'E kakav je usud – tako će biti...' Toth – ministar (inače eksponent za gospodarstvo kod HSS-a) rekao je, da Crkva jedina može nešto učiniti, da potpuno ne propadnemo. Protestantski biskup Popp pitao me za savjet, što da čini, da li da bježi ili tu čeka? – Rekao sam mu, da nikako ne mogu dati mu tu savjet, ali ja – to sam im naglasio – ostajem tu. Nešto pak prije toga, kad sam govorio akademičarima, rekao sam: 'Neka dođe bilo što, ja ostajem tu i čekam.«

Nakon euharistijskog slavlja, što ga je predvodio mons. Franjo Šeper, povorka s tjelesnim ostacima bl. Alojzija Stepinca uputila se prema grobnom počivalištu zagrebačkih nadbiskupa

15. I. 1952.

Sestra Preuzvišenoga Štefanija javlja, da joj je sin na umoru u KPD u Nišu. »Znam, i ne varam se zašto trpi. Što sve nije podnio prije vojske. Skočio je u bunar, da spasi goli život, izboli ga noževima, izbacili iz škole... i sada umire, a sve zato jer je Stepinac po rodu!«

16. I. 1952.

U posjet dolazi msgr. Silvio Oddi – nuncij. Ne znam što su razgovarali, ali značajno je, što je Preuzvišeni rekao odmah po nuncijevom odlasku: »Iz svega izgleda, da će trebati još mnogo trpjeti.«

Rezajući tortu, na kojoj je bio križ, odreže onaj dio, gdje je bio križ rekavši: »Ah, meni križ najbolje paše!« Danas su kod nas moji roditelji: »Krunicu u ruke dan i noć«, rekao im je, »jer ako se Bog i Blažena Djevica ne smiluju, i ako Bog ne učini neko čudo, bit će strašno.« /.../

17. I. 1952.

Gledajući engleske natpise na kutijama od konzervi, a ne znajući engleski, reče: »Engleski je jezik danas među prvima na svijetu, ali im ne zavidam. Naš narod ima daleko veće blago: našu svetu vjeru katoličku.« /.../

18. I. 1952.

Preuzvišeni priča svoj slučaj u Zaprešiću 1945. g. Dolazi autom, šofer Kranjčec. Prati ga Šalić. Pred Zaprešićem rulja napadne kamenjem. Nekoliko kamena dospije u auto. Naredim Kranjčecu, da samo

juri naprijed prema Sloveniji. Kroz Brežice vratimo se u Svetu Nedjelju. Auto dadem spremiti iza župnog stana i oko 12 sati pristupim k oltaru, da služim Sv. Misu. Tu smo objedovali. Krenemo kroz Rakov potok u Zagreb. Ozna i tajnik Marcone-a jurili autom za nama u Sloveniju, ne bi li nas našli. Na kraju dođe šef Ozne zagrebačke k meni, da ispita, što je i kako je bilo? – 'Što me pitate – rekao sam mu – Vi ste to organizirali i znadete, kako je išlo.' – 'Ne!' kaže on. Na to mu odgovorim: 'Kako niste? Ta, rekli ste, ako budem išao u Zaprešić, da ćete me napasti. Ja sam učinio svoju dužnost i išao sam, a Vi ste učinili svoje.' Nato je samo zašutio i otišao.«

19. I. 1952.

»Godine 1935. dođe zabrana, da se na Katoličkom listu ne smije više tiskati onaj: Curate strenue. Bila je subota. Telefonom odmah priopćim Državnom Odvjetništvu, ako ne povuče i ne opozove zabranu, da ću sutra u nedjelju ići u katedrali na propovjedaonicu i objaviti Urbi et Orbi, kako stvar stoji. Zabrana je odmah povučena.«

Skidajući koru s naranče, reče: »Kako li ju je divno Stvoritelj obukao!« Gledajući na šetnji malog palčića, kako se sigurno zaklanja u grmlju, makar ga okružuje snijeg i zima, reče: »Kako se Stvoritelj i za nj pobrinuo!« Puran ostaje vani na krovu u hladnoj zimskoj noći i opet primjećuje: »Uvijek se govorilo: 'smrznut kao puran', a eto Božji je Majstor dao da podnosi tako jaku zimu...« Kad mu dođe kakva neugodna vijest, slutnja ili teškoća, prva mu je riječ: »In Te, Domine, speravi!« – Sav je Božji taj čovjek, uronjen u Boga, i koje čudo, da ga toliko i svuda spominje i slavi!

20. I. 1952.

Dolaze ovamo dva činovnika američkog konzulata iz Zagreba. Pribivaju Sv. misi. Vjerojatno su katolici, kad se vrlo lijepo u crkvi i propisno vladaju. Ujutro ih ponudili malom zakuskom. Preuzvišeni tu reče: »Crkva može ovo podnositi i 10 godina, klonuti neće. Pobjeda je njezina!«

Danas je imao Sv. misu kod Sv. Ivana. Bilo je mnogo naroda. Crkva nema ni jednog prozora. Gledajući je jučer onako demoliranu, reče: »Doći će vrijeme, kada bude čitava obnovljena.«

21. I. 1952.

»Koliko god puta uđem u ovu našu crkvu, svaki puta čini mi se ljepšom. Upravo vabi na molitvu. Vidi se, da ju je gradio Božji čovjek.«

U razgovoru rado skreće na govor o Mariji. Mnogo je štuje. »Čini mi se, da je Sv. Alfons Liguori još najljepše pisao o Bogorodici, jer je najsnažnije istaknuo upravo svemogućnost Marijinu. Svemogućnost u tom smislu, što nijednu molbu ne odbija.«

Često u propovijedima spominje Mariju. Voli je nazivati Presveta Bogorodica – Presveta Mati Božja – Presveta Djevica. Te nazive u govoru i propovijedanju ponajčešće upotrebljava. /.../

22. I. 1952.

Od crkve do groblja bio je sprovod pokojne Julijane Rendulić. Preuzvišeni se priključio sprovodu u znak priznanja vrijednoj bivšoj krašićkoj poštarici. Dok je tu službovala, on je kao dječak svaki dan dolazio na poštu i gospođa mu ostala u vrijednoj uspomeni. Sin pokojnice dr. Đuro Rendulić, sada odvjetnik u Jaski, otuđio se Crkvi. I tako on, i njemu sličnih nekoliko, samo poniknuli glavama, kad se Preuzvišeni pridružio povorci. Iza sprovoda zahvalio mu se dr. Stanko, drugi sin pokojnice – odvjetnik iz Karlovca /.../.

24. I. 1952.

Danas je u Jaski osuđen na mjesec dana zatvora Matija Sakač, upr. župe na Prekrižju, da je tobože sakupljao doprinos u naravi za sebe. Međutim to je stvar dvojice, trojice pokvarenjaka – mjesnih partijaca. Sakač je vrlo nesebičan. Ljudi mu donijeli nešto kukuruza i vina. Pa to mu je sve od čega može živjeti. Stvarna krivnja njegova jest to, što je dobar i revan svećenik! Nemaju nade, da bi ga privezali uz sebe, zato im po njihovim metodama ne preostaje, nego da lupe po njemu. Preuzvišeni ga sokoli, da se drži duševno čvrsto, makar je tijelo boležljivo i slabo.

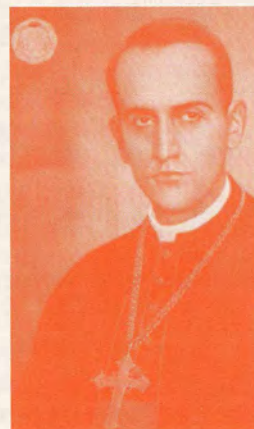
(nastavlja se)

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Uz popis prijatelja i štovatelja blaženog Alojzija Stepinca, koji su uz molitvu poslali i novčani dar, sa zahvalnošću se sjećamo svih darovatelja koji su uz svoj dar izričito napomenuli, da se ne objavljuje njihovo ime.

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji:

Franjo kard. KUHARIĆ - Zagreb; Zvonimir HORVAT - Daruvar; Franjo BREBRIĆ - Krašić; SS. Benediktinke - Hvar; Barica ALEČKOVIĆ - Koprivnica; Vlč. Stjepan VEČKOVIĆ - Zagreb; Župni ured - KRAŠIĆ.

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

Postulatura kard. Stepinca
devizni račun: 012101-01-2421741339
kunski račun: 012101-12-2320444313

ALOJZIJE STEPINAC – PISMA

Objavljujemo pisma što su ih naslovnici, njihova rodbina ili redovnička subraća, proslijedili Uredu Postulature, Kaptol 31, u Zagrebu. Tako se povećava broj sačuvanih Blaženikovih pisama, što veseli svakog njegova štovatelja i obogaćuje Crkvu snagom Božjega Duha, koji nam govori po Alojzijevoj duhovnoj baštini.

Pismo Jeleni Brajša, Krašić, 19. srpnja 1957.

Gospođici Jeleni Brajša – Zagreb

Primio sam Vaše cijenjeno pismo, te srdačno zahvaljujem na čestitci k imendanu, Vama i Vašim drugaricama, na svetom poslu osvajanja svijeta za Krista. On je postao čovjekom, kao što smo i mi, da bismo mi mogli postati dionicima božanske naravi. U Adamu smo izgubili sličnost s Bogom, u Kristu Gospodinu opet ju dobivamo. Ali, koliko milijuna ljudi prolazi svijetom, a da nema ni pojma o svome dostojanstvu, niti se išta brine, da živi životom, koji odgovara tome dostojanstvu!

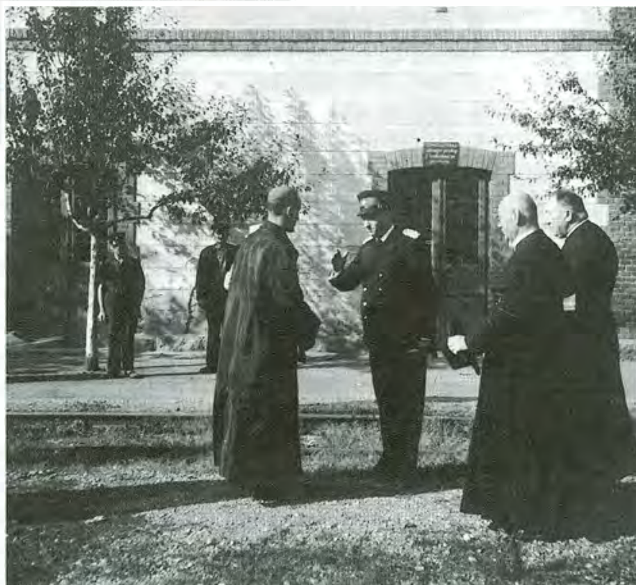
Krista nam je donijela Bogorodica. Ona Ga želi vidjeti primljena i priznata od svih ljudi. Budite dakle Njezine vjerne suradnice u približavanju svijeta u Kristu, u osvajanju svijeta za Krista. Dakako, da svijet, u prvom redu čovjek, **nužno pripada Bogu**, kako to lijepo izrazuje njemački pjesnik (liječnik i vjernik) F.W. Weber, govoreći:

»Denn die Kreatur ist Gottes – Und sie kann Ihm nicht entfliehen – Einmal, morgen oder später – Liegst du doch vor Seinen Knieen.«[1]

No čovjek se nad sva vidljiva bića ističe time, da je on biće slobodno, biće obdareno razumom i slobodnom voljom. Krist hoće, da se čovjek svojom slobodnom voljom odluči za Njega sada, dok živi na zemlji, jer koja mu korist, kad se nakon grijšnoga i promašenoga života nađe pred Njim kao Sucem, da primi kaznu za svoja opaka djela? Svako dakle ljudsko biće, bio mladić, bio muž, bila žena, bio starac, starica, radnik, intelektualac, bolestan, zdrav, sve nastojte osvojiti za Krista, oduševiti za Krista, da žive životom dostojnim kršćanina, da **ljube** svoga najvećega dobročinitelja. U nebu ne manjka Isusu ljubavi, ali je On traži na zemlji, gdje svaki ljubi po volji, slobodno. Nemojte se dati zastrašiti nikakvim poteškoćama! Dvanaest je samo bilo apostola, pa su osvojili svijet za Krista, jer su bili ljudi žive vjere. Budite i vi sve pune vjere i uz zagovor Bogorodice žeti ćete uspjeh za uspjehom. Sve vas blagoslivlje i pozdravlja u Isusu

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

1. *»Jer stvorenje, je Božje i ne može mu pobjeći – jednom, sutra ili kasnije – ipak ćeš mu se pokloniti!«*

Nadbiskup Stepinac za vrijeme jednog pastirskog pohoda (molimo čitatelje da nam pomognu otkriti mjesto i vrijeme ovog pohoda)

Pismo franjevcu o. Mladenu Majnariću, nakon zatvora namještenom u samostanu u Vukovaru, Krašić, 11. rujna 1957.

Dragi oče Majnarić!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo s pozdravima naše utamničene braće svećenika iz Gradiške. I Vama i njima topla hvala!

Ne žalite nikada ovih gorkih osam godina, što ste ih sproveli na robiji, osuđeni protiv svake pravde od jednog bezbožnog režima, kojemu je nasilje i nepravda sastavni dio bića. Moći ćete sada lakše kao svećenik tumačiti puku značenje onih riječi apostolovih: »*Et omnes, qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.*«[1] Nitko ne može tako shvatiti značenje tih riječi kao onaj, koji je *persecutionem* iskusio na svojoj koži, štono se kaže, i to u svoj gorčini, kao što ste imali i Vi prilike doživjeti.

Kada se dobro odmorite od pretrpljenih patnja, zasucite rukave i marljivo se prihvatite posla. Znajte, da su svi napori pakla uzaludni protiv kraljevstva Božjega, gdje su svećenici prožeti dubokom vjerom i neograničenim pouzdanjem u Spasitelja, koji je rekao: »*Ego vici mundum!*«[2] Istina, nikad povijest svijeta nije zabilježila progonstva u tolikoj dimenziji, kao što to vidimo danas, niti je ikada zabilježila tolike perfidije, kao što ju imamo prilike promatrati danas. Ali znajte, da ni milost Božja nije manja u našim danima, nego se naprotiv uvijek povećava u razmjeru s patnjama, koje

imamo da snosimo. Inače ne bi nikada apostol napisao: »*Fidelis est Dominus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis...*«[3]

A kad svrši ova strahovita oluja u svijetu (a jednog će dana sigurno završiti i to pobjedom svete Crkve), tada ćete i Vi i svi drugi imati prilike iskusiti, što veli Psalmist: »*Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes Tuae laetificaverunt animam meam.*«[4]

Pođite dakle stazom Vašeg redovničkog života s punim optimizmom puni vjere u Isusa našega, puni neograničenog pouzdanja! Što bude veća, to ćete i veće uspjehe žeti u radu. Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

1. *»A i svi koji hoće pobožno živjeti u Kristu Isusu bit će progonjeni.«, 2 Tim, 3,12)*

2. *»Ja sam pobijedio svijet!« (Iv 16,33)*

3. *»Bog je vjeran i neće dopustiti da budete kušani preko vaših snaga.« (1 Kor 10,13)*

4. *»Kad se skupe tjeskobe u srcu mome, tvoje mi utjehe dušu vesele.« (Ps 94,19)*

Pismo vjernicima Zagrebačke nadbiskupije za pomoć u izgradnji »veličanstvenog svetišta u čast Mariji Pomoćnici kršćana« na Knežiji u Zagrebu, Zagreb, 28. studenoga 1938.

Predragi vjernici!

Dne 30. lipnja navršuje se deset godina, otkako je moj predšasnik blage uspomene, preuzvišeni gospodin Dr. Antun Bauer, nadbiskup zagrebački, blagoslovio temeljni kamen nada sve humanitarne ustanove salezijanskog Omladinskog Doma na Knežiji u Zagrebu. A prije dvije godine i sam sam povjerio sinovima sv. Ivana Bosca na istom mjestu jednu od osam novih zagrebačkih župa, koje sam ustanovio, i to župu Marije Pomoćnice kršćana.

S veseljem pratim požrtvovno djelovanje gospode salezijanaca na polju uzgajanja siromašne omladine jugozapadne zagrebačke periferije, omladine, koja se stotinama skuplja u njihovom domu preko tjedna a osobito nedjeljom, da tamo pored nedužne zabave usiše i ljubav prema vjerskom i ćudorednom životu.

Pa i na dušobrižničkom polju izričem im svoje priznanje i pohvalu.

Sada se tamo vrše službe Božje u privremenoj zavodskoj kapelici. Ali je u nacrtu gradnja veličanstvenog svetišta u čast Mariji Pomoćnici kršćana. Širenje štovanja Majke Božje pod tim naslovom, baština je, koju je ostavio salezijancima njihov veliki utemeljitelj, sv. Ivan Bosco. Taj je naslov sinteza svih drugih imena, pod kojima se obraćamo za pomoć uzvišenoj nebeskoj Kraljici, i on je upravo najprikladniji za današnje doba, kad kršćanstvo stenje pod težinom iskušenja i trpljenja. Zato svim srcem preporučujem svećenstvu i vjernicima štovanje Majke Božje pod tim naslovom Marije Pomoćnice kršćana.

Kao što su se naši očevi odlikovali u štovanju Majke Božje i – osjećajući na svakom koraku Njezinu pomoć i zagovor – proglasili Je svojom Gospom i Kraljicom, tako se i mi utječimo s velikim pouzdanjem Mariji Pomoćnici u svim svojim duševnim i tjelesnim potrebama.

A i pomozimo svi novčano, – svatko prema svojim mogućnostima – da se što prije podigne Njoj na čast velebno svetište u srcu Hrvatske, u našem bijelom Zagrebu.

Svima koji budu na koji god način potpomogli gradnju svetišta Marije Pomoćnice u Zagrebu, izričem i sa svoje strane najtopliju zahvalu i podjeljujem im svoj natpastirski blagoslov.

U Zagrebu, 28. studenoga 1938.

+ Alojzije, nadbiskup

Pismo s. Maristeli Goić, vrhovnoj glavarici Družbe Služavki Malog Isusa u Zagrebu. Prema dosadašnjim spoznajama ovo je jedno od posljednjih pisama što ih je Blaženi Alojzije, prije skore smrti, uputio iz krašićkog sužanjstva, Krašić, 30. siječnja 1960.

Drage časne sestre!

Primio sam vašu cijenjenu čestitku za Božić i Novu Godinu, na kojoj svima toplo zahvaljujem i koju svima uzvraćam.

Znam, da vas taru mnoge brige i nevolja, jer navale na našu Crkvu ne prestaju još uvijek. Ali ne dao Bog, da bi ikada koja i jedan samo čas klonula i mislila, da nas je dobri Bog napustio.

Sveti Ivan Krizostom veli lijepo, da nikada putnici i gosti na lađi ne propisuju kormilaru broda, kako će voditi brod, nego sjede mirno na svojim mjestima i brigu svu prepuštaju njemu, jer je njegova zadaća, kako će lađu dovesti sretno u luku. A pitam vas, zar nije Isus, svemogući Bog, kormilar lađe svoje Crkve? I zar ne može i danas reći, kad god Mu se prohtije, što je i nekada, kad je oluja prijetila potopiti lađu s apostolima: »Šuti i umukni!« (Mk 4,39) I oluja je u tren oka bila stišana. Kad bi se našao netko, da sumnja u moć i dobrotu Isusa Boga našega, onda ne bi bio vrijedan ni imena kršćanina, a kamo li katolika, redovnika, svećenika.

Što god mu dakle drago došlo, ostanite uvijek vedre i pune pouzdanja u moć i dobrotu Božju, koja bdije i nad lađicom, ako hoćete, vaše Družbe, i nad ogromnom lađom čitave Crkve, niti ga može prevariti i iznenaditi bilo kakova bura i oluja. Ne dopustite nikada, da bi vas veliki svetac, sveti Ivan Krizostom, morao koriti, da niste dobri putnici Božji.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu svima

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

SVJEDOČANSTVA

Bl. Alojzije je »Toma Morus našega doba«

Mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, kao sudionik Sinode biskupa za Europu, održane u Vatikanu od 1. do 23. listopada 1999., obraćajući se sinodalnim ocima okupljenima oko Ivana Pavla II., prozborio je i o blaženom Alojziju. Reče:

»U crkvenom sjećanju '50-tih i '60-tih kardinal Stepinac – zajedno s kardinalima Beranom, Wyszynskim, Mindszentyem, Slipyijem i ostalim časnim pastirima u zemljama komunističkog sustava – utjelovljivao je otpor bezbožnoj vlasti, podupiran u ime vjere i dosljednosti Evanđelju.

Ovim kratkim izlaganjem odnosim se na br. 22., 23. i 24. iz »Instrumentum laboris«, kao i na broj 2. prvoga dijela »Relatio ante disceptationem«. U tom kontekstu želim prizvati posebnu poruku blaženoga Stepinca, tj. njegovo svjedočanstvo o kršćanskoj savjesti.

'Naša je savjest čista i mirna'! Tom snažnom izjavom pred tužiteljima – koja za druge postaje svjedočanstvo i poziv da budu vjerni vlastitoj savjesti – Stepinac se pojavljuje pred svojim hrvatskim narodom i budućim naraštajima kao Toma Morus našega doba. Stepinac je bio i ostaje u sjećanju svojega naroda kao velik učitelj i odgojitelj kršćanske savjesti. Smrt mučenika postaje živa savjest i pomaže nam živjeti i nadati se.

Unutarnja sekularizacija kršćanskog života sa sobom nosi duboku krizu savjesti i kršćanske moralne prakse. Savjest je, kako naučava Drugi vatikanski koncil, 'najskrovitija jezgra i svetište čovjeka, gdje je on sam s Bogom, čiji glas odzvanja u njegovoj nutrini... Time što su vjerni savjesti, kršćani se povezuju s ostalim ljudima u traženju istine i istinskog rješavanja tolikih moralnih problema koji nastaju u životu pojedinaca i u životu društva. Dakle, što više prevladava ispravna savjest, to se više osobe i društvene skupine udaljuju od slijepe samovolje i nastoje se prilagoditi objektivnim normama moralnosti' (*Gaudium et spes*, 16).

Upravo odatle treba početi svaka duhovna i etička obnova. U začetku svake prave i istinske unutarnje obnove mora biti postupno obnavljanje individualne savjesti.

Na prvom se mjestu moramo zauzeti za formiranje savjesti kršćana i moliti za njihovu hrabrost u otvaranju Duhu Istine kako bi se prepustili obnovi (...).

»Kako je moguće graditi 'zajedničku kuću' za cijelu Europu ako ne ciglama prožetima savjestima osoba, pečenima u vatri Evanđelja i povezanima solidarnom ljubavlju, plodom Božje ljubavi, spremnom na posvećivanje do žrtve?«, pitao se Sveti Otac u Gnieznu 3. lipnja 1997.

»U sve većem lomu između privatne savjesti i javnih vrijednosti, gdje postaje 'sve oštrijim problem vršenja slobode u odnosu između istine, osobne savjesti i civilnih zakona' (*Instrumentum laboris*, br. 22), trebamo novi sustav vrijednosti, izgrađen na personalističkoj antropologiji, kao što je već rečeno na ovome mjestu.«

Djevojačko društvo Katoličke akcije u Đurđevcu sa svojim župnikom preč. g. Jakovom Novoselom

IZ KNJIGE DOJMOVA

Supetar – Brač, 21. 09. – 22. 09. 1998.

»Drago mi je da su slike i dokumenti ovog Svetog čovjeka došli i do našeg mjesta, neka naši mladi nauče primjer ljubavi i stradanja čovjeka, oca i sveca Alojzija Stepinca.

Kao prosvjetni radnik, pedagog i umjetnik s puno iskrene ljubavi sam razgledao ovu izložbu.

Na V. panou slika 7. je i moj stric don Juraj Petra... (nečitljivo, op. J.B.) kojega je partizanija ubila u Bleiburgu.

Neka svi mučenici komunizma počivaju u miru.« - Ivan Petr...

* * *

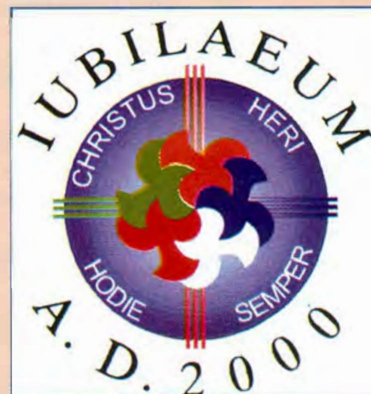
»Sudjelovala sam veličanstvenom ispraćaju pok. kardinala Stepinca. U godini straha od komunizma ljudi su žrtvovali vlastitu sigurnost da bi se na dostojan način oprostili od svetog čovjeka. Kordoni policije bili su oko Katedrale, ali nas grupica studenata progurala se do groba. Svjetske radio postaje i kamere zujale su u crkvi, a ljudi puni tuge opraštali su se od prvog čovjeka Crkve u Hrvata.

Ova izložba evocirala je drage uspomene na jedan veliki moment u mom životu! Hvala Vam!« - Valerija Butorac

JUBILEJ 2000. EUHARISTIJSKA GODINA

Bonifacije VIII. je samoinicijativno okupljanje vjernika uz crkvu Svetog Petra u Rimu, na prvi dan godine 1300., naknadno proglasio Svetom godinom. Bio je to prvi jubilej označen dubokom pobožnošću hodočasnika. Među hodočasnicima nalazio se i pjesnik Dante Alighieri, kojemu je pogled zapeo na hodočasniku iz Hrvatske, koji u zanosu promatra lik Isusov na rupcu Veroničinu i ovjekovječio ga u svojem neprolaznom remek djelu *Divina comedia.*

Piše: Celestin TOMIĆ OFMConv.

Ivan Pavao II. već 10. studenoga godine 1994. najavljuje redoviti 28. jubilej 2000. u značajnom apostolskom pismu: *Nadolaskom trećeg tisućljeća*. Neposredna je priprava za taj jubilej trogodišnja, svake godine posvećena jednoj osobi Presvetog Trojstva. Prva godina 1997. bit će posvećena razmišljanju o Kristu, Riječi Očevoj, koji je po Duhu Svetom čovjekom postao, našim bratom. Druga godina, 1998., bit će posvećena na poseban način Duhu Svetom, i njegovoj posvetiteljskoj prisutnosti unutar zajednice Kristovih učenika. Treća i posljednja godina 1999. Bogu Ocu, da zablista u srcima ljubav i dobrota Očeva istinskim pomirenjem i ljubavlju za sve, posebno siromahe i rubne, da na krizu civilizacije odgovorimo civilizacijom ljubavi.

Na prvu nedjelju došašća 1998. je dao službeno za euharistijskog slavlja čitati Bulu najave i saziva velikog jubileja. Papa proglašava godinu jubileja Euharistijskom godinom. Sam Sveti Otac otvorit će jubilarnu godinu euharistijskim slavljem na Polnoćki 1999. godine. Naređuje da mjesne crkve otvaranje jubileja proslave na presveti dan rođenja Gospodina Isusa, svečanom euharistijskom liturgijom, kojom neka predsjeda dijecezanski biskup u katedrali. Jubilejska godina mora biti u znaku Euharistije. Za dobivanje oprosta potrebno je sudjelovanje u Euharistiji, nalazimo u Buli. Papa određuje da se euharistijski kongresi slave po biskupijama diljem svijeta, te međunarodni kongres u Rimu, od 18. do 25. lipnja 2000.

Ivan Pavao II. ostaje dosljedan svojem velikom poslanju na prijelazu stoljeća. Euharistija je središte liturgije i života. Svi sakramenti su usmjereni i ujedinjuju se u Euharistiji. Ona daje smisao životu i život smisao Euharistiji. Na svojim pastoralnim putovanjima, kao glasnik mira (proputovao već trostruku udaljenost Zemlje od Mjeseca; 29 puta obišao zemlju!), uvijek u središtu ističe svetu Euharistiju, žrtvu i gozbu, život i radost vjernika.

U osvit 21. stoljeća i na pragu trećeg milenija i mnogi znanstvenici, da ne govorimo o astrolozima i »prorocima«, imaju predosjećaj da je propast na pomolu, da je to kraj a ne početak nove ere. Najavljuju rušenje kompjutorskog sustava, ekonomski kaos, ekološki kolaps, demografsku bombu. Postavljaju pitanje: Hoće li kultura nasilja prijeći u kulturu mira? Civilizacija mržnje i smrti u civilizaciju ljubavi i života? Ili će doći do globalne katastrofe, do globalne zaraze, do samouništenja?

Svega je toga svjestan Sveti Otac. Ipak on unosi vedrinu i optimizam u tisućljeće u koje stupamo: »Na svijetlom obzorju s kraja stoljeća, na kojemu su brojne i brojne sjene, ipak ima i toliko ohrabrujućih zraka sunca koje nam daju da budućnost gledamo s nadom. (...) Naš se optimizam temelji nadasve na sigurnosti stalne Božje pomoći, koja nikada ne nedostaje onima koji je zazivaju ponizno i s pouzdanjem.« A sigurnost Božje pomoći i prisutnosti najočitija je upravo u presvetoj Euharistiji. Zato veliki jubilej proglašava euharistijskom godinom.

Središte povijesti spasenja je Isus Krist. Središte i cilj Isusova djelovanja upravo je vazmeno otajstvo: njegova muka, smrt i uskrsnuće. Euharistija uprisutnjuje vazmeno otajstvo kroz prostor i vrijeme. Ona je tajna najvećeg dara i najveće ljubavi, pečat je istinske vjere u Krista. Ona je žrtvena gozba koja zamjenjuje sve žrtve, i jedina je sposobna dati zadovoljštinu za grijehe. Gozba već označuje radost, ljubav, veselje. Ona povezuje ljude u jedno, u Kristu, bez obzira na rasu, narodnost, kulturu. Jača vjeru, ljubav, predanje u Boga. Ona jest i stvara zajedništvo s Trojedinim Bogom i bratsku ljubav, zalog je istinskog mira i pomirenja. Euharistija je »izvor i vrhunac svega kršćanskog života« (LG 11), »sadrži sveukoliko duhovno dobro Crkve, to jest samoga Krista – našu Pashu. Euharistija je sažetak i ukupnost naše vjere.« (KKC 1327)

U Buli najave Velikog jubileja Sv. Otac piše: »Već dvije tisuće godina Crkva je kolijevka u koju Marija polaže Isusa te ga povjerava klanjanju i promatranju svih naroda. Neka po poniznosti Zaručnice još jače i snažnije zablista slava i snaga Euharistije, koju ona slavi i čuva u svom krilu. U znaku posvećenog kruha i vina Isus Krist, uskrsli i proslavljeni, svjetlost naroda (Lk 2,32) objavljuje neprestano trajanje svoga utjelovljenja. On ostaje živ i istinit u našoj sredini, da hrani vjernike svojim Tijelom i svojom Krvlju.« (br. 11)

Život i misli bl. Alojzija Stepinca, zaljubljenika euharistijskog Spasitelja, pomoći će nam da iskoristimo ovo milo-

sno vrijeme, ovu svetu jubilarnu euharistijsku godinu, da nam bude »Isus Krist, jedini Spasitelj svijeta, – kruh za novi život«.

Bl. Alojzije Stepinac – duboka euharistijska duša

Zaljubljenik Euharistije

Bl. Alojzije Stepinac je duboka euharistijska duša. Veliku vjeru u ovo otajstvo svjedoče i otkrivaju njegovi pohodi i adoracije pred presvetim Sakramentom, njegova istinska pobožnost dok nosi Presveto na euharistijskim procesijama, kao i briga za sve što se odnosi na Euharistiju.

Euharistijsku je pobožnost, baš kao i marijansku, usisao s majčinim mlijekom. Majka Barbara ga je sama dovela u sakristiju župne crkve da poslužuje župnika kod službe Božje. Ona ga je prvi put obukla u ministrantsko odijelo. (BENIGAR A., *Alojzije Stepinac – hrvatski kardinal*, str. 31)

Ljubav prema euharistijskom Spasitelju u njemu je još jače raspalio ravnatelj nadbiskupskog orfanotrofija dr. Josip Lončarić, veliki širitelj štovanja tajna vjere.

Svoju ljubav prema presvetoj Euharistiji blaženi je Alojzije posvjedočio i kao pitomac časničke škole u Rijeci, dok bi svake nedjelje pohrlio preko 561 stepenice u Marijino svetište na Trsatu, i dok je kao visoki vojni časnik posluživao svetu misu vojnim kapelanima na bojišnici.

Nakon rata, u godinama traženje životnog puta, u svom dragom Krašiću, često bi se povukao u staru župnu crkvu i obavljao svoje poklone pred euharistijskim Spasiteljem. Njegovu uronjenost u tajnu vjere pokazuje ovaj prizor. Prema mjesnom običaju, Alojzije je vodio sestru Štefaniju k oltaru. Kad stigoše pred oltar, Alojzije klekne i zadube se u molitvu pred Presvetim, te nije ni opazio župnika koji je neko vrijeme čekao da započne obred vjenčanja. Tek kad ga je župnik rukom potapšao i rekao mu: »Daj mjesto zaručniku!«, Alojzije se trgne, vidi da nije na pravom mjestu, ukloni se i dade mjesto zaručniku. (BENIGAR, str. 56s.)

Svoju ljubav prema Presv. Euharistiji teološki je produbio u vrijeme svojeg studija u Rimu. Njegovi kolege jednodušno potvrđuju: »Često i dugo je klečao pred Presvetim.« (BENIGAR, str. 77).

Kao mladi svećenik i nadbiskupski ceremonijar svima je bilo poznato: Ako Alojzije nije bio na svom radnom mjestu, sigurno se nalazio u kapelici. (BATELJA J., *Živjeti iz vjere*, str. 99) Svojim sabranim, pobožnim i revnim služenjem kod oltara poticao je mlade bogoslove na veću revnost i ljubav prema tajni vjere. Neka žena iz mnoštva, koja ga je promatrala kako zanosno i sabrano nosi Presveto u tijelovskoj procesiji, uskliknula je: »Ovo je naš i naše domovine spasitelj.« (BENIGAR, str. 143s.)

Bl. Alojzije zapisuje u svoj Dnevnik doživljaj Tijelovske procesije godine 1940.: »Divno vrijeme omogućilo nam je prekrasnu procesiju, pa sam barem na čas ostavio ovaj tužni svijet i uzdignuo se u drugi ljepši.« (ALOJZIJE STEPINAC ZAGREBAČKI NADBISKUP, *Dnevnik*, sv. III, str. 505)

Apostol Euharistije

Okružnicom Br. 2206, od 7. ožujka 1936., preporuča Društvo Presvetog Oltarskog Sakramenta. Okružnicu počinje riječima: »Središte naše pobožnosti kao i glavni predmet naše ljubavi mora biti Isus Krist u presv. Oltarskom Sakramentu. Pobožnost prema presv. Euharistiji je najmoćnije i najsigurnije sredstvo za obnovu svake župe. Nikada naime neće u župi procvasti pravi kršćanski život, niti će u ljudima proplamsati oganj ljubavi Božje, ako se srca ljudska ne griju na vatri ljubavi presv. Srca, što neprestano boravi u našim tabernakulima pod skromnim prilikama kruha. Jedino onaj ima život i ljubav u sebi, tko se hrani kruhom života, i koji se grije na vatri božanske ljubavi.

Sveta je dakle dužnost svakoga svećenika, da sam goji najnježniju pobožnost i ljubav prema Božanskom

Spasitelju u presv. Euharistiji, da tako uzmogne onda vatrom svoje ljubavi u srcima vjernika raspaliti ljubav prema Božanskom Sužnju što boravi u našim crkvama.« (KL 87 (1936), str. 162)

Ova nam okružnica otkriva tajnu njegove revnosti i zanosa. U njoj ocrtava samoga sebe. Svoje duhovne pastirske pohode uvijek je započinjao klanjanjem pred Presvetim. U vrijeme rata odlazio bi subotom u Karmel-Brezovicu i tu pred izloženim Svetotajstvom molio sa sestrama cijelu krunicu od petnaest otajstava i održao kratak blagoslov. Kroz mjesec listopad, ratnih godina i prve poratne, svaki dan bi išao u drugu crkvu i s vjernicima pred izloženim Svetotajstvom, klečeći na kamenoj stubi oltara, molio sva tri dijela krunice i podijelio blagoslov. Prije važnih nastupa, povlačio bi se u Karmel Brezovicu i tu pred Presvetim razmišljao i pisao svoje propovijedi te rješavao pitanja, dok su sestre molile.

Dana 8. svibnja 1945. zauzeo se kod njemačke vojne komande i ustaškog generala Luburića da se Zagreb poštedi od uličnih borbi i razaranja. Povukao se u kapelicu i dočekao ulazak partizana u Zagreb. Kada su milicionari, 18. rujna 1946., oko 5,30 sati ujutro došli po njega da ga uhite, našli su ga u njegovoj privatnoj kapeli gdje se pripravljao na svetu Misu.

Kao nadbiskup koadjutor, 1. prosinca 1934., upisao se u Zajednicu svećenika klanjalaca Presv. Sakramenta. Svakog je tjedna obavljao svoj sat klanjanja, ako nije bio spriječen. Krašićki župnik vlč. Vraneković bilježi u svom dnevniku, 14. listopada 1958., da kao teški bolesnik »već mjesec dana svaki dan obavlja adoraciju u crkvi. Kao svećenik adorator za sve one dane, u koje je bio spriječen, pa i unaprijed da bude spriječen.« (VJD, sv. IV, str. 111)

Kad je došao u svoje zatočeništvo u Krašić, pobrinuo se da ključ svetohraništa bude pozlaćen i srebreni ciborij za čuvanje posvećenih hostija. (VJD, sv. IV, str. 10s.) 20. srpnja 1944. upisao se u Počasnu stražu Presv. Srca Isusovo i redovito je obavljao četvrtkom Getsemansku uru.

Vel. Vraneković bilježi: »Časoslov je molio redovito pred Presvetim, dok je mogao. Radi bolesti je kasnije molio časoslov šetajući dvorištem i zatim bi otišao u župnu crkvu da obavi sat i pol klanjanje pred Presvetim. U pokladne se dane zadržavao u klanjanju pred

izloženim svetotajstvom i puna tri sata. (VJD, sv. II, str. 152; sv. I, str. 67) Kad su ga već noge boljele i liječnici mu zabranili klečanje, a zimi i boravak u hladnoj crkvi, da ne propusti sat klanjanja zavukao bi se u zatvorenu ispovjedaonicu, koju je župnik radi njega dao napraviti. Ondje je župnik dao postaviti svjetlo i malu električnu pećicu. Časna sestra bi ga ovako zatvorenog u ispovjedaonicu često zatekla kad bi čistila i spremala crkvu.« (VJD, sv. III, str. 93)

Molio je izvanredno sabrano, gotovo ushićen, te nije opažao ništa što se oko njega događa. Tako župnik, 3. travnja 1952., vrativši se s korizmene ispovijedi iz susjedne župe, nađe u dvorištu trojicu gradskih zastupnika iz Pariza, koji su ga htjeli pozdraviti. Župnik je u čizmama štropotno ušao u crkvu, ali ga nadbiskup nije ni primijetio, dok ga nije po ramenima potapšao. (VJD, sv. I, str. 69s.)

Dugo se žarko molio prije svete Mise i zahvaljivao poslije svete Mise. To je toplo stavljao na srce i svojim svećenicima (*Pismo vlč. Vinku Komeričkom*, Krašić, 2. lipnja 1957.)

Posebno je molio sate i sate pred Presvetim u danima kad bi čuo da je župnik ili neki svećenik u opasnosti. Dana 8. listopada 1955. župnik se u nadbiskupskom autu vraćao u Krašić s liječnikom i jednom sestrom i nadbiskupskim tajnikom, koji je upravljao autom. Cesta je bila skliska od kiše, i auto se oklizne i sruši u jamu 2 i pol metra duboku. Čudom se spasili te nitko nije bio povrijeđen, samo se blatobran malo savinuo. Kad su stigli u Krašić i ispripovjedili događaj, časne sestre su im rekle da je bl. Alojzije toga dana vrlo često, više nego obično, svraćao u crkvu i mnogo molio. (BENIGAR, str. 630)

Jednom svećeniku iz Krašića, 17. travnja 1954., piše: »Žrtve su najsigurniji znak ljubavi prema dragom Bogu, i dok taj znak nosite u sebi, tj. živite životom žrtve, bit ćete na dobrom putu. Ali za žrtvu treba snage! Naći je

Relikvijar Predragocjene Krvi Kristove u Ludbregu; slikovna oprema koja prati ovaj umetak uz Euharistijsku godinu u jubileju 2000. iz ostavštine je blaženog Alojzija Stepinca, a riječ je o sličicama, uspomenama koje su mu, kao krašićkom sužnju, poslali pojedini mladomisnici.

pak nigdje nećete koliko u sv. Euharistiji, koja je izašla iz najveće žrtve na svijetu, žrtve Isusa na drvetu križa.«

Kad mu je župnik htio nabaviti televizor, misleći da bi mu to dobro došlo za vijesti i razonodu, on mu reče: »Nije istina da bi mi dobro došao televizor. Imam Isusa u tabernakulu. Što mi još treba.« (VJD, sv. III, str. 126)

U ovoj izjavi sadržana je sva ljubav i pobožnost bl. Alojzija; sažet je u jedno sav njegov život i sva njegova stremljenja; tu je izvor njegove svetosti i optimizma, odvažnosti do mučeništva. Da, Euharistija je radost, snaga, utjeha, sklonište, obrana čovjeka hodočasnika na zemlji. Ona je Sunce kojemu se moramo izložiti da se ne sledimo u grijehu i ne izgubimo za uvijek. Ona je snaga mučenika, život Crkve. U euharistijskom misteriju je skupljen sav Isusov život: »U njem se spominjalo Betlehema, u koliko se tu događa mistično rođenje Kristovo; Nazareta, u koliko je tu njegova skrovita prisutnost pod prilikama kruha i vina; Galileje, jer šutnjom propovijeda, naučava i tješi; Kalvarije, jer se prinosi za žrtvu«. (BATELJA, str. 194)

Propovjednik Euharistije

Njegove propovijedi o presvetoj Euharistiji sadrže i danas snažan naboj ljubavi i žara, koji izbija iz srca ispunjena ljubavlju prema Presvetoj Euharistiji. Evo neki odlomci iz njegovih propovijedi napisanih u zatočeništvu u Krašiću. Godine 1954. na Tijelovo u propovijedi veli: »Ovakav sakramenat mogla je izmisliti samo beskrajna ljubav Boga prema čovjeku, zato se pristoji, da mu čovjek barem koji puta kroz godinu iskaže najsvečanije štovanje, kao što sveta Crkva čini na blagdan Tijelova, i da mu barem donekle vrati ljubav za ljubav, koju je pokazao i pokazuje prema nama svaki dan kao hrana naših duša u ovoj dolini suza i naša Popudbina u času smrti i zalog vječnog života.«

Na dan župskog klanjanja iste godine u propovijedi veli: »Vjera u Isusa u Presv. Sakramentu, uvjet je za naše vječno spasenje, za našu vječnu sreću u nebu, za kojom toliko žudi svako ljudsko srce.«

U propovijedi na Tijelovo godine 1955., veli da je Euharistija »najveće čudo« i »najveće dobročinstvo« u ovoj dolini suza. »Sve što je lijepo i dobra na toj zemlji, u toj pustinji ovoga zemaljskog života« ima svoj izvor u Euharistiji.

Na Veliki četvrtak godine 1956., govori i o neizmjernom daru Božjem: »Jedan od najvećih i najdirljivijih prizora na zemlji danas prvi puta po svemu katoličkom svijetu opet se slavi prema starom kršćanskom običaju, uvečer mjesto ujutro, da sve bude što sličnije času, kad je ustanovljen Presveti oltarski Sakramenat. Imamo razloga, braćo, da se danas iz dna srca zahvalimo Isusu, Bogu našemu, na ovom neizmjernom daru, o kojem ovisi naša vječna sreća i naš vječni život... Na nama je, da ne prezremo ljubavi Isusove, nego mu vratimo ljubav za ljubav, a napose čestim i pobožnim primanjem Njegova Presvetog Tijela u svetoj pričesti.«

Na Tijelovo iste godine, u propovijedi punoj zanosa i sreće nad velikom istinom prisutnosti Isusove u Presvetom oltarskom Sakramentu, veli: »Braćo, nigdje se toliko ne očituje Božja svemoć, Božja mudrost, Božja dobrota i Božja ljubav kao u Presvetom oltarskom Sakramentu.«

Na Veliki četvrtak godine 1957. završava propovijed: »Samo naš Bog, Isus Krist, jest Bog ljubavi, kao što je dokazao na današnjoj Posljednjoj večeri doviknuvši svima ljudima: Ja vas ljubim, ja vas darivan, ja vam opraštam.«

Na Veliki četvrtak godine 1958. uspoređuje Euharistiju sa stablom života u raju i s manom u pustinji: »U raju svete Crkve, zasadio je drugo stablo života Presveti Oltarski Sakramenat, 'kruh života vječnoga'«. »Mana s neba je Presveta Euharistija.« Došla nam je od Duha Svetoga, kojemu se pripisuje utjelovljenje Sina Božjega u krilu Djevice Marije. »To tijelo Kristovo bilo je samljeveno u mukama i ispečeno u ognju boli na drvetu križa, da bude dušama našim za hranu.«

Na Veliki četvrtak godine 1959. postavlja pitanje: »Zašto je presveti sakramenat tako dragocjeni dar?«, i navodi četiri razloga: »U ovom divnom sakramentu je Isus dragi naš liječnik, liječnik naših neumrlih duša; naš neprispodobivi Učitelj, koji nas na unutarnji način prosvjetljuje; naš Otkupitelj, koji nas u ovom sakramentu izbavlja iz vlasti sotone; Dobri Pastir naših duša, on je dao sebe zaklati, da spasi ovce od grabežljivog vuka sotone koji ih je htio pojesti«. Tu će misao razraditi i u propovijedi na Tijelovo iste godine, koja je posljednja u njegovu životu. »Molimo ga živom vjerom i ufanjem, neka nam danas svima bude od koristi i kao Učitelj, i kao Liječnik, i kao Spasitelj.«

Neka vam lebdi pred očima živa slika djevičanstva Marijina, da vam iz nje kao s ogledala odsijeva divota čistoće u uzor kreposti

+ Sv. Ambrozije

OSNIVATELJ ŽUPA

Blaženi Alojzije Stepinac je bio dalekovidan u pastoralnim potrebama svoje nadbiskupije. Njegov prethodnik na nadbiskupskoj stolici Antun Bauer, također velik crkveni pastir, počeo je osnivati nove župe u Zagrebu, jer se grad širio i povećavao, a to je preporučio svome koadjutoru Alojziju Stepincu, koji je dobro upoznao Zagreb prigodom različitih pastoralnih pohoda gradskim četvrtima. Naš Blaženik je odmah sazvao na dogovor mlade zagrebačke pastoralce i dao im upute kako će pripremiti osnivanje novih župa. On je osnovao u Zagrebu župe sv. Jeronima, sv. Obitelji, Krista Kralja, sv. Terezije od Djeteta Isusa, sv. Josipa, sv. (onda bl.) Nikole Tavelića, sv. (onda bl.) Marka Križevčanina, Marije Pomoćnice, sv. Mihaela u zagrebačkoj Dubravi, sv. Franje Ksaverskoga, Gospe Lurdske, sv. Ane na Rudešu, sv. Barbare u bolnici »Rebro« i Srca Isusova u bolnici »Sestara milosrdnica« u Vinogradskoj ulici.

Vrijeme je vrlo brzo potvrdilo kako je ovo bilo providnosno. Grad se širio i povećavao, a nije bilo ni crkava ni župa, ali osnovane župe dobile su župnike, te su s vremenom napravile i crkve. U poratnom vremenu nije bilo moguće u Crkvi ništa graditi, i zato je ovaj potez našega Blaženika bio »milosrdni čas«. On je osobno dolazio u svaku novoosnovanu župu i slavio Misu s narodom na početku života župe. Osnovao je on više župa i izvan Zagreba: sv. Ivana don Bosca u Podsusedu, Gornjem Miholjcu, Čačincima, Raskrižju, Oroslavlju, Vrapču, Đurđenovcu...

Čitam dekret o osnivanju župe sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu: »U cilju što boljeg uređenja duhovne pastve u gradu Zagrebu... Na veću slavu Trojedinoga Boga, a na vremenito i vječno spasenje i korist vjernika!« Tako je mislio i radio blaženi Alojzije Stepinac! A na dan »otvora« iste župe, 20. rujna 1942. godine, Blaženik je predsjedao Euharistiji slaveći je na staroslavenskom jeziku. Znakovito! Sjećaju se još živući svećenici kako je to bilo, a opisano je i u župnoj kronici. Budući da su se franjevci trećoredci služili staroslavenskim jezikom kao svojim osobnim pravom, udijeljenim od Svete Stolice još u davno vrijeme, a njima je povjerena ova župa, Blaženik je htio baš na staroslavenskom jeziku slaviti Misu na »otvoru« župe. Tražio je staroslavenski misal da bi dobro naučio čitati jezik, kojim smo se služili u južnim dijelovima Hrvatske kroz duga stoljeća i koji je bio zaštitni znak naše povijesti i našeg identiteta.

Zapisano je da je ostao cijeli dan na Ksaveru, od prijepodnevne Mise do Večernjice i svečane akademije, dijeleći tako radost župljana nove župe, župnika, njihovih pomoćnika i redovničke zajednice. U svečanosti su sudjelovali društvo »Hrvatska žena«, koja je i osnovana na Ksaveru 1925. godine, zatim Hrvatsko seljačko pjevačko društvo »Podgorac« iz Gračana, koji su bili većim dijelom u sastavu župe, te mnoga katolička društva iz Zagreba.

Kasnije je Blaženik više puta pohodio utemeljene župe: 18. travnja 1943. godine predvodio je pobožnost križnog puta na Cvjetnicu. 19. rujna 1943. godine vjenčao je predsjednika VKB Lava Znidarčića i Hellu Tišljarić. Dana 2. ožujka 1944. godine predvodio je molitvu za mir s narodom, u sklopu svoga programa molitve u Korizmi po zagrebačkim crkvama. Bila je puna crkva, iako je bio radni dan. Iste godine na Cvjetnicu predvodio je pobožnost Križnog puta, kao i 22. travnja 1945. godine. 5. listopada 1945. godine Blaženik je ponovno došao i sudjelovao u »Listopadskoj pobožnosti«. Kroničar piše da je crkva bila puna; a da Nadbiskup »tako ide po svim crkvama u Zagrebu ovaj mjesec«. Dakle, u kratkom životu župe, od osnivanja do Blaženikova uhićenja (samo četiri godine) bio je osam puta, barem toliko je zabilježeno u župnoj kronici. Još valja spomenuti da je zabilježeno 6. prosinca 1951. godine: »Preuzvišeni dr. Alojzije Stepinac pušten iz tamnice u Lepoglavi na slobodu, ali u svoj rodni kraj Krašić. Moliti se trebamo i nadalje Bogu, da nam ga još dugo poživi i da ga vidimo ponovno kao našeg Natpastira u našoj katedrali na Kaptolu.« A 10. veljače 1960. godine, isti kroničar, župnik fra Jerko Meštrović, zapisao je: »Danas uoči blagdana Gospe Lurdske izdahnuo je u 2,30 sati popodne, do zadnjega časa pri svijesti potpunoj, ponavljajući riječi: 'Bogu hvala – Budi volja Tvoja' – pošto je prije podne pobožno primio svete sakramente umirućih i papinski blagoslov nadbiskup uzoriti gospodin dr. Alojzije kardinal Stepinac. – Pokoj mu vječni! Neka odsad bude zagovornik i zaštitnik našem redu.«

Nadam se da su i drugi župnici župa koje je osnovao bl. Alojzije Stepinac ostavili uspomenu o njemu u župnim kronikama, te će tako novi naraštaji imati potpuniju sliku o životu i radu Blaženikovu.

Vice Blekić

IZ KNJIGE DOJMOVA

Pučišća, 27. IX. 1998.

»Izložba o blagopokojnom Kardinalu u Pučišćima u prigodi skorog proglašenja blaženim. Bilo na izgradnju naše župne svijesti, na blagoslov domovini Hrvatskoj i ponos Crkvi katoličkoj.« – Don Tonči Kusanović, župnik

* * *

»Impresionirana dubokim dojmovima autentičnih fotografija velikog pravednika i mučenika Alojzija kardinala Stepinca. Srdačno čestitam autorima ove impresivne izložbe.« – *N.N.*

Selca, 6. X. 1998.

»Ponosni smo, ushićeni i razdragani što smo imali priliku vidjeti ovu izložbu, prikaz života i djela našeg velikana-mučenika, kao i predmete koje možemo nazvati svetim relikvijama jer se Blaženik njima služio.

Čak su u neku ruku ti predmeti postali relikvije upravo ovdje u Selcima na Braču, jer su se nalazili ovdje u trenutku kad je papa Ivan Pavao II, naš Papa, u Mariji Bistrici proglasio Stepinca blaženim.

Zahvaljujemo od svega srca mons. Jurju Batelji za ovaj veliki dar i povlasticu.« – *Don Stanko Jerčić, župnik i brački vikar*

Blaženi Alojzije slavljen u Lepoglavi

U gradu Lepoglavi je 10. rujna 1999., u sklopu Kazneno-popravnog doma, mons. Marko Culej, varaždinski biskup, blagoslovio novu kapelicu bl. Alojzija Stepinca. Obredu su prisustvovali mons. Ivan Godina, generalni vikar varaždinske biskupije, mons. Juraj Batelja, postulator, preč. Stanko Havaić, dekan, vlč. Stjepan Najman, duhovnik u Dječačkom sjemeništu u Zagrebu, i vlč. Ivan Filipčić, lepoglavski župnik.

Obredu su bili nazočni i dr. Zvonimir Šeparović, ministar pravosuđa RH,... Vjekoslav Jazbec, pomoćnik ministra pravosuđa, Stjepan Cerovečki, ravnatelj KPD, predstavnici zatvorskih službi i dvadesetak zatvorenika.

Unutrašnjost kapelice, na temelju biblijskih i liturgijskih otajstava, uzorno su izradili i opremili sami zatvorenici.

Budući da se toga dana proslavljala i 600. obljetnica postojanja grada Lepoglave, mons. Culej je na zapadnom ulazu u grad blagoslovio kip (pil) Majke Božje, koji je stoljećima »dočekivao stanovnike, prolaznike, putnike, koji su skidanjem šešira i križanjem, očitovali svoju vjeru, častili našeg Spasitelja i pozdravljali Majku Božju«, a strašna detonacija, kao posljedica bezbožne mržnje, srušila ga je 1945. godine.

Nakon blagoslova su glumci Hrvatskoga narodnog kazališta iz Varaždina, zbor »Rudolf Rajter« iz Ivanca i učenici škole »Ante Starčević« iz Lepoglave izveli scenski prikaz: »Fratarska oporuka« Augusta Šenoe.

Obnovljeni kip Majke Božje u evanđeoskom prikazu Navještenja postavljen na ulazu u Lepoglavu, gdje je stajao već u 18. stoljeću

Blaženi Alojzije među Runovićanima

Blagoslov kipa bl. Alojzija Stepinca u Runovićima, 30. listopada 1999.

U Runovićima kraj Imotskoga krajem listopada 1999. proslavljen je trostruki jubilej - 250. obljetnica početka osamostaljenja župe, 130. obljetnica izgradnje i 100. obljetnica posvete župne crkve Gospe od Karmela. Budući da brojni Runovićani pohode rodno mjesto o Dušnom danu, župniku fra Petru Vrljičku činilo se zgodnim da upravo u te dane organizira i višednevno slavlje s duhovnom obnovom. Tako je počelo u četvrtak 28., a završilo u nedjelju 31. listopada. Redalo se predstavljanje knjiga koje su napisali Runovićani, prigodni znanstveni skup »Runovići nekada i danas«, prigodna akademija, te svečano misno slavlje s blagoslovom novoga zvonika, koje je predvodio mons. Marin Barišić, pomoćni biskup splitsko-makarski.

U sklopu svojih jubileja, Runovićani su našli mjesta i za bl. Alojzija Stepinca. Tako je u subotu 30. listopada ujutro blagoslovljen njegov kip, postavljen u blizini župne kuće, kraj glavne prometnice. Rad je to u bronci akad. kipara Ante Jakšića, visok 148 cm, a dar je Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Stoga je na blagoslovu bio nazočan i ministar kulture mr. Božo Biškupić, koji se nazočnima obratio i prigodnim slovom o značenju kardinala A. Stepinca za hrvatsku kulturu i povijest uopće, dok je mještanin fra Nedjeljko Jukić predstavio osobu novoga hrvatskog blaženika.Posebno je naglasio kako je to kip, a ne spomenik, što u domećem pučanstvu potiče na štovanje i pobožnost prema onome koga predstavlja.

Kip je na uzvišici blagoslovio provincijal fra Jure Brkan, a Runovićani se nadaju da će u liku novoga blaženika novi naraštaj imati svijetli putokaz u svijetlu budućnost.

K. Jolić

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, u župi Remetinec

Vjernici Remetinečke župe u svečanom ophodu u vremenu prije 2. svjetskog rata

Dana 22. rujna 1940. zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac posvetio je u župnoj crkvi u Remetincu glavni oltar. Prema zapisu »Školske spomenice« u Remetincu, u župu »je stigao automobilom, u subotu, 21. rujna, u 5 sati poslije podne, gdje su ga na mjesnom trgu svečano dočekala školska djeca, koja su stajala u špaliru i veselo mahala hrvatskim trobojnicama vičući 'živio!'. Auto s visokim gostom zaustavio se pred crkvom. Kad je izišao iz auta, pozdravio ga je učenik IV. razreda Đuro Turković lijepim prigodnim govorom i predao mu buket krasnih ruža, a zbor učenika je skladno otpjevao 'Ljubimo Te, naša diko'«.

Prema svjedočanstvu iste spomenice, uglednog gosta je »pred crkvenim vratima pozdravio domaći župnik velečasni gospodin Antun Gold. Po ulasku u crkvu započeo je blagoslov a za to su vrijeme pjevala školska djeca. Poslije blagoslova, uputio se Preuzvišeni Gospodin da posjeti školsku djecu. Školska zgrada i školske sobe bile su ukusno okićene zelenilom, cvijećem i hrvatskim zastavicama. Pred školom su ga čekala djeca sa svojim nastavnicima, a pozdravio ga je upravitelj škole Ante Turković, te tadašnja učenica Marija Puškadija.«

Još danas živuća gospođa Puškadija prisjeća se kitice pozdravne pjesme koja je glasila:

»Iz dičnog zagorskog kraja
Svud se ori pjesme glas
živio nam na mnogaja
Nadbiskupe vjek uz nas.«

Nakon tog pozdrava »Nadbiskup je školskoj djeci uputio nekoliko riječi i nadario ih svetim sličicama. Ispitivanju vjeronauka nije pristupio, jer se već počelo mračiti, pa je trebalo djecu pustiti kući. Drugi dan, u nedjelju, Preuzvišeni je obavio sam čin posvete oltara uz asistenciju okolnoga svećenstva. Nakon posvete održao je propovijed, a zatim čitao sv. Misu. Za vrijeme Mise pjevala je školska mladež. (*Školska spomenica – Remetinec*, 1940. godine.)

U Nadbiskupovoj pratnji bio je vlč. Franjo Cvetan. (*Crkvena svečanost u Remetincu, Varaždinske novosti*, XI. (1940.), br. 565, str. 3.)

Ovog događaja, opisanog u »Školskoj spomenici«, vrijedi se prisjetiti osobito ove godine, kad je 3. listopada, uz već tradicionalno jesensko proštenje Majke Božje pod naslovom »Čiselske«, posveta novog oltara za misnu žrtvu, u koji su ugrađene moći posvetitelja starog misnog oltara. Posvetu je obavio mons. Marko Culej, biskup varaždinski, uz asistenciju dvadesetak svećenika i brojnog naroda, koji je do posljednjge mjesta ispunio najveću crkvu u Hrvatskom zagorju.

Zalaganjem blaženog Alojzija u cijeloj se Zagrebačkoj nadbiskupiji provodio apostolat žive krunice, koji je i u remetinečkoj župi duboko zaživio. U Bratovštinu Gospine krunice bilo je učlanjeno 500 župljana. Zahvaljujući postojanju te bratovštine i osobitom zalaganju preuzvišenog nadbiskupa Alojzija Stepinca oko promicanja molitve Gospine krunice, brojni mladići i djevojke krenuli su putem duhovnoga zvanja, te tako danas na njivi Gospodnjoj djeluje 29 svećenika i 45 redovnica iz Remetinečke župe.

Vlč. Anđelko Košćak

»Stepinčevi dani« u Opatiji

U organizaciji pastoralnog kruga »Alojzije Stepinac« upriličeni su u Opatiji, u hotelu »Adriatic«, u subotu i nedjelju 16. i 17. listopada 1999. »Stepinčevi dani«. Riječ je o znanstvenom skupu te glazbenim i liturgijskim slavljima. Organizator skupa bio je vlč. Josip Šimac, župnik Voloskoga i opatijski dekan. U simpoziju su sudjelovali predavači: dr. Ivan Devčić, dr. Franjo Jurčević, prof. Nikola Crnković, dr. Juraj Batelja, dr. Josip Manjgotić, dr. Milan Bogović, dr. Milan Špehar, dr. Juraj Kolarić, prof. č. s. Robertina Medven, dipl. iur. Mirjana Banić i dr. Marijan Jurčević. Među sudionicima bijaše nazočan i mons. Josip Pavlišić, riječko-senjski nadbiskup u miru.

U glazbenom dijelu sudjelovali su združeni zborovi Kastavštine, zbor O.Š. »Rikard Katalinić Jeretov«, klapa »Volosko - Opatija«, folklorna grupa KUD »Zvir« iz Jelenja, zbor »Hosana« iz župe sv. Petra u Zagreba, i Hrvatsko pjevačko društvo »Slavuj« iz Petrinje.

Stručnu glazbenu pomoć pružili su maestro Leo Ivančić, prof. Vjekoslava Jurdana, prof. Tea Mislej i Alenka Juretić, te solisti: maestro Mihalj Ivković i prof. Hvalimira Bledšnajder.

Opširniju reportažu s te proslave i tog simpozija donijet ćemo u idućem broju Glasnika.

Sveci i blaženici pontifikata Ivana Pavla II.

Na kraju drugog tisućljeća prisjećamo se sa zahvalnošću onih Kristovih vjernika koji su svojim životom osvjetlali lice Crkve, koja im je to i službeno priznala. Prisjetimo se samo svetaca i blaženika čije je liturgijsko štovanje odobrio papa Ivan-Pavao II.

1979: Posebnim dekretom odobren je kult Margarite Ebner; 3 blaženika(ca) - 2 obreda proglašenja

1980: dvoje blaženika - 2 obreda

1981: 21 blaženik(ca) - 2 obreda

1982: 4 sveca ili svetice - 3 obreda; 16 blaženika(ca) - 3 obreda

1983: 1 svetac (sv. Leopold Mandić); 10 blaženika(ca) - 6 obreda

1984: 105 svetaca ili svetica - 3 obreda; 108 blaženika(ca) - 4 obreda

1985: 15 blaženika(ca) - 9 obreda

1986: 2 sveca - 2 obreda; 4 blaženika(ca) - 3 obreda

1987: 17 svetaca ili svetica - 2 obreda; 106 blaženika(ca) - 11 obreda

1988: 125 svetaca ili svetica - 6 obreda; 22 blaženika(ca) - 8 obreda

1989: 6 svetaca ili svetica - 4 obreda; 48 blaženika(ca) - 7 obreda

1990: 1 svetac; 24 blaženika (ca) - 9 obreda

1991: 1 svetac; 11 blaženika(ca) - 8 obreda

1992: 2 sveca - 2 obreda; 173 blaženika(ca) - 5 obreda

1993: 4 sveca ili svetice - 3 obreda; 23 blaženika(ca) - 5 obreda

1994: 14 bleženika - 4 obreda

1995: 6 svetaca ili svetica (sv. Marko Križevčanin) - 3 obreda; 127 blaženika(ca) - 9 obreda

1996: 3 sveca (1 obred); 29 blaženika(ca) - 5 obreda

1997: 2 sveca - 2 obreda; 17 blaženika(ca) - 6 obreda

1998: 1 svetica (Edith Stein); 32 blaženika(ca) /Alojzije Stepinac/ - 9 obreda

1999: 16 svetaca - 3 obreda; 128 blaženika(ca) - 6 obreda

U svemu: 933 blaženika i 296 svetaca.

Umrla je s. Akvilina PAVIŠA

Rođena je u dobroj kršćanskoj obiteji kao šesto od sedmoro djece. Krštena, pričešćena i krizmana u rodnoj župi Kalinovcu, kojoj je zaštitnik sv. Luka Evanđelist. Osnovnu školu završila je u svom rodnom mjestu. Već sa 14 godina stupila je u samostan Betlehem u Sarajevu. Završila je učiteljsku školu, te 1934. stupa u novicijat. Odmah nakon prvih zavjeta 1935. preuzima službu učiteljice u Sarajevu, zatim istu službu u Čardaku »Doloroza« 1936.–1938. Ponovno u Sarajevu od 1939.–1945. Kratko vrijeme odlazi u Omiš, gdje kod svoje rođene sestre koja je bila članica družbe Služavki Maloga Isusa, uči glazbu. Potom je 1947. i 1948. prefekta kandidatica. 1949. i 1950. je na službi u Kloštru Podravskom. Najdulji pak i svima najznačajniji dio svoga života provodi u Krašiću od 1950. do 1966. u službi katehistice i sviračice, bogateći svoj život na vrelu svetosti blage uspomene blaženog kardinala Alojzija Stepinca i župnika Vranekovića, koga je također u zadnjim trenucima svoga života spominjala.

U župi sv. Jeronima djeluje od 1966. do 1971. Na provincijalnom kapitulu 1971. izabrana je za provincijalnu glavaricu Zagrebačke provincije, a 1976. na generalnom kapitulu za vrhovnu glavaricu Družbe u godinama poteškoća, kad je trebalo uložiti dosta napora. Od 1983. do 1986. vrši službu provincijalne savjetnice i tajnice u Zagrebu, Nova ves, a potom nastavlja svoje dane s krunicom u ruci, često bdijući pred tabernakulom, moleći za velike potrebe Družbe, osobito za duhovna zvanja. Do zadnjeg se časa trudila i rado išla u župu sv. Ivana na svetu misu, gdje smo je pod zadnje dane za sigurnost vodile.

U četvrtak, 24. travnja 1999., u 87. godini života i 64. godini redovničkih zavjeta, mirno se, posve nečujno, kakav je bio gotovo i cijeli njen život, Majka Akvilina preselila svome i našem vječnom Ocu u zagrljaj.

Kardinal Stepinac, župnik Vraneković i časne sestre Služavke Maloga Isusa, koje su udomaćile i posluživale zasužnjenog i bolesnog Nadbiskupa; slijeva na desno stoje: s. Salezija, s. Nikolina, s. Honorata, s. Akvilina i s. Bonaventura

Ulomci iz pismenog svjedočanstva s. Akviline Paviša o blaženom Alojziju Stepincu

»Meni je poznato sve ono, što je u biografiji opisano, o toj stvari. Sve je točno opisano. Meni je poznato, da je prve godine Nadbiskup prvopričesnicima podijelio sv. Pričest. Nakon sv. obreda u crkvi dao se slikati s djecom. No od vlasti mu je bilo zabranjeno da se ubuduće slika s djecom.

Nadbiskup se držao u Krašiću stalnog dnevnog reda. On je ustajao sigurno u 4, 30 s. ujutro, a možda i ranije. Ja sam ustajala u 5 s. Odmah bih otišla u njegovu sobu, da mu u zimskom vremenu naložim u peći vatru, i već sam ga našla u naslonjaču, sa zamotanim nogama u gunj, zadubenog u molitvu. On je služio sv. misu odmah poslije župnika. Nakon doručka bi pred kućom malo prošetao. U to vrijeme su ga već tražila djeca, s kojom se na nedužan način zabavljao. Prije podne sam slušala kako tipka u sobi. Mnogo je pisao, bilo propovijedi, bilo pisma, odgovarajući onima koji su od njega tražili kakav savjet.

Objed je bio uvijek u 12 s. Objedovao je sa župnikom u kancelariji. Poslije ručka se zadržavao otprilike do 1,30 u razgovoru sa župnikom. U tom je razgovoru župnik hvatao potankosti iz njegova života, te ih je kasnije bilježio u svome dnevniku. Ne sjećam se točno da li je od 2 do 3 s. ili od 3 do 4 sata obavljao svoje klanjanje Presvetom u župnoj crkvi. U tom je bilo i promjene nakon što je obolio, a liječnici mu zabranili klečanje. U prvo vrijeme bi nakon toga pošao na šetnju ili bi prošetao pred kućom. Kasnije, kada su pooštrili stražu, i stražari se vjesili na ogradu župnog dvorišta, šetao je sve manje. Nakon toga bi opet ili čitao ili pisao u sobi. Večerao je u 6,30 ili u 7 s. Ne sjećam se točno. Poslije večere ostao je malo u razgovoru sa župnikom, obavio bi svoje pobožnosti i oko 9 s. odlazio na počinak.

Nadbiskup je svake nedjelje i blagdana propovijedao za vrijeme svoje mise, koju bi služio u 10, 30 s. Kada je obolio, on je ranije služio sv. misu, a kod poldanjice je još uvijek propovijedao. Mogu potvrditi, da su ga vjernici vrlo rado slušali. On nije bio govornik, ali je sadržaj njegovih propovijedi izvanredno privlačio. Govorio je s dubokim uvjerenjem. Ponajprije bi pročitao sv. evanđelje, te bi onda prema njemu poučavao vjernike, kako imadu pouku sv. Evanđelja provesti u život. Iza kako je svećenicima bilo zabranjeno dolaziti u Krašić da pomažu ispovijedati u Adventu i Korizmi, on bi pomagao župniku ispovijedati krašićke župljane. Otprilike pola sata prije mise u prve petke i nedjeljama sjeo bi u ispovijedaonicu, da bude vjernicima na poslugu, i ostao bi dok je bilo pokornika, koji su se željeli izmiriti s Bogom.

Čula sam Nadbiskupa, kako je reagirao na vijesti o pristupu nekih svećenika u Ćirilo-metodsko udruženje. U prvi mah bi na vijesti o tome udruženju malo žestoko reagirao, ali odmah bi se smirio i mirno dalje razgovarao. Pred nama sestrama i Nadbiskup i župnik su bili suzdržljivi u pripovijedanju, da bi nas očuvali od kakve napasti, da možda gdje ne ispripovijedimo ono što smo saznale, ili bi možda bile ispitivane od strane vlasti. No, koliko sam mogla razabrati, on ovo udruženje nije odobravao.

Mogu posvjedočiti, da je Nadbiskup za vrijeme svog boravka u Krašiću napisao mnoga pisma, no o njihovu sadržaju ne mogu ništa kazati. Ja sam sama prenosila ta pisma u Zagrebu, uglavnom na Kaptol. Sestre su mi kazivale, da je on znao nakon moga odlaska u Zagreb polaziti u crkvu, da se pomoli, kako bih sretno odnijela pisma. Ja sam ova pisma prenosila posve mirno, jer me on nije napose upozoravao na oprez.

Dana 12. siječnja 1953. Papa Pio XII. imenovao je nadbiskupa Stepinca kardinalom.

Nadbiskup Stepinac za vrijeme jednog pastirskog pohoda (molimo vjernike da nam jave okolnosti ove proslave)

Kada je Nadbiskup saznao da je imenovan kardinalom, rekao je, da se ovo imenovanje ne tiče njegove osobe, nego da je Sveti Otac htio počastiti naš narod. Kako su, komunistička vlast i kler, primili ovu vijest, o tome ne bih ništa znala kazati. Krašićki vjernici nisu shvatili dostatno što to imenovanje znači. Za Božić je jedan starac poslao Kardinalu pjesmu, u kojoj je veselje župljana izrazio na slijedeći način:

»Prošle godine sv. Nikola je svakom nešto donio,

– svima skupa donio je Nadbiskupa;

– ove godine – Bogu hvala – dobili smo Kardinala.«

On nije išao u Rim na konzistorij, jer nije htio tražiti od komunista milost, da smije ići u Rim, a ako bi otišao, znao je, da mu komunistička vlast ne bi dopustila povratak u nadbiskupiju. Župnik nam je kazao, da je Kardinal rekao: »Želim sa svojim narodom trpjeti.«

Ja sam uvjerena, da je kardinal Stepinac posjedovao sve kreposti u herojskom stupnju, jer je jedna krepost u njemu proizlazila iz druge. Ja sam onda mislila: »Ovaj sveti čovjek znade što ja mislim i radim.«

Prva izložba katoličkog tiska i ručnih radova, koje je priredilo Društvo Katoličke akcije u Repašu od 28. lipnja do 3. srpnja 1939; izložbu je pohodilo preko 1.000 posjetitelja.

Ja sam uvjerena da je Kardinal Stepinac posjedovao herojsku vjeru.

Da je oduravao grijeh razabirala sam iz njegovih propovijedi, u kojima je znao žestoko i uvjerljivo govoriti protiv psovke, i drugih grijeha. Ne mogu ništa konkretnog navesti iz našeg vrlo običnog i skromnog života u župnom krašićkom dvoru. On je nama nekoliko puta držao mjesečnu obnovu. U ono vrijeme je redovnička disciplina bila na visini. Stoga nam nije imao što posebna govoriti ili upozoravati nas, bodrio nas je na krijepostan život.

Kod nas je svake nedjelje bila pobožnost pred izloženim presv. oltarskim sakramentom. Kardinal je klečao na svom klecalu, dok je župnik obavljao večernjicu. On je s narodom i molio i pjevao litanije, i njegov se je glas mogao čuti. Kada je bilo u župi klanjanje, tj. klečanje, on je sudjelovao i poticao svojim primjerom i riječima na pobožnost prema presv. Euharistiji.

Njegova pobožnost prema Bl. Dj. Mariji je općenito poznata. U svibnju je rado dnevno propovijedao. Kada je župnik uveo javno dnevno molenje sv. krunice, on se je tome radovao i zajedno s narodom molio u crkvi i pjevao Gospine pjesme.

Da je Kardinal visoko cijenio Riječ Božju pisanu, slijedi iz njegovih propovijedi, koje su bile protkane citatima iz Sv. pisma. Za vrijeme njegovih propovijedi ja sam bila na crkvenom koru kao sviračica. Promatrala sam njegovo lice, iz kojega je žarila sv. vjera, jer je govorio s dubokim uvjerenjem.

Koliko sam mogla vidjeti, uvjerena sam da je duboko poštivao Svetog Oca i ljubio Crkvu.

Kardinal je nama sestrama osobno preporučivao, da se molimo za neprijatelje Crkve i za obraćenje grešnika. Napose je naglašavao, da se molimo za one koji su njega progonili, jer ga nisu proganjali kao osobu, nego kao crkvenog poglavara.

U svojim je propovijedima Kardinal upućivao vjernike da izdrže kušnju i sačuvaju vjeru, napose je to naglašavao u svojoj duhovnoj oporuci.

Ja se sjećam onoga vremena, kada je vlast došla zaplijeniti ono malo što je župnik posjedovao, jer nije mogao platiti porez. Mi smo ostale posve mirne, jer smo sve vidjele, kako Kardinal i župnik ostaju mirni i puni pouzdanja u Božju providnost.

Materijalna sredstva Kardinal nije cijenio mnogo. On se htio njima služiti da pomogne drugima, koji su bili u potrebi. Prigodom božićnih blagdana i njegovog imendana slale su mu u Krašić darove čč. ss. milosrdnice i ostale redovnice i civilne osobe, koje su ga cijenile. Bilo je nutarnjeg odijela, bombona za djecu, igrački. Mi smo to zajednički otvarali s njime, on se veselio tim darovima, da može drugima, koji žive u potrebi, pomoći. Za vlastitu svoju osobu nije htio zadržati ništa, dapače je znao kazati: »Što su to trošili?« Kiparica Mila Vood izradila je za franjevačku crkvu u Karlovcu kip sv. Antuna. Kao nagradu za svoj rad kazala je o. gvardijanu neka u Krašić pošalje Kardinalu za dječicu, koju je tako volio, vreću bombona veliku kao što je spomenuti svečev kip.

Promatrajući prirodu i životinje, Kardinalov se duh dizao k Bogu. Vrlo često je znao takvom zgodom kazati koju rečenicu o Bogu. Moje je sjećanje malo poblijedilo, pa se ne mogu točno sjetiti pojedinih njegovih izjava, ali se sjećam, da je u prirodi promatrao odsjaj Božje dobrote.

Kardinal nas je svojim primjerom poticao na ljubav prema Bogu. Naš je život u Krašiću bio vrlo jednostavan i siromašan, ali je bio ispunjen duhovnim mirom i radošću. Pa mogu kazati da je cio život Kardinalov u Krašiću bio ispunjen činima ljubavi prema Bogu.

Moje je uvjerenje, da je Kardinal iskreno ljubio svoga bližnjega. To se očitovalo u Krašiću njegovim vladanjem prema djeci, siromašnima, nevoljnima, bolesnima. Koliko su mu mogućnost i sredstva u Krašiću dopuštale, on je nastojao pomagati svima koji su trpjeli.

Čini ljubavi, koje je on iskazivao potrebnima, nisu bila djela sama po sebi velika, no u onim prilikama našega siromaštva i njegova načina, kojim je on to činio, mislim da nadmašuju djelovanja pobožnih osoba. Tako je npr. jednom g. župnik predložio, da bi čč. sestrama koje su radile na župnom dvoru dao napraviti cipele. On je doista dao napraviti pet pari cipela za nas. Mi smo mu htjele pokazati kako se radujemo tom njegovom dobrom djelu. Kad je ušao u kancelariju, on se nekako čudio, što to pokazujemo, jer da je to nešto posve obično.

Bio je u selu jedan teški invalid, koji je živio od milostinje. Zvao se

Jura Rauch. Kad god bi navratio u župni dvor, Kardinal bi mu dao manju svotu novca, kadšto cigarete, koje su ga veselile, a jedan put ga je obukao od glave do pete. Kad bi ga vidio s prozora, a siromah ne bi navratio u župni dvor, Kardinal bi pozvao č. sestru i dao joj milostinju, da mu ju uruči. Osim toga, Kardinal se pobrinuo, da bi siromah imao stalno prenoćište i pokrivač.

Događalo se, da bi u župni dvor navratile koje žene zbog pomanjkanja novca, da si plate lijek, pa čak i kg. soli. Kardinal im je uvijek po mogućnosti dao. Kći jedne žene imala je otputovati u Francusku, da se zaposli, a nije imala novaca za putnu kartu. Obratila se na Kardinala, koji joj je pomogao, nije mi poznato u kojoj je to mjeri učinio. Jednom se Kardinal vraćao iz crkve u župni stan. Pred kućom je vidio jednu ženu i prošao je. Kad je bio u svojoj sobi sjetio se da je ta žena mogla biti u kakvoj potrebi, pa se nije usudila kazati. Pozvao je mene, da upitam ovu ženu, ako štogod treba. Takovih je malenkosti bilo mnogo za vrijeme njegova boravka u Krašiću.

Na policijskoj stanici bilo je desetak stražara, koji su se izmjenjivali i budno pazili na nj. Oni ga izravno nisu vrijeđali, ali njega je smetala njihova nazočnost. On ih je ispričavao. Ispričavajući ih, znao je kazati: »To je njihov kruh.« Jedan od stražara bio je pravoslavac: Dušan. Bijaše miroljubiv. Znao se ispričati, da mora vršiti takvu dužnost. Jedan drugi, katolik, imenom Đuro, u straženju je bio prevaren, kako bismo kazali, zadrt. On je zaustavljao ljude, ispitivao ih i nastojao ih spriječiti da ne bi ušli u župni dvor.

Kardinal je davao svakome koliko je mogao, pa i preko toga. Bio je jedan dječak, Josip Barundić, koji je u školu hodao slabo obučen. Kardinal je saznao od župnika da je taj dječak siroče bez roditelja. Osobno mi je donio jedan svoj kaput od kojega se mogao izraditi kaputić za dječaka, i zamolio me, da to učinim. Ja nisam bila krojačica, ali sam se dala na posao i ispalo je dobro.Kardinal se radovao videći kako taj kaputić pristaje dječaku. Danas je ovaj dječak postao radnik u Francuskoj, dobar otac obitelji i revan katolik. Pred svojim župnikom je posvjedočio da se zahvalno sjeća pokojnog Kardinala. Nije svatko uočio da je dječak slabo obučen. Ali Kardinal je pazio na to, promatrao i uočio njegovu potrebu. To je malenkost sama po sebi, ali u onim prilikama nije bilo mogućnosti za velika djela pravednosti i kršćanske ljubavi.

Mogu posvjedočiti, da je Kardinal bio poslušan župniku u Krašiću. Župnik Vraneković se pred nama pohvalio, da ga Kardinal sluša. On je davao Bogu što je Božje, a svjetovnim poglavarima što ih ide. Kratko vrijeme prije smrti Kardinal je bio pozvan na policijsku stanicu, da dade svjedočanstvo u parnici, koja se vodila protiv duhovnika đakovačkog sjemeništa. Cio taj događaj je župnik Vraneković najtočnije opisao u svome dnevniku. I to je doslovce objavljeno u Kardinalovoj biografiji. Za vrijeme kada su organi vlasti došli u župni dvor, mi smo se u pokrajnoj sobi Bogu molile, da bi sve prošlo bez kakvih daljnjih poteškoća. Kada su organi vlasti napustili župni dvor, vidjeli smo župnika blijeda, jer smo se svi bojali, da bi možda ili njega ili samoga Kardinala odveli. Kardinal se na to obratio župniku i upitao ga:

MOLITVA U ČAST BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA, BISKUPA I MUČENIKA

Gospodine, Bože naš,

Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost čvrsto vjerovati u Isusa Krista i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.

Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio i služiti Crkvi kako joj je on služio sve do darivanja vlastitog života za nju.

Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana ljubav prema Crkvi neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.

/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost... /

Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo, Slava Ocu...

* * *

Vjernici koji na zagovor blaženoga Alojzija Stepinca budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Dr. Juraj Batelja, postulator
Voćarska 106, pp. 110
10001 ZAGREB

* * *

Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

Društvo katoličkih muževa Katoličke akcije, koje je brojilo 480 članova; molimo čitatelje da nam otkriju župu i mjesto gdje je ova fotografija snimljena

»Župniče, jesam li dobro učinio?« Župnik mu je odgovorio: »Sam Duh Sveti vas je rasvijetlio da tako odgovorite.«

Ja mogu posvjedočiti samo o onome što sam vidjela u Krašiću. Kad je Kardinal stigao iz Lepoglave, donio je sobom najjednostavniju rubeninu iz domaćeg platna, koje sam krpala sve dok se je dalo. Nove stvari, koje bi dobivao, on je poklanjao siromasima. Ja sam mu spomenula, da ova rubenina nije više za njega. On mi je odgovorio: »A zašto ne bi bilo, normalno je da se nosi dok se može.« Jednom, kada je pregledavao svoju rubeninu i vidio neke predmete već iznošene, ja sam mu kazala: »To nije više za Vas, dajte to siromahu.« On mi je odgovorio: »A šta ću mu dati prnje, koje i sam ima.« Izvadio je novu rubeninu i poklonio je drugima.

Ja sam već kazala o ljubavi njegovoj do siromaštva, jer je mnogo dijelio, a za sebe je bio izvanredno skroman.

Mi, sestre, bile smo uvjerene da je Kardinal bio muž sveta života. Krašićki vjernici, koliko sam mogla razabrati, bili su s njime ponosni, no za života ga nisu dostatno poznavali. Oni nisu znali, što je on kao Nadbiskup učinio i kako je vodio Nadbiskupiju, a nije im bilo dostatno poznato, koliko je on trpio za sv. vjeru, jer o njegovu procesu, koji su vodili komunisti, oni nisu dostatno znali. U ono vrijeme, naime, nije se moglo tiskom objaviti ništa osim onoga što su komunisti htjeli i promicali. Oni su znali, da je nedužno osuđen, ali sve što je radi vjere pretrpio nije im bilo poznato. A upravo na procesu i kasnije u zatvoru i zatočenju se izrazila njegova čelična svetost.

Kardinal je sam zatražio sv. sakramente umirućih i primio ih pobožno. U zadnjim časovima je često opetovao: »*Deo gratias!*« I: »Neka se vrši volja Božja!« Zadnje dane i časove Kardinalove je župnik Vraneković vrlo točno opisao, i sve je objelodanjeno u biografiji Kardinalovoj. Ja sam sve to pročitala, i znadem da je on točno sve opisao.

Mrtvo tijelo Kardinalovo imalo je izgled mira i spokoja.

Vlast je dala nalog, da se Kardinalovo mrtvo tijelo preveze odmah u Zagreb i podvrgne obdukciji. No već rano u jutro slijedećega dana bilo je dopremljeno natrag u Krašić.

Krašić je bio odmah blokiran stražama. Sve je to točno opisano u Kardinalovoj biografiji.

Pogreb je bio u Zagrebu, u Katedrali. Za tu smo promjenu saznali najprije od novinara, a kasnije je stigla i obavijest s Kaptola. Kućno osoblje je dobilo dozvolu da smije poći na pogreb u Zagreb.

Kardinalovo tijelo bilo je u Zagrebu dočekano kao tijelo preminula sveca. Izloženo je bilo u Katedrali, a vjernici su se u velikom broju željeli nabožnim predmetima dotaknuti njegova mrtvog tijela. Bogoslovi su bili postavljeni da drže red te da dodaju ove predmete vjernicima.

Kad god dođem u Katedralu, nalazim uvijek na njegovu grobu cvijeća i svijeća, i vjernike koji se mole. Polazak na njegov grob nije jenjavao.

Ja velim slijedeće: Hvala Bogu, što nam je dao tako sveta Kardinala, koji se sada za nas moli, da ustrajemo u borbi za spas duša.

Materinsko društvo žena Katoličke akcije, koje je brojilo 490 članova; molimo čitatelje da nam otkriju župu i mjesto gdje je ova fotografija snimljena

Prije dvije godine su komunisti davali film o Kardinalu i njegovu procesu sa svim scenama, koje su ga ponizivale. Komunisti povremeno pišu protiv njega. Uvjerena sam, da ne vjeruje ovom pismu naš vjerni puk. No, kod nas je narod podvojen na vjernike i komuniste. Što komunisti o njemu drže, to se znade. No, da li su oni uvjereni o tome što o njemu pišu i govore? Mnogi podlegnu klevetama, koje se šire. (AP, sv. LVI, str. 346–363)

NESTOR HRVATSKOG KATOLIČKOG TISKA (Prof. Luka PERINIĆ)

»Sestrica smrt kojoj ne može umaći nijedan živi čovjek«, pokucala je 5. ožuka prošle godine (1999.) na vrata prof. Luke Perinića, legende katoličkog tiska i istaknutog prvaka katoličkog pokreta u Hrvatskoj.

Rodom iz Dalmacije, najveći je dio svog dugog i plodnog života proveo u Zagrebu, povezujući i svojom djelatnošću i svojom ljubavlju hrvatski Sjever i Jug.

Luka Perinić rođen je 13. veljače 1906. u Brusju, na otoku Hvaru. Na tom najsunčanijem hrvatskom otoku proveo je godine vedrog djetinjstva i završio osnovnu školu, a onda nastavio gimnazijsko školovanje u Dubrovniku, »hrvatskoj Ateni«. Ondje se susreo s Mahnićevim katoličkim pokretom, za nj se oduševio i u nj uključio. Kasnije postaje jednim od prvaka »Domagoja« i Katoličke akcije, koju je osobito promicao bl. Alojzije Stepinac. Akademsku naobrazbu stekao je u Firenzi i Zagrebu. Od 1928. g. djeluje u HKD sv. Jeronima, s kojim ostaje trajno povezan i poslije umirovljenja, sve do smrti. Gospodin mu je darovao dug život, krepko zdravlje i bistar um sve do kraja, a on je znao iskoristiti Božje darove i nikad nije besposličario. Sve do pred samu smrt surađivao je u jeronimskim izdanjima, navlastito u »Danici« i »Maruliću«, nastupao kao predavač na književnim večerima ili aktivno sudjelovao u diskusiji nakon predavanja.

Odlikovao se izvanrednim organizatorskim sposobnostima, pa je organizirao posjet rodnoj kući kardinala Haulika u Trnavi 1929. g., jeronimsku izložbu u Rimu i Zagrebu, Hrvatske socijalne tjedne kao suradnik dr. Jurja Šćetinca, a bio je i jedan od suorganizatora glasovitoga hrvatskog hodočašća u Svetu Zemlju, koje je predvodio zagrebački nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac.

U NDH bio je neko vrijeme tajnik, pa pročelnik Odjela za socijalnu politiku u ministarstvu udružbe. Uvijek je pokazivao veliko zanimanje za socijalne probleme, ali i smisao za njihovo rješavanje, a pomagao je svom širinom svog kršćanskog srca, ne pitajući tko je koje vjere ili narodnosti.

Osobito je volio djecu. Djeci je posvećen najveći dio njegovih knjiga (»Dugi Martin«, »Mudrijan«, »Božićne jagode«, »Uskrsne pisanice«, »Roditelji i djeca»). U časopisu »Obitelj« i kao urednik »Male mladosti« napisao je, najviše pod raznim pseudonimima, stotine priča i pjesama za djecu. Uređivao je mjesečnik »Socijalna pravda«, a uredio je i »Godišnjak hrvatske katoličke akcije« za 1938. g. Vršio je i dužnost tajnika Kola hrvatskih književnika.

Luka Perinić najzaslužniji je što se i pod komunističkim režimom nastavilo – u granicama tadašnjih mogućnosti – djelovanje katoličkog tiska. Društvo sv. Jeronima, premda pod promijenjenim imenom (HKD sv. Ćirila i Metoda), bilo je prvih godina poslije rata jedini izdavač katoličke literature u Hrvatskoj. Perinić je pomogao i prvim počecima »Glasa Koncila« i »Kršćanske sadašnjosti« u vrijeme nadbiskupske službe kardinala Šepera.

Prof. Perinić proučavao je folklor svoga rodnog otoka Hvara, »skazanja i mirakule«, stare hrvatske pisce, a dosta je i prevodio s talijanskog i francuskog jezika. Uređivao je katekizme i molitvenike, a popularni molitvenik »Izvor utjehe« njegova je zamisao i djelo.

Pred mrtvačnicom na zagrebačkom Mirogoju oprostio se 9. ožujka 1999. od uglednog i zaslužnog pokojnika ravnatelj HKD sv. Jeronima prof. Radovan Grgec, a pred otvorenim grobom govorio je tajnik svetojeronimskog društva dr. Stanislav Vitković, koji je zajedno s mons. Joškom Šantićem i dr. Stjepanom Sirovcem vodio sprovod.

Stanislav Vitković

(U sljedećem broju Glasnika donijet ćemo odlomke iz svjedočanstva o blaženom Alojziju Stepincu, kojim je prof. Luka Perinić pridonio njegovoj beatifikaciji.)

Opetovno donosimo sliku bl. Alojzija s pet franjevaca, objavljenu u prošlom broju Glasnika (br. 4/99., str. 95.), sa zamolbom da nam čitatelji pomognu odgonetnuti okolnosti susreta. Javilo se nekoliko čitatelja, koji su nam pomogli odgonetnuti imena osoba i okolnost njihova slikanja s bl. Alojzijem. Iza nadbiskupa Stepinca, zareditelja, stoje nam s lijeva na desno mladomisnici Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu: o. Stanko Banić, o. Emil Crnković (+ 1992.), o. Darko Đambić (+ 1949.), o. Bernardo Baksa (+ 1996.) i o. Gaudenc - Radoslav Karloci (+ 1988.). Zahvaljujemo na suradnji.

CRNA KNJIGA

»Crnu knjigu o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj« možete nabaviti u Uredu Postulature, Kaptol 31, 10000 Zagreb; možete zatražiti da Vam se pošalje poštom, pozivom na telefon: (01) 4811-781. Cijena knjige je 30 kn + poštarina.

Osim u Zagrebu, »Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj«, predstavljena je u Splitu, u samostanu »Sv. Frane« franjevaca konventualaca na obali, 27. studenoga, te u Rijeci, na teološkoj tribini, u dvorani Nadbiskupije, 30. studenoga, a organizator bijaše vlč. Tomislav Rogić, profesor i župnik župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci.

Među brojnim posjetiteljima u Splitu bili su mons. Ante Jurić, nadbiskup splitsko-makarski, koji se nazočnima obratio nadahnutim govorom o stradanju Kristovih vjernika u komunističkoj Jugoslaviji nakon 2. svjetskog rata, osobito o značenju Stepinčeve žrtve za dobrobit Crkve i hrvatskog naroda, mons. Marin Barišić, pomoćni biskup, a knjigu su predstavili dr. Ante Mateljan, dr. Josip Ćorić i dr. Juraj Batelja.

U Rijeci su uz mons. Antuna Tamaruta predstavljanju knjige bili nazočni predstavnici Riječke nadbiskupije, profesori i studenti Visoke teološke škole, redovnici, redovnice i brojni članovi Božjeg naroda. O knjizi, o njenom postanku, sadržaju i poruci, govorio je dr. Juraj Batelja.

U ovom broju Glasnika donosimo prigodnu riječ prof. Nevenke Nekić i dr. Josipa Ćorića, a misli dr. Mateljana i preč. Gjurana donijet ćemo u idućem broju.

Predstavljena CRNA KNJIGA O GROZOVITOSTIMA KOMUNISTIČKE VLADAVINE U HRVATSKOJ (Priredio, uvod napisao i bilješkama popratio J. BATELJA), Zagreb, 1999.

U dvorani »Vijenac« Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu 23. studenoga 1999. godine predstavljena je javnosti »Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj«. Knjigu je za tisak priredio, uvod napisao i bilješkama popratio msgr. dr. Juraj Batelja.

»Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj« djelo je nepoznatoga autora, nastalo 1946. godine, koje dramatskim nabojem opisuje komunistička zlodjela u Hrvatskoj neposredno nakon Drugoga svjetskog rata i moli međunarodnu zajednicu za pomoć u uspostavi demokracije. U sudskome procesu protiv zagrebačkoga nadbiskupa Alojzija Stepinca spominjao se i ovaj spis, ali je on ostao nepoznat i tadašnjemu Javnom tužilaštvu. Radeći na postupku za beatifikaciju kard. Alojzija Stepinca, s ovim se izuzetno vrijednim spisom susreo postulator Kauze mons. dr. Juraj Batelja i objavio ga u ovoj knjizi.

U nazočnosti Franje kardinala Kuharića, mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga, mons. Giulia Einaudia, apostolskoga nuncija u Republici Hrvatskoj, mons. Jurja Jezerinca, vojnoga ordinarija, dr. Marijana Šunjića, veleposlanika Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici, saborskoga zastupnika Hrvoja Kačića, »Crnu knjigu« su predstavili dr. Frano Glavina, prof. Nevenka Nekić, preč. Josip Gjuran i sam priređivač knjige, mons. dr. Juraj Batelja.

Predstavljanju knjige bili su nazočni predstavnici Prvostolnog kaptola, profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, brojni redovnici, redovnice, bogoslovi, sjemeništarci i Kristovi vjernici laici.

Predstavljanje knjige, koje je vodio glavni urednik IKA-e, vlč. Anton Šuljić, bilo je obogaćeno krasnoslovljenjem Andrije Frlana pjesme »Križ na groti« hrvatskog pjesnika Daniela Načinovića, nastupom Bogoslovskoga okteta i igranom crticom iz poratne hrvatske zbilje u izvedbi sjemeništaraca Dječačkoga sjemeništa u Zagrebu. Javnosti su na sugestivan način predočena tragična zbivanja na našim prostorima tijekom Drugoga svjetskog rata i neposredno nakon njega.

Dr. Frano Glavina spomenuo je, između ostalih, i žrtve komunističkoga terora unutar samih partizanskih redova; to je kategorija ratnih žrtava o kojima se u hrvatskoj historiografiji uopće ne govori.

Prof. Nevenka Nekić pokušala je nastanak hrvatske »Crne knjige«, događaje koji su joj prethodili i koji su potom slijedili, smjestiti u kontekst širih, europskih društveno-političkih gibanja. Preč. Josip Gjuran potresno je svjedočio o progonu što ga je provodila komunistička vlast. On sam, kao bogoslov i mladi svećenik, iskusio je tragediju toga progona.

Mons. dr. Juraj Batelja, zahvaljujući svima koji su pomogli u realizaciji ovoga projekta, izrazio je i nadu da će naša javnost, u dogledno vrijeme, moći upoznati i ostale žrtve komunističkoga terora.

Predstavljena javnosti pedesetak godina nakon nastanka, hrvatska »Crna knjiga« nimalo nije izgubila na aktualnosti. Ona je svjedok jednoga vremena, vremena u kojemu je na europskome tlu bila u nedavnoj prošlosti ponovno prolivena krv kršćanskih mučenika.

Hrvoje Škrlec

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, predvodi Euharistijski kongres u Starom gradu na Hvaru, 18. kolovoza 1940.

Osobitosti vjerskog progona u komunističkoj Jugoslaviji od 1945. do 1990. i njegova povezanost s Crvenom internacionalom

Dr. JOSIP ĆORIĆ

Lomeći se kako započeti ovaj prikaz u prigodi objavljivanja i tiskanja za javnost »*Crne knjige o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj*«, sjetio sam se dičnoga hrvatskog pisca Ivana Raosa. On svoju poznatu trilogiju »Vječno žalosni smijeh« započinje ovako: »Umjesto uvoda pet pučkoškolskih zadaća«. I ja, umjesto uvoda, dopuštam sebi takvu slobodu te iznijeti djelomično svjedočanstvo o mučeničkoj smrti prve žrtve komunističkog terora u Makarskoj – Frane Šantrića »Đaninova« – 30. srpnja 1942.g. Frane je bio hrvatski vojnik, koji je poslije očeve smrti otpušten iz vojske, jer je postao hranitelj obitelji. Otac mu je Ivan umro u veljači 1942. ostavivši četvoro malodobne djece, o kojima se je Ivan, kao najstariji sin, morao brinuti. Nije ni slutio da su ga makarski komunisti, koji su s Biokova, po uputama iz *Moskve i Beograda*, upravljali akcijama rušenja hrvatske države, stavili u popis onih Makarana koje treba jednostavno »likvidirati«, kao »veoma opasnog«. Iako nikada nikome nikakva zla nije učinio, jedan ga je makarski komunist, nakon višednevnog praćenja, ubio – 36 metara daleko od rodne kuće. Tu je udaljenost teško ranjeni Frane uspio prijeći i pasti u ruke svoje majke udovice Nede.

Primio je svete sakramente oprostivši ubojicama, predavši svoju dušu nebeskom Ocu, 4 sata nakon atentata, u četvrtak 30. srpnja 1942. u 2 sata poslije pola noći.

Već tada je tim dijelom prelijepe Hrvatske zavladao crveni teror, tako da se obitelj plašila pokojnika unijeti u kuću. No gradska se je vlast pokazala hrabrom, priredivši veličanstveni ispraćaj od športske dvorane (kod današnje Splitske banke) do crkve sv. Marka. U sprovodu su bili i don Niko Delić, dekan i generalni vikar u Makarskoj, te vjeroučitelj don Paško Bilić. Obojicu će dvije godine kasnije ubiti komunisti – kao pse – na Biokovu. Njihovim će se žrtvama pridružiti i 13 franjevaca iz makarskog samostana, od kojih su desetorica bili mladi bogoslovi. Kao žrtva komunističkog terora završiti će i govornik na sprovodu, načelnik prof. Jakov Alač.

Nakon tako veličanstvenog sprovoda, u obitelji makarskih vjernika i Hrvata uvukao se veliki strah a u kuću pokojnika nitko se nije usudio ni priviriti. Jedina koja se nije bojala posjetiti obitelj bila je Mande Sanko, skromna starica iz Podgore. Ona bi donijela štogod pojesti sirotinji, koja je ostala bez svog hranitelja. Kada su to saznali podgorski komunisti, tu su 77.-godišnju staricu dotukli tupim oruđem na njezinoj baštini 16. rujna 1942.

Ovdje spomenimo samo kako su »*demokrati i oslobodioci*« onih krajeva 2. studenoga 1944. po kiši, vezane konopom i žicom, preko Biokova poveli 30-ak muškaraca i 6 žena; 18 su muškaraca 4. i 10. studenoga ubili bez suda u Kozici i Zagvozdu (Jerkuša – Šuvarov dolac).

(Usp. »Makarsko primorje«, br. 32. od 25. srpnja 1997., rubrika »Kroz vrijeme«, str. 22.).

Kamo bismo stigli odmotavajući dobro smišljene verige i isplanirana ubojstva, nad čijim bi planovima i đavao morao biti zavidan, jer njegova institucija nije još uspjela dohvatiti takvo »savršenstvo likvidiranja»? Postavljam glasno pitanje čitavoj hrvatskoj javnosti: Ima li jedno mjesto u lijepoj našoj Hrvatskoj u kojoj nije ubijena nijedna nevina žrtva rukam sljedbenika crvene ideologije i to zbog mržnje na Boga, a optužena kao narodni neprijatelj i sluga okupatora? Ako je slučajno postojalo takvo mjesto, da je nezakrvavljeno prošlo kroz II. svjetski rat, tada je poratno vrijeme dalo dosta prostora sinovima tame da uvedu ledeni strah u kosti nevinih, najviše onih, koji su željeli uspravno hodati svojom, nevinom krvlju natopljenom zemljom. Zar i danas ne vlada strah u srcima mnogih koji znaju za te zločine, a boje ih se prijaviti? Zašto?

Kada su jednom Milovana Đilasa pitali zašto su ubijali nevine, odgovorio je, da je bilo dovoljno u jednom velikom gradu suditi četvoricu nevinih, pa da se čitav grad i pokrajina prestraše i stave u red. Kakve su se metode mučenja primjenjivale, tu nijedna mašta nije dostatna. »*Zbilja sotona mora ići u školu komunistima, jer nije dovoljno verziran u zločinima*«. (Te su mi riječi izletjele iz usta na procesu upriličenom protiv mene, u Splitu, 27. studenog 1972. – Koje li slučajnosti u datumu? Ako postoji slučaj, a to je nemoguće, jer slučaj je Bog luđaka. lmao sam sreću što je predsjedavajući na tom montiranom procesu bio časni Srbin Rato Sikimić. Danas bih tu tvrdnju malo proširio: Nisam siguran postoji li među đavlima ijedan koji bi uspio diplomirati u komunističkoj školi. Poslušajmo svjedočanstvo jednog od stotina tisuća političkih zatvorenika, koji je imao sreću preživjeti te kazamate.

Kao dvadesetogodišnji mladić g. Vjekoslav Matijević će dospjeti 8. kolovoza 1947. u Lepoglavu, dobivši broj 9070. Upravnik zatvora bio je Josip Špiranec, bravar. To mu je zvanje omogućilo postati republičkim sekretarom za upravu i pravosuđe. Jedan od sustava njegovih »bisera« bio je raport nakon »mrtve šetnje«, u kojoj su robijaši morali ukorak hodati pognute glave i s rukama na leđima. Dovoljno je bilo okrenuti glavu, i bio si kažnjen tom »šetnjom«, te osjetiti kako se približava Špiranec nazivajući zatvorenike »Jura«. »No, kaj je Jura? Četrnaest dni? Više nemrem, manje ne dam.« To je značilo dva tjedna samice s najnužnijim dijelom donjeg rublja na sebi, s minimumom hrane. Zimi je hladnoća betona bila neizdrživa, a »upravnik« je guštirao na slijedećem raportu produžiti kaznu za još 14 dana. Zajedničke ćelije su imale slijedeće dimenzije: korak i pol puta dva koraka i pol. Tu je bilo šestorica zatvorenika. O pucanju zatvorskih čuvara na nezaštićene robijaše suvišno je govoriti.

Je li moralno šutjeti o tim zločinima, ili treba postupati onako kako se moglo čuti na onom veličanstvenom skupu vjere 4. listopada 1998. na Žnjanu. Snažnim i odrješitim glasom, koji nije karakterističan njegovom temperamentu, čule su se pred više stotina tisuća neposrednih sudionika i pred milijunskim tv. gledateljstvom riječi splitskog metropolita mons. Ante Jurića:

»Mnogi su u Drugom svjetskom ratu i nakon njega, za komunističke vladavine, bili žrtve mržnje prema vjeri. Samo je iz ove Nadbiskupije život izgubilo 62 svećenika i redovnika, dok je mnoštvo vjernika pretrpjelo velike nepravde, nasilje, mržnju, a ne mali broj njih je izgubio ne samo imanje nego i sam život.« (PAPA U SPLITU I SOLINU, *Drugi pastirski pohod Ivana Pavla II. Hrvatskoj*, Zagreb, Marija Bistrica, Split, Solin, 2.–4. listopada 1998, Split, CUS, 1998,71) Na mjestu se ovdje sjetiti o, do sada poznatom broju, 618 ubijenih svećenika, redovnica i redovnika od ruku crvenih drugova.

»Crna knjiga« – po poglavljima

Što je komunizam, to može znati samo onaj tko ga je doživio, a ja bih tu rečenicu malo ispravio tko ga je otvorenim očima tijela, duše te srca proživio. Idem korak dalje – samo oni koji su prešli s onu stranu rijeke, kako bi rekao Mak Dizdar, znaju pravu istinu o komunizmu. Oni koji su na ovoj strani rijeke ipak nisu oprobali svu njegovu đavlovitost.

Obmanjivalačka propaganda je najveće oružje komunista. Uzeli su kao simbol crvenu boju, najvjerojatnije zato, jer se ni kod najvećih laži ne mogu zacrveniti. Sjetimo se jednog prizora iz »U prvom krugu« A. Solženjicina. Zapadni izvjestitelji, a ja bih ih nazvao pravim imenom, zapadni dobro plaćeni slijepci, šeću Moskvom i pišu izvještaje. Oskudica posvuda, a svakom ulicom tog velegrada voze kombiji s natpisima na više jezika kako nose kruh. Već sutradan su na Zapadu osvanule udarne vijesti kako je ruska prijestolnica dobro opskrbljena kruhom. U kombijima su bili politički, a to su, za komuniste, najopasniji zatvorenici!

Svojom propagandom i sredstvima sile, pri čemu je često puta lakše ubiti čovjeka negoli popiti kavu, oni lako kao manjina ušutkaju druge i brzo postaju većina. Po priznanju vodećih partizana, u njihovim je redovima bilo najviše 10% komunista tijekom rata, a kasnije će taj postotak sve preuzeti pod svoju kontrolu. Još 1945. g. J.B. Tito tvrdi kako samo neprijatelji Jugoslavije mogu tvrditi, kako je cilj njegove politike stvaranje socijalizma ili komunizma. To je izgovorio javno i pred stranim dopisnicima, u trenutku kada je svakom slijepcu bilo jasno u koje ideološke vode srlja Jugoslavija.

Svemoćna poštapalica »narod« koji upravlja, vrši vlast, a ne – piše tadanji komunistički tisak – kao u SAD, gdje vlada nepravda prema crncima, ili u Indiji, gdje 10% ne glasuju, »dok u Jugoslaviji glasuju svi, i žene i djeca«.

Dovoljno se je sjetiti tadašnjih »dobrovoljnih« radova. Na sjednicama kućnih savjeta se s tim u svezi čuje: »Rad je dakako dobrovoljan, ali tko ne dođe, imamo mi za sabotere prikladne sankcije!« (Usp. *Crna knjiga*, 7). Redoviti su tjedni komentari kako se Amerika miješa u naše unatarnje prilike, a na svijetu će tek onda biti dobro kad *nad New-yorkom zasja sovjetska zvijezda*. Nije li tu previše jasno u kojoj se kuhinji svi ti prevrati spremaju?!

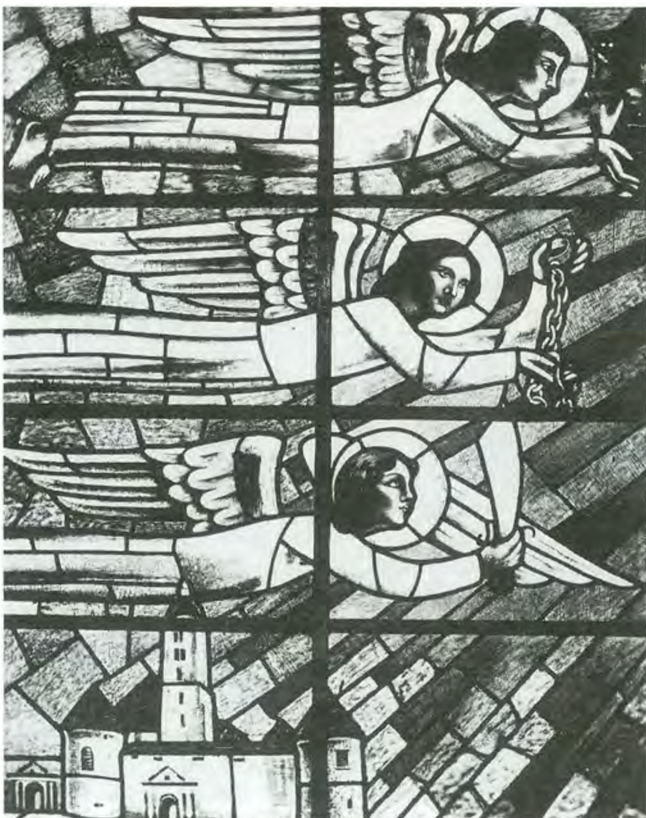
Potpuni martirologij hrvatskog naroda iz doba komunizma, bilo onog ratnog, bilo poratnog, sve do stvaranja Nezavisne Hrvatske države zadnjeg desdetljeća drugog tisućljeća, neće se moći nikada integralno napraviti. Pri tome mislimo samo na fizičke muke i pogubljenja, dok je specijalnost komunizma, uz te muke, još i više, duševno mučenje, sustavno stvaranje jezovitosti zatvaranjem, logorovanjem i nestajanjem, i to najviše noću kada nema svjedoka, a pri tom se stvara tjeskobno pitanje u svakog od mogućih žrtava: »Jesam li ja slijedeći?«

I. U Hrvatskoj nema osobne slobode, ni slobode od straha, ni slobode tiska, ni slobode govora ni zbora ni udruživanja

Gornja tvrdnja je nastala kao rezultat krvoločnosti komunističke ideologije i pomahnitale vojne rulje, kojoj su na čelu srpski generali. Da bi se dočepali vlasti, miču se svi nepoželjni. Po priznanju samih partizana, oni su odmah po dolasku n Sisak ubili najmanje 700 ljudi. U Gornje Vrapče su tjedne i dane od početka pa »sve do nedavno« više puta svake noći, a redovito po nekoliko noći u tjednu, kamionima dovozili nepoznate ljude i tamo ih u šumi kod jedne pećine likvidirali...Tako i u drugim mjestima oko Zagreba. Ubijeni su na stotine i tisuće, bez suda. (Usp. *Crna knjiga*, 10) Tajni podzemni logori su mjesta gdje ljudi netragom nestaju. »Sreća« je kad se javi ukućanima, da je umro.

Nitko nije siguran od denuncijacija. Špijunažom je isprepletena, kao đavolskom mrežom, sva zemlja. Služe se djecom, koja špijuniraju vlastite roditelje. (Nije li to Orwelova – 1984?). Ministar bez straha izjavljuje da treba kuglu u glavu svakome tko nije zadovoljan sa sadašnjim stanjem. Rulje su sud!

Tisak je komnnistički. Radi letaka, umnoženih na stroju, pale su osude na logorski prisilni rad od 5–15 godina, a nekoliko i na smrt.

Anđeli sa znakovima mučeništva na prozoru kapelice Sv. Nikole Tavelića u Jeruzalemu. Pri dnu je crtež stare Zagrebačke katedrale

II. U Hrvatskoj nema slobode sudstva

Sada je svakome pristupačan slučaj nadbiskupa Stepinca i sramotni proces održan protiv njega. Radi vanjske javnosti pokušavalo se glumiti objektivnost sudstva, a dovoljno je pratiti novinske izvještaje, gdje je u detalje bilo opisivano ponašanje javnog tužitelja Jakova Blaževića te reagiranje dresirane rulje. Karakteristično je za »narodno sudovanje« da komunističko novinstvo često unaprijed, neposredno prije kaznene rasprave, napada pojedine optuženike, i osuđuje ih, ocjenjuje njihova kažnjiva djela i dokaze, i traži oštru kaznu.

Pripreme za uništenje tzv. »narodnog neprijatelja« počinju na vrijeme. Dovoljno je listati službeni državni tisak i u to se uvjeriti. Tako u »Vjesniku« 13. siječnja 1946., str. 5., stoji: »Hercegovački fratri bili su duhovni začetnici ustaških pokolja u BiH«. U istom dnevniku 24 dana kasnije stoji: »Nadbiskup Stepinac i protunarodni dio klera htjeli su krvavo ustaško zlato iskoristiti za borbu protiv naroda«. Kler je najveći neprijatelj. Tako »Školske novine«, polumjesečnik za učitelje, nastavnike i profesore, od 6. lipnja 1952., pod naslovom *KAMUFLIRANI NEPRIJATELJ* piše: »Iz pedagoške akademije smo otpustili ove godine 32 studenata, od kojih su većinom studentice, jer se nisu do sada uspjele osloboditi utjecaja klera...(valjda ih hvata malo grižnja socijalističke savjesti pa u članku nadodaju) – To ne znači povredu slobode, koju garantira ustav.«

Posebno teške progone podnose ljudi vjere i Crkve nakon prekida diplomatskih odnosa Jugoslavije s Vatikanom zbog imenovanja stožernikom zagrebačkog nadbiskupa, Alojzija Viktora Stepinca. Tito će čak primiti na razgovor neke biskupe početkom 1953., no malo dana poslije čitamo u tiskovinama države, jer crkvenih i nema: *Teror biskupa,* (Vjesnik, 12.7.1953, 2); *Demonstracije u Hrvatskom zagorju protiv biskupa Lacha* (Vjesnik, 21.8.1953, 6); *Demonstracije naroda protiv Franića* (Vjesnik, 12.7.1953, 2); *Demonstracije protiv šibenskog biskupa Banića* (Vjesnik, 17.8.1953.). Ni Hvarani ne žele biti nazadni pa tako čitamo: *Hvarani protestiraju protiv postupaka biskupa Pušića* (Vjesnik 4.8. 1953, 2). Zadrani će već s prosvjeda prijeći na djela: *Dobar odgovor župljana Bokanjca zadarskom biskupu Garkoviću* (Vjesnik 6.8.1953, 2).

Bl. Alojzije Stepinac u društvu malenih

Istine radi treba navesti i pokoji primjer zavedenosti i među klerom. Tako čitamo u Vjesniku 15. listopada 1946.: *»Fra Ivan Vuković o zločinačkoj protunarodnoj djelatnosti episkopata«.* To je zalutala kap u oceanu hrabrog držanja i klera i odvažnih laika.

Ne bi nam bila dovoljna dva poslijepodneva citirati »bisere« koji su nastali u svezi sa sramotnim procesom nadbiskupu Stepincu.

Stepinca okrivljuju njegovi najbliži suradnici. Narod Zagreba radosno je pozdravio odluku o izvođenju Stepinca pred sud. U tom članku govori jedna žena: »Hvala Bogu, sad će imati prilike da i on ispovijedi svoje zločine. Samo mu narod ne će oprostiti... A zašto se narod raduje? Raduje se zato, jer zna da je u narodne ruke pao krupan i opasan neprijatelj, posljednji stup razbojništva, posljednja nada domaćih i stranih zločinaca, vođa šake križarskih koljača, koja je pokušala da omete hrvatski narod u njegovom slavnom hodu u bolju budućnost.« (*Vjesnik*, 22.9.1946., str. 3.) U idućim danima slijede opisi narodnih zborova i »sreće« naroda što je Stepinac lišen slobode.

»Izvršioci Stepinčevih uputa – zločinci po zanimanju.«

Budući da je nova država DF Jugoslavija radnička država, nije se čuditi što je odmah »proradila« svijest radničke klase, koja poručuje: »Dugo smo čekali kada će konačno biti onemogućen inspirator ustaško križarskih zločina dr. Stepinac«. *To poručuju radnici poduzeća »Obnova« u Beogradu.*

Komunistička terminologija je identična onoj zapadnih demokracija, ali je sadržaj pojmova bitno različit. Njima je svatko tko nije komunist ili komunistoid – reakcija, neprijatelj naroda. Dosljedno tome njima je »narodni«- komunistički; zato je Jugoslavija »narodna« republika, a tome slično i »narodni« odbor, odnosno »narodni« sudovi.

III. U Hrvatskoj nema slobode savjesti ni vjeroispovijesti

Oko 20% katoličkog svećenstva su pobili »osloboditelji«. Od 100 vjerskih časopisa, koji su izlazili prije rata, sada nijedan ne izlazi. Propisi ustava su relativno podnošljivi, a sve se radi protiv tih smjernica. Pokušavala se rješavati problematika vjernika po ruskom, a kasnije po španjolskom uzoru iz doba španjolskoga građanskog rata. Nije im to bilo teško, jer su imali dugogodišnju praksu sudjelujući u pokoljima španjolskih svećenika i redovnika. Jedan od takvih je bio i Ivan Krajačić, ministar unutarnjih poslova u vladi Hrvatske. Na sastancima uličnih odbora u Zagrebu poziva se žene da javno na ulici linčuju svećenike. Vjerskog tiska praktički nema, a dobro je čuti kako Vladimir Bakarić opravdava

zašto se ne tiskaju katolički listovi. »Zbog nedostatka papira« – tvrdi uvaženi drug Bakarić, a u isto vrijeme nekoliko tona papira odnosi policija iz Nadbiskupova dvora!

Izbori su najobičnija lakrdija, pogotovo ono u svezi s dvjema kutijama. U jednoj su trebale biti kuglice protiv kandidata. Jednostavno ih se presipalo u kutiju za kandidate.

Veliki su državnici danas okupirani velikim političkim i ekonomskim problemima, a nisu ni svjesni da se otvara najzamršeniji problem: sovjetizacija svijeta... Poslušajmo kakvim apelom završava Crna knjiga:

»Tko nije slijep, vidi već danas, da je Jugoslavija faktično dio SSSR-a. Razumljivo je da nam se nameće pitanje: ima li još vlastodržaca na svijetu, koji čovječanski reagiraju, kad čuju, da postoji zemlja, gdje nakon oslobođenja u masama nestaju ljudski životi i bez suđenja i bez ikoje krivnje; i gdje su ljudi pod nadzorom smrti za svaki dah slobodne misli; i gdje djeca dan i noć strepe da im se ne otmu roditelji; i gdje se praktična vjera u Boga progoni logorom i kažnjava kao kriminal; i gdje najveće laži prikrivaju nepodnošljivu stvarnost?

Mi vjerujemo da ih ipak još ima. Zato se na njih obraćamo ovim apelom. Jer da i tu posljednju vjeru izgubimo, morali bismo smrt naroda smatrati jedinim izlazom u ovoj brodolomno očajnoj situaciji.«

S.O.S.

Zašto »Crna knjiga»? Može li najkrvaviji sustav ljudske povijesti, koji još vuče svoje repove po svjetskoj pozornici, biti drugačiji nego crn, odnosno u rađanju crven, jer se nigdje nije rodio bez nevino prolivene krvi, a u razvoju crn, poput mrtvačkog lijesa, jer jedino što taj sustav mišljenja i rada znade činiti jest popunjavati grobove, najviše neprirodnim smrtima, onih koji ne prodadoše dušu ni za što. U Kini bi marksizam trebao biti označen crveno bijelo, jer kao što znamo kod njih je boja žalosti bijela (loše bi tamo prošao naš Hajduk!). Radovao sam se kada je Crkva iz svoje liturgijske prakse uklonila crnu boju, a kao što vidite, ja sam došao u svećeničkoj uniformi, ali u bijeloj košulji i ovratniku.

Današnji Papa, Ivan Pavao II. će ustvrditi za marksizam, koji je duša komunizma, da mu je pogrešna antropologija i metodologija. Kojeg li sarkazma kada se sjetimo da je u marksizmu vrhovno mjerilo čovjek, suvremenije rečeno nadasve čovjek, lišen vjerskih predrasuda, čovjek bez Boga. Jesmo li se ikada zapitali kako to da je u Dachau, i ne samo u tom nacističkom koncentracijskom logoru, stajao marksistički natpis: »Arbeit macht frei!«

Dachau i ostali logori nacizma i fašizma su osuđeni. Ipak se usuđujem ustvrditi, da je najveći propust i zločin 20. stoljeća što nije osuđen najveći zločin i zločinci tog stoljeća – komunizam u svim varijantama, a među komunistima oni koji su »rukovodili« posebice odredima smrti i zastrašivanja. Nitko u našoj mladoj državi nije toliko zaštićen kao oni, a ovaj prikaz crne knjige nije poziv ni na kakav linč. Ipak ovo jest poziv da se više nikakve crne knjige ne pojave, a tvorci crnih knjiga da odu s vodstvene pozornice hrvatskog naroda onako, kako su otišli s pozornice njemačkog naroda istočni žbiri, nakon ujedinjenja Istočne i Zapadne Njemačke.

Split, 27. studenog 1999. (27. obljetnica završetka mog suđenja na Okružnom sudu u Splitu)

»Europa koja je imala vlast nije čula vapaje«

Riječ na predstavljanju *»Crne knjige o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj«* 23. studenoga 1999. - Dvorana »Vijenac«

Nevenka prof. NEKIĆ

Krajem 2. svjetskoga rata više nije bilo važno tko ga je započeo – tj. Hitler i Staljin zajedno; pobjedniku Staljinu jedino je bilo važno dobiti što veći dio Europe. Česi, Slovaci, Letonci, Poljaci, Litvanci, Estonci, Mađari, Rumunji, Bugari, Ukrajinci i dakako Hrvati – svi su ti narodi bili gubitnici i rata i mira. Komunizam je u liku demonskog staljinizma imao do 1945. godine milijune žrtava na crvenoj savjesti. Daljnje je milijune pobio iza »oslobođenja«, kao što je isto tako mnoštvo protjerao, ponižavao i uništavao do 1990. godine.

Europa se danas širi na te uništene zemlje u obliku raznih postepenih unijskih krugova, ali to ne može biti ispravljanje nepravde za te narode, koji su živjeli iza »željeznog zastora«, a o tome kako se tu živjelo upravo i govori ova knjiga. Takvog ispravljanja ne može biti, jer patnja je uvijek individualna veličina. No, na koncu ovog nastojanja sadašnje Zapadne Europe prevladat će, barem, podijeljenost te iste Europe, koja se sjeća svoje pogreške i ispunjava djelomično svoju obvezu. Ta Europa poziva se danas u tom procesu isključivo na demokratske principe i vladavinu prava kao jedine preduvjete za prijem u društvo. A svi znamo da u toj Zapadnoj Europi postoje zemlje članice svih udruga koje imaju neprihvatljive zatvore (kao što su Italija i Grčka), ili pak imaju potpuno neprihvatljiv odnos prema nacionalnim manjinama (kao što je to slučaj u Francuskoj). Postoje i one u kojima se desetljećima vodi građanski rat (Engleska i Španjolska), ali one su ne samo članice EU, nego i dalje dirigiraju sudbinskim štapićem nad ostatkom Europe, u koji spada i hrvatski narod.

Ta Europa Unije kao i SAD dobro su znale što se događalo na ovim prostorima krajem rata i poslije rata. Bile su te zemlje ne samo informirane, nego su i sukrivci za zbivanja, što se iz raznih dokumenata u ovoj knjizi jasno vidi. Tu politiku nastavile su ove zemlje u našem nedavnom domovinskom ratu, kao i u ratu u BiH te na Kosovu.

Možemo ustvrditi da su oduvijek postojale dvije Europe – jedna koja suosjeća i želi pomoći – to je ona koju simbolično zastupa Sveti Otac, ona koja je priznala pravo Hrvatske na samobitnost, i ona druga, utilitarna, Europa bezočno podređene politike samo svojim interesima. Poznato je kako se Churchill izjasnio o sudbini ovoga dijela Europe još davne 1945. godine, kad je na upit jednoga

Dvanaesta postaja Križnog puta u Mariji Bistrici - Isus umire na križu; već napravljena postaja u mramoru uništena je u bombardiranju u Firenzi prigodom prijevoza prema Mariji Bistrici.

diplomata o zabrinutosti za narode koji će dospjeti pod crvenu čizmu odgovorio: »A što nas to briga, hoćete li Vi tamo živjeti?!«

Ona druga Europa, koja je znala za zločine komunizma, neprestano je opominjala, i to javno. Navest ćemo samo jedan od mnogih javnih istupa onih, koji su uvidjeli bit komunizma i njegovu neljudsku notu. Tako se 1978. javlja u otvorenom pismu generalnom sekretaru KP SSSR – Leonidu Brežnjevu, Heinrich Aigner (izaslanik iz Gornje Falačke u Saveznom Njemačkom parlamentu i Europskom parlamentu), ovim riječima: »Kao i do sada održavate jedan gulag – sustav. Bodljikava žica, koncentracijski logori, minska polja uz granicu – to su grozna obilježja vaše zemlje. Psihijatriju, razvijenu za dobro čovječanstva, vi koristite za uništavanje nepoćudnih kritičara. Vaša država je jedan golemi zatvor za narod. Ne ukazuje li to na bankrot vašega sustava?«

Europa, koja je imala vlast, nije čula vapaje iz DDR u godini 1953., iz Mađarske 1956., iz Čehoslovačke 1968., 1971. iz Hrvatske ili 1980. iz Poljske. Moćnici na Zapadu imali su u to vrijeme dobre trgovačke odnose s onima na vlasti iza »željezne zavjese«, oni su bili dobro tržište; povremeno bi se napisala bezuspješna pisamca u ime protesta zbog povrede ljudskih prava i na tome bi ostalo. Ta moćna Europa nastojala je što brže zaboraviti goruću buktinju tijela Jana Palacha, kao i Oscara Brusewitza, svećenika Popieluszka, i mnoge druge znane i neznane žrtve toga surovoga režima.

Na ulicama Moskve mogli ste 1988. sresti pjesnika Konstantina Sedunowa koji prodaje svoje knjige i u pjesmama otvoreno poziva: »Ne boj'te se, ne boj'te se! Van na trgove, kao jedan val! Strah – to je ono što nas je učinilo životinjama! Van na trgove! Pod batine! Batine su savitljivije od slobode!« On dalje nastavlja: »Nema opasnije vatre od one koja gori u našim slobodnim srcima!«

Prvi put se otvoreno pozivalo na rušenje toga nasilničkoga režima, ali put za ovaj krik priredili su svojom žrtvom svi oni prije toga koji su platili svojim životima kroz dugih sedamdeset godina, ili kod nas 45. Sigurno je da se na tom putu oslobođenja nalazi i Papina enciklika »LABOREM EXERCENS« objavljena 1981. godine, u kojoj je ključna riječ bila »solidarnost«. Nije slučajno da je nešto prije objavljivanja te enciklike na Papu izvršen atentat na Trgu Svetoga Petra u Rimu.

Sebična Europa, kojoj je bilo u interesu da sačuva »željezni zastor«, koliko god to čudno djelovalo, nije imala sluha za hrvatski martirij o kojemu govori »Crna knjiga«. Već odavno se ta Europa odvojila od kršćanskih temelja i, slijedeći Nietzschea, potpuno flegmatično utonula u izobilje, ne uplašivši se njegove rečenice: »Bog je mrtav, mi smo ga ubili«.

Papa Ivan Pavao II. govori nešto posve suprotno: »I danas vrijedi: Božja prava i ljudska prava stoje i spadaju zajedno.« I tu leži ključni problem komunizma: njegova najbitnija slabost i nakaznost je u tome sukobu, prometejskomu sukobu, s čovjekom i njegovom bogomdanom naravi.

Cijela Istočna Europa nalazila se dugih 45 godina u duhovnoj pustinji, koju je sobom donio komunizam. Nemir, ropstvo, nepravda, nasilje svake vrste, laž kao temelj ove vlasti. Stoga nije čudo da se u anketama ne samo kod nas, nego i u drugim zemljama toga lagera, stanovnici izjašnjavaju kao u nedavnoj anketi u Češkoj: isplati se lagati i krasti, isplati se biti reciklirani stari komunist u novoga demokrata ili katolika. Ti ljudi su izvukli najveću korist iz pada komunizma.

Vrlo je naivno vjerovati da će se rušenjem toga monstruoznoga režima odmah revitalizirati i duhovnost, koja je nekada proizlazila iz kršćanskih tradicionalnih vrednota.

Najbolje je možda naslutio veličinu i snagu zla naš učitelj Alojzije Stepinac, koji je u ovoj »Crnoj knjizi« citiran: »Kada bi mene tko zapitao, kako bih ja definirao komunizam, ja bih mu odgovorio: Mendacium incarnatum. Prije par godina rekao je maršal Tito jednom zgodom: Naša demokracija je demokracija višega tipa. Gospodin maršal rekao je živu istinu, samo pod uvjetom da se riječi demokracija doda jedno slovo, tako da riječ glasi ne demokracija, nego DEMONKRACIJA. Kad naime čovjek promotri sve djelovanje Komunističke partije Jugoslavije (slično vrijedi i za partije drugih zemalja), onda se ne može oteti dojmu da je na djelu moralo biti neko više biće, biće supe-

Panorama Krašića dok je u njem bio zasužnjen blaženi Alojzije Stepinac

riorne inteligencije, DEMON, jer samo on je mogao izmisliti toliku zlobu, toliku mržnju, sprovesti tolika umorstva nevinih, uništiti tolika materijalna dobra bez dovoljnog razloga, izmisliti tolike laži, počiniti tolika zla, kao što ih je Komunistička partija Jugoslavije.«

Ali isti taj Blaženik rekao je u to isto vrijeme i ovo: »Nije proleter onaj koji je izgubio sav imetak, nego je ono najbjedniji proleter koji je izgubio Boga iz duše. A tko Njega izgubi, izvor dobra i mira, automatski stupa na njegovo mjesto sotona s paklenim nemirom, koji ga muči dan i noć. Zar ne vidiš na tim ljudima, kako nikada nemaju mira, jer su izdali Boga svoga? Moliti se dakle moramo za njih, a nikada osvećivati se ili ih mrziti.«

Uvaženi i vrlo poštovani gospodine Batelja!

Već odavno dugo imam namjeru napisati Vam pismo, u kojem želim opisati silno oduševljenje i radost u povodu proglašenja blaženim sluge Božjega Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa i metropolita, kardinala svete rimske Crkve.

Godinama intenzivno pratim događaje koji su predhodili tome uzvišenom činu, te sam i sam osobno prikupljao dokumente, literaturu, časopise, znanstvene radove i sve što danas čuvam u svom obiteljskom arhivu. Ne mogu opisati taj tajanstveni osjećaj koji me je zainteresirao da počnem prikupljati navedenu arhivsku građu, kao i da pratim sve događaje, uključujući i Vaš rad na tome, kao i mnogih drugih angažiranih osoba.

Uvijek sam pred grobom Našeg blaženika osjećao unutarnje raspoloženje i oduševljenje, koje je u meni tako raslo, da sam se sav preporučio Njegovoj nebeskoj zaštiti.

Moje srce mi je govorilo godinama prije proglašenja blaženim da je istinski svetac. Vjerujte mi, nutrina mog bića je to živo osjećala.

No moram Vam još nešto ispričati: Rođen sam i školovao se u gradu Smederevu, župa sv. Ivana Krstitelja, Beogradska nadbiskupija. S obzirom na društveno okruženje i totalitarni sustav, na satu povijesti profesor nam je jednom prilikom ispričao i o blaženiku, govoreći o Njemu sve najgore laži, blateći bez milosti. No ja sam bio jedan od sretnika da sam pripadao pravoj Kristovoj vjeri, te sam pohitao svom župniku, sada pokojnom Anti Pripušiću, inače suvremeniku blaženog Alojzija Stepinca, i ispričao mu taj događaj.

Kada me je pažljivo saslušao rekao mi je ovo: »Sinko, On je Svetac, ne zaboravi to.« Nakon toga započeo je njegov i moj razgovor na tu temu, te mi je pokojni župnik ispričao mnoge divne stvari, dodavši na kraju da o tom razgovoru nikome ne govorim, jer da možemo završiti skupa u zatvoru.

Od tada plamti u mom srcu živa vatra, koju je rasplamsao, u to duboko vjerujem, blaženi Alojzije Stepinac. I dalje nastavljam pratiti redovno sve što se napiše o Blaženiku. Imam sve brojeve Glasnika, a u prilogu pisma izvješćujem Vas o slučajnoj sreći da se na prvu proslavu zateknem na mjestu blagoslova župe posvećene Njegovim imenom u Hrvatskoj.

Uvaženi i vrlo poštovani gospodine Batelja, žarko Vas molim, ako je to moguće, da me obradujete jednom relikvijom blaženog Alojzija Stepinca. Ja bih bio neopisivo sretan kada bih dobio kakvo pismo, ili tekst, ili dio toga što je Blaženik vlastitom rukom napisao.

Molim za razumijevanje, jer su mi namjere najiskrenije i pune poštovanja.

U nadi pozitivnog odgovora, primite izraze mog iskrenog poštovanja i uvažavanja.

U Bjelovaru, 5. rujna 1999.

Alojzije Ljupče Filić

Poštovanom Uredništvu časopisa BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

Odgovornom uredniku dr. Jurju Batelji!

Poštovani!

Pomno sam pregledao i najnoviji broj časopisa »BAS«. Sve mi je jako zanimljivo i na dostojnoj visini. Lijepo bi bilo kada bi se »BAS« najavljivao i putem crkvenih najava sa oltara. Jer vjerujem kako brojni vjernici i štovatelji Stepinčevi nisu upoznati s ovako divnim sadržajima u njemu.

Nakon čitanja ovoga »BAS«-a dobije se neki blaženi mir u srcu i duši, neki novi zanos i radost. Sve me se jako dojmilo! A posebice mi je pala u oči neizgorena poštanska marka kardinala Stepinca. Zar to nije isto kao slika Majke Božje zaštitnice Zagreba s Kamenitih vrata?! Tolike slike Stepinca i sa Stepincem, od onih koji su ih sačuvali tolike godine i desetljeća! A Stepinac je svuda isto drag i svet! Očito, njega je dragi Bog bio predodredio po rođenju i po samome izgledu... Zanimljiv mi je dnevnik velečasnog župnika Josipa Vranekovića iz Krašića, što ga prvi javno objavljujete u nastavcima. Svaki njegov detalj osvaja srce čovjekovo...

Onda pak Stepinčeva »Pisma iz sužanjstva»! Zatim zapisi »Iz knjige dojmova s izložbe o životu i radu Sluge Božjega kard. Alojzija Stepinca«. Svaki zapis zaslužuje stanku i razmatranje. Narod Božji željan je vjere! A sa Stepincem se dobiva punina vjere u Krista!

Zato mislim kako bi bilo lijepo, kada bi se »knjiga dojmova« nalazila i na prikladnom stolu u Katedrali, pored odra samoga Stepinca. Ako to ne bi bilo protivno crkvenom kodeksu. Vjerojatno bi stotine i tisuće Stepinčevih štovatelja i hodočasnika k njegovu grobu ostavljalo svoje želje i zapise...

Neka Vas sve, poštovano Uredništvo, jača i snaži blaženi Stepinac, skupa sa svima koji ga štuju i žele njegovu skoru kanonizaciju!

U Zagrebu, 7. studenoga 1999. godine.

M. Ć.

— IN TE DOMINE SPERAVI —

DOKUMENTI

Postulatura za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca je pripremila za tisak knjigu izvornih dokumenta i svjedočanstava o pomoći koju je zagrebački nadbiskup, blaženi Alojzije Stepinac, za vrijeme 2. svjetskog rata, pružio ugroženom pučanstvu židovske narodnosti i vjeroispovijesti.

Pripremajući za objavljivanje te dokumente došao sam do zaključka da bi svaki pismen, istinoljubiv i pravedan čovjek morao uočiti Alojzijevu osjetljivost za bližnjega u bijedi. Svjetski tisak nažalost nastavlja, opako i zlonamjerno, ignorirajući i zapostavljajući povijesnu istinu i dokumente, ocrnjivati Blaženikovu osobu. A upravo dokumenti nam ga prikazuju kao neustrašivog borca za ljudska prava i slobodu. Svojim poticajima, intervencijama, osobim darovima, putem Karitasa i velikodušnih katoličkih obitelji, samostana i župnika, uspio je zaštititi i spasiti na tisuće prognanika, izbjeglica i ugroženih građana, bez obzira na njihovu vjersku, ideološku ili nacionalnu opredijeljenost. Čitatelji već u ovom broju Glasnika mogu s radošću i ponosom pročitati nekoliko takvih izvješća, koja su i poticaj na uvijek aktualno svjedočanstvo kršćanske ljubavi.

1. Pismo nadbiskupa Stepinca kard. Maglioneu, državnom tajniku Svete Stolice, u kojem moli za pomoć pri spašavanju oko 200 židovske ratne siročadi. - Zagreb, 9. siječnja 1942. Izvor: CP, sv. XCIV, str. 4672 (prijepis izvornika); Obj. u: *Actes* 8, str. 409, dok. 253 (prema izvorniku: Nr. 7/BK-1942. u: A.E.S. 429/42); *Fontes* 2, str. 414.

Eminentissime Princeps,

Zagrebiae circa 200 pueri stirpis judaicae, plerumque sine parentibus, 7–17 annos nati, propter leges antisemiticas miseram vitam ducunt.

Communitas hebraica Zagrebiae existens vellet istos pueros, supposita licentia Gubernii italici, Florentiam mittere, vel in alium locum Italiae, ubi expensis communitatis hebraicae ibi existentis sive scholam frequentare sive vitae rusticae se dedicare possent.

Infrascriptus totam rem Ministro Italiae[1] Zagrebiae exposuit, qui dixit, eam potius characterem charitativum quam politicum induere debere. Idem Minister interventum S. Sedis efficacem putat.

Qua de causa rogo Eminentiam Tuam Reverendissimam, ut apud auctoritates italicas interventum ponere velit, ut licentia supra memorata concedatur, et quidem quam citius, cum periculum sit in mora.[2]

Hac occasione usus me Eminentiae Tuae Reverendissimae devotissimum in Christo servum profiteor

archiepiscopus zagrebiensis

Eminentissimo ac Reverendissimo S.E.R. Card. Aloysio Maglione
A Secretis Status Romae-Vaticano[3]

* * *

Donosimo vlastiti prijevod ovog Nadbiskupova pisma Svetoj Stolici:

Uzoriti Kneže,

U Zagrebu ima oko 200 djece židovskoga podrijetla, najvećim dijelom bez roditelja, u dobi od 7 do 17 godina, koja zbog protužidovskih zakona žive uistinu bijedno.

Židovska općina u Zagrebu namjerava tu djecu, s prethodnim odobrenjem talijanske vlade, poslati u Firencu ili u koje drugo mjesto u Italiji, gdje bi, uz pomoć tamošnje Židovske zajednice, mogla pohađati školu ili se posvetiti seljačkom životu.

Potpisani je cijelu stvar izložio talijanskom veleposlaniku u Zagrebu, koji je rekao, da bi taj pothvat trebao biti više dobrotvorne negoli političke naravi. On je isto tako mišljenja, da bi pri tome bila učinkovita pomoć Svete Stolice.

Stoga molim Vašu uzoritost, da bi se udostojala zauzeti se kod talijanskih vlasti, kako bi izdala prije spomenutu dozvolu, i to što prije, jer prijeti velika opasnost.

I ovom prigodom priznajem se Tvojoj Uzoritosti
odani u Kristu sluga

nadbiskup zagrebački

Uzoriti i prečasni gospodin
Svete Rimske Crkve kardinal Alojzije Maglione državni Tajnik Rim-Vatikan

---

[1] *Raffaelo Casertano.*

[2] *Odgovoreno je 23. siječnja: "Ovaj Ured nije propustio predočiti spomenuti slučaj nadležnoj osobi, koja je potom javila da nadležne talijanske vlasti nisu spremne dopustiti toj djeci željeni ulazak u Kraljevinu Italiju.*

[3] *L'archévèque de Zagreb Stepinac au cardinal Maglione, u: ADSS, sv. VIII, str. 409.; usp. Fontes 2, str. 416–417.*

IZ KNJIGE DOJMOVA

Postira, 26. 09. 1998.

»Izložba je postavljena u žup. crkvi - danas - subota u 12 h i ostaje do sutra - kad je oko 13,30 preuzima Pučišća. Zahvalni smo Božjoj Providnosti za dan izložbe našeg Pravednika Alojzija - što je vezan baš uz nedjelju - te će mnogim mještanima Istina postati bliža - po svjedoku mučeniku Kard. Stepincu!

Mučeniče - blaženi Alojzije, moli za nas, a znamo da si nam sve još odavna oprostio!« - *Don Tonči Delinčić, župnik*

* * *

»Kolika radost u srcu hrvatskog čovjeka da ima sveca - našeg suvremenika, koji je svojim svetim životom obilježio ovo vrijeme. Hvala ti, Gospodine, na tom velikom daru, pomozi nam da zagovorom bl. Alojzija Stepinca i mi slijedimo njegov put.« - *Vjekoslava Dominis*

* * *

»Lijepa i vrijedna izložba, upućuje nas na razmišljanje o osobi kardinala Stepinca, čovjeka koji je do heroizma volio Hrvatsku. Molim te, blaženi Kardinale, da poput tebe znamo svjedočiti Krista u ovom vremenu. Neka nam tvoj sveti zagovor s neba pomogne da se to ostvari.« - *Fanija*

Časopis **Blaženi Alojzije Stepinac** (Skraćeni ključni naslov: *Blaž. Alojzije Stepinac*) glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 7 (2000) Broj 1

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca

Voćarska 106, pp. 110

10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb,

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, tel.: **46 80 426**; fax: **46 80 722** »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: **48 11 781**

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: prof. dr. Ante STAMAĆ

Slog: Mario Rogić, LASERplus

Tisak: Tiskara PULJKO

KAZALO

PAPINA RIJEČ

IVAN PAVAO II. - Misli o euharistijskoj adoraciji . . . 1

UREDNIKOVA RIJEČ

Ostajemo postojano uz vječna Kristova načela i uz svoj narod (J. Batelja) . . . 2

EUHARISTIJSKA GODINA

Propovijed na otvaranju Euharistijskog kongresa u Karlovcu, 28. lipnja 1936. . . . 4

Stepinčeve misli o Euharistiji . . . 6

IZ KNJIGE DOJMOVA

Split, Supetar-Brač, Pučišća, Selca, Postira . . . 8, 18, 19, 35

JOSIP VRANEKOVIĆ – DNEVNIK

Autobiogrfija Alojzija Stepinca . . . 9

Život u Krašiću zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca (3) . . . 10

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA . . . 15

BLAŽENIKOVA PISMA

Pismo Jeleni Brajša, Krašić, 19. srpnja 1957. . . . 16

Pismo franjevcu o. Mladenu Majnariću, Krašić, 11. rujna 1957. . . . 16

Pismo vjernicima Zagrebačke nadbiskupije za pomoć u izgradnji »veličanstvenog svetišta u čast Mariji Pomoćnici kršćana« na Knežiji Zagrebu, Zagreb, 28. studenoga 1938. . . . 17

Pismo s. Maristeli Goić, vrhovnoj glavarici Družbe Služavki Malog Isusa u Zagrebu. Krašić, 30. siječnja 1960. . . . 17

SVJEDOČANSTVA

Bl. Alojzije je »Toma Morus našega doba« (J. Bozanić) . . . 18

Osnivatelj župa (V. Blekić) . . . 19

KRONIKA

Bl. Alojzije slavljen u Lepoglavi . . . 20

Bl. Alojzije među Runovićanima . . . 20

Bl. Alojzije u župi Remetinac . . . 21

»Stepinčevi dani« u Opatiji . . . 21

Sveci i blaženici pontifikata Ivana Pavla II. . . . 22

Umrla je s. Akvilina Paviša . . . 22

Svjedočanstvo s. Akviline Paviše o bl. A. Stepincu . . . 23

Smrt prof. Luke Perinića . . . 27

CRNA KNJIGA

Predstavljena CRNA KNJIGA o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj . . . 28

Osobitosti vjerskog progona u komunističkoj Jugoslaviji od 1945. do 1990. i njegova povezanost s Crvenom internacionalom (dr. J. Ćorić) . . . 29

»Europa koja je imala vlast nije čula vapaje« (prof. N. Nekić) . . . 32

DOPISI ČITATELJA . . . 34

DOKUMENTI . . . 35

JUBILEJ 2000. EUHARISTIJSKA GODINA *(C. Tomić)* . . . I-IV

Dana 10. prosinca 1999. priopćena je vijest da je preminuo dr. Franjo Tuđman predsjednik Republike Hrvatske. Rodio se 14. svibnja 1922. u Velikom Trgovišću. Za vrijeme II. svjetskog rata borio se u partizanskoj vojsci, a nakon rata vršio službu genera. Uočavajući sve veću potčinjenost hrvatskog naroda u unitarnoj Jugoslaviji, odlučio je posvetiti se obnovi hrvatske državnosti. Bio je poznati znanstvenik, profesor, zatočenik, strateg, te obnovitelj samostalne hrvatske države. Sprovodne obrede je 13. prosinca 1999. na zagrebačkom groblju Mirogoju predvodio mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački.

Kao predsjednik Republike Hrvatske je dva put udomaćio Petrova nasljednika papu Ivana Pavla II.: godine 1994. prigodom 900. obljetnice osnutka Zagrebačke nadbiskupije i prigodom beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca, u Mariji Bistrici 3. listopada 1998.

U prošlom broju Glasnika donijeli smo na str. 108. poštansku marku s likom kardinala Stepinca koja je ostala neizgorjela i neoštećena nakon paleža u Brelima 14. travnja 1999. Na želju čitatelja ovdje ju donosimo u izvornom obliku - u boji.

Na Božić 25. prosinca 1999. u Zagrebačkoj je katedrali, nakon obreda koji je započeo u crkvi sv. Marije na Dolcu, zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić proglasio godinu velikog Jubileja o 2000. obljetnici kršćanstva

Na zadnjoj stranici: *Nakon brojnih protivljenja komunističkih vlasti da Petrov namjesnik pohodi Crkvu u Hrvata - Ivan Pavao II. je u slobodnoj Republici Hrvatskoj, u pratnji mons. Ante Jurića, splitsko-makarskog nadbiskupa, pohodio katedralu Sv. Dujma u Splitu, 4. listopada 1998.*

